

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 1. MARCA 1984

ŠTEVILKA 8 • XXXIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju Stev: 421/172

VPLIV ZVIŠANJA OZIROMA ZNIŽANJA STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V LETU 1983

V letu 1983 smo prodali 350.316 ton proizvodov osnovne dejavnosti in opravili 53.546 ton storitev prevajanja. S pozitivno razliko med prodajno in lastno ceno v prvi vrsti pokrijemo povišanje stroškov zaradi višjih cen nabavljenega materiala v višini 2.446 milijonov dinarjev, stroške izvoza, stroške delovnih skupnosti, ki niso vkalkulirani v ceni in fiksne stroške v povečanih zalogah gotovih proizvodov, polproizvodov in nedovršene proizvodnje. Vsota vseh teh kategorij je bila v letu 1983 še pozitivna. Proizvodni stroški v temeljnih organizacijah so bili nižji od načrtovanih za 197 milijonov dinarjev.

Poleg omenjenih kategorij stroškov pa morajo temeljne organizacije pokriti še obveznosti do skupne in splošne porabe, ki niso vkalkulirani v ceni, pogodbene in ostale zakonske obveznosti, izredne materialne stroške ter razliko med vkalkuliranimi in izplačanimi osebnimi dohodki.

OB PROSTORSKIH TEŽAVAH NE BI SMELI ZANEMARITI KRITIČNE ANALIZE URESNIČEVANJA RAZVOJNE POTI OSNOVNE ŠOLE

V minulih dneh so delegati vseh treh zborov skupščine občine in obeh zborov skupščine izobraževalne skupnosti obravnavali predlog razporeditve učencev in organizacijo pouka v osnovnih šolah v občini glede na to, da prostorska stisaka zahteva nekatere večje spremembe, ki pa ne bi smele vplivati na uresničevanje razvojne poti osnovne šole. Kajti že pri dosedanjih organizaciji programa življenja in dela osnovnih šol v občini, predvsem zadnja leta, smo bili najbrž preveč prepričani, da bomo novo kvaliteto življenja in dela v osnovnih šolah dosegli že s formalnimi organizacijskimi spremembami oziroma uvajanjem celodnevne osnovne šole.

Ob predlaganih ukrepih in prizadevanjih za rešitev prostorske stiske v osnovnem šolstvu v občini, o čemer smo lahko prebrali v šesti in sedmi številki Železarja, lahko ugotovljamo, da so se pred leti načrtovalci krepko zaplanirali pri forsiranem razvoju celodnevne osnovne šole, ker niso upoštevali prostorskih možnosti in so preveč nekritično sledili politični akciji, ki pri uvajanju celodnevne osnovne šole ni dovolj upoštevala celovite preobrazbe vzgoje in izobraževanja, ki jo je spodbudil in postavil idejno temelj deseti kongres Zveze komunistov Jugoslavije leta 1974. Tako smo formalno, poleg občine Trbovlje, dosegli največji odstotek vključenih učencev v celodnevno šolo v SR Sloveniji, ta čas pa moramo narediti korak nazaj, da bi zaradi prostorske stiske učencem zagotovili vsaj čim bolj enake možnosti osnovnega izobraževanja, in ob tem, kakor navajajo že omenjena gradiva, ohranili doseženo kvaliteto.

Že iz predlaganih sklepov in rešitev, ki so jih obravnavali in sprejemali delegati že omenjenih petih zborov, je razvidno, da so predlagatelji iskali nekatere kompromisne rešitve. Tako v obeh jeseniških osnovnih šolah na nižji stopnji ohranjajo celodnevno šolanje, učenci višjih razredov pa naj bi obiskovali pouk v dveh izmenah, kar je precejšen odmak od čim bolj enakih možnosti osnovnega izobraževanja, ki bo seveda povzročil tudi vzgojno-izobraževalne in vzgojno-varstvene probleme, poleg težav, ki jih bo dvoizmenski pouk povzročil učiteljem. Seveda pa nas ob teh organizacijskih spremembah zanima, kako »ohraniti doseženo kvaliteto« in kakšna je »dosežena kvaliteta«, razen, če niso mišljene samo formalne organizacijske spremembe z uvajanjem celodnevne šole, kajti doslej še nismo v občini naredili obširnejše kritične analize uresničevanja celovite preobrazbe vzgoje in izobraževanja, oziroma ocene, kako daleč smo prišli v pogledu podružbljanja osnovne šole, to je njenega integriranja v sistem združenega dela in celotnega družbenega življenja.

Na desetem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, ki je spodbudil in postavil idejno temelje za celovito preobrazbo vzgoje in izobraževanja, je bilo pred desetimi leti poudarjeno, »da je boj za socialistično samoupravo preobrazbo vzgoje in izobraževanja na enotnih idejnih temeljih sestavni del in trajen del razrednorevolucionarne idejnopolitične akcije zveze komunistov in vseh organiziranih subjektivnih sil«. Zato bi pri kritični analizi uresničevanja tako začetane razvojne poti morali poleg osnovnih šol sodelovati tudi koordinacijski odbori in sveti za vzgojo in izobraževanje pri občinski konferenci SZDL, krajevne skupnosti, temeljne organizacije združenega dela in drugi subjekti. V teh kritičnih analizah in ocenah, ki bi nam šele povedale, kakšna je dosežena kvaliteta osnovnih šol naše občine, bi morali predvsem iskati odgovore na vprašanja: kako se v šolah uresničuje temeljna družbena skrb pri oblikovanju svobodne vsestranske razvite osebnosti kot najvišje vrednote socialistične samoupravne družbe, kakšni so vzgojni rezultati usposabljanja mladih za delo in njihovega ustvarjalnega odnosa do dela, kako šole uspevajo pri razvijanju sposobnosti in pripravljenosti učencev za izgrajevanje socialističnih samoupravnih odnosov in podobno.

Pri teh analizah in ocenah pa bomo morali izhajati iz dejstva, da vsega tega osnovna šola ne zmore brez povezovanja in združevanja naporov staršev, krajevnih skupnosti, temeljnih organizacij združenega dela, družbenopolitičnih organizacij, strokovnih, kulturnoumetniških, tehničnih, športnih in drugih društev, pionirske in mladinske organizacije in drugih in v zvezi s tem analizirati in oceniti, kako daleč smo v tem pogledu prišli v občini, oziroma kakšno stopnjo smo v občini dosegli pri podružbljanju vzgojnoizobraževalne dejavnosti, kakšna je njena integriranost s sistemom združenega dela in celotnega družbenega življenja.

Osnovne šole, ki so eden temeljnih subjektov v procesu podružbljanja, in ki so v zadnjih letih prevzemale vedno več nalog, ki jih je pred tem imela družina in jih zaradi spremenjenih življenjskih razmer (zaposlenost obeh staršev ipd.) sama ni zmogla več v celoti uspešno opravljati (prehrana, varstvo, počitek, rekreacija, učenje otrok), pa so kot strokovne družbene organizacije prav gotovo premalo delovale kot pobudnice in usmerjevalke procesov podružbljanja, glede na to, da so najbolj odgovorne za uresničevanje celovite preobrazbe vzgoje in izobraževanja. Ob tem tudi ne bi smeli prezreti dejstva, da so nekateri starši, ki so skupaj s šolo najpomembnejši dejavnik vzgojnoizobraževalne dejavnosti, to skrb izključno prepustili šoli in da tudi ostali dejavniki podružbljanja niso odigrali svoje vloge. Ravno zato bi morali sedanje razprave o organizaciji pouka v osnovnih šolah, ki so še vedno preveč uglašene na formalne organizacijske spremembe, povezati s kritično analizo uresničevanja celovite preobrazbe vzgoje in izobraževanja v občini, tudi v usmerjenem izobraževanju.

Končni rezultat je izguba v višini 52,4 milijona dinarjev. Ob upoštevanju čistega dohodka, ki so ga temeljne organizacije razporedile na sklade, pa znaša konsolidirani čisti dohodek 222 milijonov dinarjev.

Temeljne organizacije so v letu 1983 za načrtovanimi stroški zaostale za 197,3 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji od načrtovanih, stroški predelave pa višji. Stroški vložka so bili nižji za 566,9 milijona dinarjev. Planirane izpene na vložku so presegle v TOZD Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Profilarna, Jeklovlek in Elektrode. Zaradi nedoseganja planiranega izpene v drugih temeljnih organizacijah, so

(Nadaljevanje na 3. strani)

V inštalacijski delavnici (foto S. Kokalj)

PREDLOG PLANA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE ZA LETO 1984

Na deseti seji delavskega sveta SOZD Slovenske železarne, ki jo predsednik Alojz Janežič sklicuje v petek, 9. marca, bodo delegati obravnavali in sprejemali predlog plana SOZD Slovenske železarne za leto 1984, ki ga v nadaljevanju tudi v celoti objavljamo.

Tako kot že v nekaj preteklih letih, smo bili tudi letos ob pripravljanju letnega plana v precejšnji težavi zaradi razmeroma nepoznanosti pogojev gospodarjenja. Še posebej nepoznani so pogoji zunanjetrgovinskega poslovanja in možnosti investiranja. Nepoznani pogoji gospodar-

jenja otežkočajo smotrno planiranje v gospodarskih organizacijah. Ob upoštevanju razpoložljivih informacij smo poskušali že v izhodiščih in kasneje v procesu izdelave plana v čim večji meri oceniti gospodarska gibanja v letu 1984. Ob upoštevanju vsega povedanega so gospodarske

organizacije pripravile in sprejele svoje letne plane, bodisi v decembru bodisi v januarju. Pri tem so v pretežni meri upoštevale sprejeta izhodišča. Na osnovi njihovih planov je bil v februarju pripravljen tudi plan SOZD.

Predlog letnega plana je sestavljen iz več delov. V prvem delu je vključeno področje posameznih poslovnih funkcij: proizvodnje, prodaje, nabave, kadrov in financ. Drugi del vključuje plan investicij, tretji del pa zbirni plan dohodka. Vsi ti deli prikazujejo planirano poslovanje oziroma njegove posledice in vplive na dohodek. V četrtem delu pa je prikazano, katere glavne dejavnosti in ukrepi bodo predvsem potrebni za izvedbo zastavljenega plana.

PLAN POSLOVNIH FUNKCIJ

1. Plan proizvodnje

Železarne so v letu 1983 izdelale 205.000 ton grodja ali nekaj manj kot leto dni poprej. K nižji proizvodnji je prispevala zlasti okvara na elektro plavžu v železarni Štore, delno pa še redukcija električne energije. V železarni Jesenice pa je zaradi pomanjkanja koksa prišlo do usta-

(Nadaljevanje na 8. strani)

NEKAJ REZULTATOV IN PROIZVODNIH USPEHOV V TOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE V LETU 1983

V preteklem letu so v jeklnah SOZD Slovenske železarne izdelali 19.401 tona jekla več kot v doslej najboljšem proizvodnem letu. Tolikšna količina jekla pomeni, da ni bilo treba kupiti iz drugih železarn ali iz uvoza okoli 18.200 ton polizdelkov. To pomeni, da so v slovenskih železarnah izdelali iz tega, doma izdelanega jekla, okoli 15.740 ton izdelkov več za trg. Predstavljajte si 787 železniških vagonov in v vsakem po 20 ton jeklarskih izdelkov, ali približno 15 vlakov po 52 vagonov.

(Nadaljevanje na 7. strani)

ZDRUŽENI SMO MOČNEJŠI

POGOVOR Z ALOJZEM JANEŽIČEM, DOSEDANJIM PREDSEDNIKOM DELAVSKEGA SVETA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

»Kako ocenjujete delo delavskega sveta SOZD v mandatnem obdobju, ki se izteka?»

»Delo delavskega sveta v dveh letih mandatnega obdobja je bilo kar uspešno, vendar ne toliko dobro, da bi zadovoljilo vse. Naj navedem nekaj dejstev.

Vse seje delavskega sveta so bile sklepne. Za večinsko udeležbo so mnogo bolj skrbeli delegacije železarn kot pa predelovalcev, Metalurškega inštituta, interne banke in delovne skupnosti. Delegacija Železar-

ne Ravne je bila med najaktivnejšimi ne samo po udeležbi ampak tudi po delovanju.

Pomembnejše odločitve smo sprejemali soglasno, le dvakrat je prišlo do naknadnega usklajevanja. Takšno raven soglasja je bilo mogoče doseči zaradi predhodnih aktivnosti. Te so potekale na sejah poslovnega sveta SOZD SŽ, ki ga sestavljajo predsedniki poslovnih odborov delovnih organizacij in odgovorni delavci delovne skupnosti in interne banke SOZD. K poenotenju predlogov za odločanje na delavskem svetu so pripomogle tudi seje izvršnega odbora delavskega sveta.

»Na katerih področjih je bilo sodelovanje v SOZD najbolj uspešno in

(Nadaljevanje na 7. strani)

FEBRUARSKI RAZULTATI IMENITNI

Po podatkih statistične službe sektorja za ekonomiko in organizacijo smo do 27. februarja izdelali 110.194,5 tona skupne proizvodnje, kar je 98,8 % družbenega plana, najvišjo skupno proizvodnjo so dosegli v TOZD Plavž, Jeklar, Livarna in Valjarna žice in profilov. Najnižjo pa v TOZD Profilarna in Žebjarna.

Do 27. februarja so plavžarji izdelali 13.436 ton grodja ali 103 % družbenega plana, v TOZD Jeklar, Livarna, ki izkazuje 36.331 ton jekla, kar je 102,8 % družbenega plana in so kljub remontu ASEA - peči v elektro jeklarni presegli družbeni plan.

V februarju je ugodna tudi prodaja končnih izdelkov in storitev, saj smo do 27. februarja odpremili 30.495 ton, kar je 104 % družbenega plana in 104,4 % nekoliko nižjega operativnega programa. Najvišjo odpremo so imele TOZD HV Bela, ki je za 34,3 % presegla operativni program odpreme, TOZD Valjarna bluming štel za 33,7 % ter TOZD Valjarna debele pločevine za 18 %. Izpolnjen operativni program prodaje imajo še TOZD Valjarna žice, Vratni podboji in HV Jesenice. Pod planom pa so: TOZD Livarna, ki izkazuje 46,3 %, Žebjarna 69,2 %, Jeklovlek 74,7 % in Profilarna 77,8 % doseženega plana.

TOZD REMONTNE DELAVNICE: SODOBNE NAPRAVE ZAHTEVAJO BOLJŠO OPREMLJENOST VZDRŽEVALCEV

TOZD Remontne delavnice so storitvena temeljna organizacija, ki opravlja remonte po vsej Železarni. Kljub številnim težavam, s katerimi se delavci pri svojem delu srečujejo in nemalokrat tudi slabim delovnim pogojem pa skušajo svoje delo opraviti kar najbolje.

»Trudimo se, da bi bilo naše sodelovanje s proizvodnimi TOZD čim boljše, vendar imamo pri tem dosti težav, ki nam onemogočajo, da bi bili tudi rezultati našega dela takšni, kakršne si želimo, oziroma da bi bili v skladu z vloženim trudom. Ob nenehnem razvoju tehnologije je ravnanje z napravami vedno enostavnejše, vzdrževalni posegi pa so vedno zahtevnejši,« je povedal VINKO ROTAR, vodja TOZD Remontne delavnice. Meni tudi, da niti kadrovska zasedba niti opremljenost nista v skladu z vedno zahtevnejšimi nalogami, ki jih imajo. Poleg tega pa jih pesti tudi veliko pomanjkanje rezervnih delov in potrošnega materiala, zlasti tistega iz uvoza.

V zadnjih štirih letih se je število zaposlenih v naši temeljni organizaciji zmanjšalo za 25 delavcev, predvsem kovinarskega profila. Zaradi zahtevnejšega dela kadrovske problematike ne moremo reševati z nekvalificiranimi delavci. Potrebujemo namreč usposobljene kadre točno določenih profilov. Pri tem se kaže vedno manjše zanimanje mladih za te poklice, kar je najbrž posledica ne le neurejenega nagajevanja, ampak tudi statusa določenih poklicev v naši družbi. Leta 1982 bi morali imeti po planu v TOZD Remontne delavnice 515 zaposlenih, v poprečju pa so bili zaposleni 503 delavci. Lani smo planirano število zaposlenih znižali na 505 delavcev, poprečni stalež pa je padel na 494 ljudi. Tudi letošnji plan je enak lanskemu, vendar nimamo izgledov, da bi obdržali lansko poprečje zaposlenih. Ta padec staleža je toliko bolj pereč, ker gre predvsem za delavce v strojno-remontnih delavnicah. Ker smo za načrtovanem številom izdelanih ur zaostali za 3,36 % oziroma za 27.050 ur, to pomeni tudi izpad dohodka, kar se zrcali v našem poslovnem uspehu, saj nismo uspeli formirati poslovnega sklada in dela sklada skupne porabe. Tudi zaradi invalidnosti in omejene delovne sposobnosti, zlasti pri starejših delavcih, imamo velike težave. Teh ljudi namreč ni mogoče razporejati na dela na višini in na dela v izjemnih pogojih.

Naša delovna oprema, sredstva za delo, orodja so ne le fizično, temveč tudi tehnološko zastarela. Sedanja vrednost opreme znaša le 22,6 % nabavne vrednosti. Moderne proizvodne naprave zahtevajo sodobnejše vzdrževalne pristope, s tem pa tudi ustrezno opremljenost. To je še posebej pomembno, če hočemo zagotoviti varno delo, kajti ob kadrovskih težavah, ki jih imamo, mora biti naše delo čim bolj učinkovito. V tekmi s časom pa človek rad pozabi na varnost.

Z nizko vrednostjo osnovnih sredstev naša temeljna organizacija ustvarja premalo sredstev za amortizacijske zamenjave. Celotno zagotovitev enostavne reprodukcije, 5 % sredstev za amortizacijske zamenjave, ki ostanejo temeljni organizaciji za vlaganje v nove naprave, znaša pri nas en milijon sto tisoč dinarjev, kar je mnogo premalo. Menim, da bo zaradi tega potrebno spremeniti ključ za delitev teh sredstev na nivoju Železarn. Zaradi zagotovitve varnega dela, pa tudi za to, da bomo dosegali boljše rezultate v posameznih oddelkih, bo nujno treba vložiti nekaj sredstev v adaptacijo delovnih prostorov. Mislim predvsem na realizacijo projekta delavnice elektro strojev, ki se bo naselila v prostore nekdanje brusilnice jeklovleka na Javorniku ter na razširitev prostora.

ZAHVALA PREBIVALCEV PODMEŽAKLE

Prebivalci, ki živijo v okolici kisikarne v Podmežakli, so nam sporočili, da je bil z uvedbo dodatne zaščite v kisikarni v celoti odpravljen hrup, ki je dolga leta motil stanovalce tega območja.

Zato smo se na seji sveta KS Podmežakla odločili, da vam pošljemo zahvalo za vlozene napore in sredstva pri odpravljanju izvorov hrupa v tem objektu. Želimo, da bi bili uspešni tudi pri drugih akcijah, ki se izvajajo v okviru reševanja ekoloških problemov na področju krajevne skupnosti Podmežakla.

rov oddelka hidravlike in pnevmatike, ki ima iz leta v leto širši obseg dela. V prihodnje bo potrebno sočasno z načrtovanjem velikih investicij v Železarni več vlagati tudi v organizacijo vzdrževanja teh objektov, da bi se z večjim obsegom dela ne poslabšali tudi delovni pogoji vzdrževalcev.

Eden od problemov, ki vplivajo na kakovost našega dela, je pomanjkanje rezervnih delov, v zadnjem času pa tudi potrošnega materiala. Dostikrat smo se zaradi tega prisiljeni zatekati k improvizacijam, kar spet zmanjšuje obratovalno sposobnost proizvodnih naprav. Vedeti moramo, da so posamezni deli naše železarnne zelo zastareli, naprave pa iztrošene. Pri tem mislim predvsem na jeklarne, kjer so pogoji dela nevarni. Ko bo zgrajena nova jeklarna, bo to velika pridobitev tako za jeklarje kot za vzdrževalce. Drug del naše železarnne ima moderno tehnologijo in moderne delovne naprave, za katere so potrebni precizni rezervni deli, ki jih je težko nadomestiti s prirejenimi.

Vsi ti problemi, s katerimi se srečujemo, pa se odražajo tudi v premajhnem interesu mladih za naše delo, oziroma za vpis v šole za kovinarske poklice. Nujno bi bilo treba razmisliti tudi o dograditvi sistema usmerjenega izobraževanja, tako da bi bilo v šolskih programih namenjeno bistveno več časa usposabljanju za konkretna vzdrževalna dela v Železarni.

Samoupravne aktivnosti so po njegovem mnenju dobre. Predvsem razprave o vsakdanjih problemih delavcev oziroma o problemih, ki so povezani z delom, kot so delovni pogoji, nagajevanje, družbena prehrana, so na sestankih SDS zelo živahne. Na teh sestankih redno obravnavajo tudi gradiva delavskega sveta TOZD in delavskega sveta Železarn. Delegati pa morajo na sestanke priti s stalistične svoje delovne skupine. Da bi olajšali delo SDS, imajo pred vsako javno razpravo pripravljali sestanke z vodji delovnih skupin, na katerih obravnavajo aktualno gradivo. Pravi, da delavci neradi sodelujejo v razpravah o gradivu, kjer gre za formalno odločanje o problemih, ki so jim preveč oddaljeni. Velikokrat pa

imajo pripombe tudi na pretirano samoupravno administriranje.

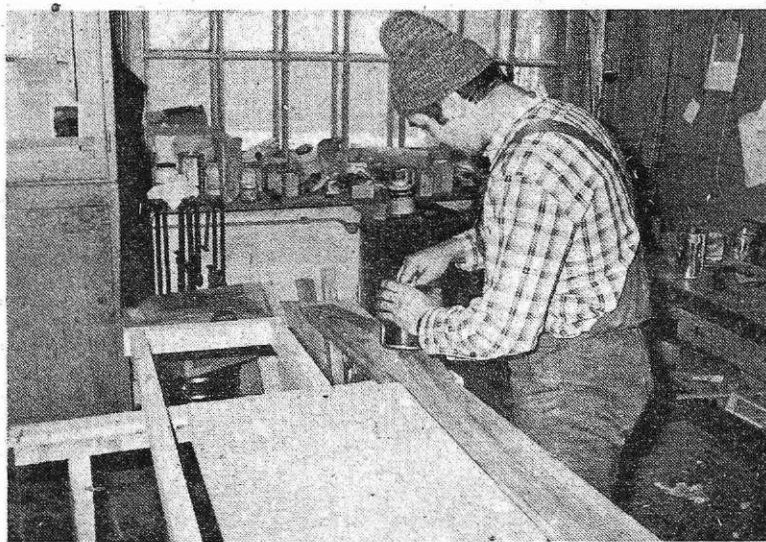
Delegacije za SIS so v tej temeljni organizaciji zelo aktivne. Zlasti aktivna je delegacija v zboru združenega dela, ki je ena najdelavnejših v občini. Razprave na njihovih sejah so kakovostne in kreativne, udeležba pa je skoraj stoodstotna. Tudi delegacije za SIS delujejo zadovoljivo, razen delegacije za telesnokulturno skupnost, katere delo bodo skušali poživiti. Pravi, da za pospeševanje dela delegacij za SIS ni posebnega pravila, treba je le nenehno delati in ljudi motivirati za delo.

Od družbenopolitičnih organizacij v tej temeljni organizaciji, po njegovih besedah, dobro delujeta osnovna organizacija sindikata in osnovna organizacija ZKS, ki na sestankih redno obravnavata problematiko temeljne organizacije. Z delom mladinske organizacije niso zadovoljni, čeprav precej mladih aktivno deluje v ostalih družbenopolitičnih organizacijah.

Sindikalna organizacija bo morala vložiti več naporov v skupne akcije na nivoju temeljne organizacije, s čimer bodo dosegli tudi boljše rezultate pri njihovem izvajanju. V okviru sindikalne organizacije dosegajo vidne rezultate tudi na področju kulturnega in športnega udejstvovanja, vendar bodo tudi tukaj morali ob kakovosti zagotoviti tudi bolj množično udeležbo zaposlenih.

Dobro deluje tudi komite za SLO in družbeno samozaščito, ki sproti obravnava vso problematiko s svojega področja. Načrti za delovanje v posameznih izrednih situacijah so zelo dobro izdelani. Le pri seznanjanju delavcev z njihovimi nalogami bodo morali več narediti.

»Zavedamo se, da smo del Železarn in da smo odvisni od skupne proizvodnje in prodaje železarskih izdelkov na trg. Prepričan sem, da se v tem zrcali tudi uspešnost oziroma neuspešnost našega dela. Prav zaradi te odvisnosti bo treba vzdrževalno funkcijo, ki jo mi opravljamo za Železarno, začeti obravnavati kot integralni del proizvodnje in ne kot nujno zlo, ki samo povečuje stroške proizvodnje. Zavedamo se, da naše delo iz objektivnih ali subjektivnih vzrokov ni vedno takšno, kot se od nas pričakuje, prepričan pa sem tudi, da naši delavci z uspešnimi posegi v težkih delovnih pogojih vsak dan znova dokazujejo svojo pripadnost Železarni.«

Sodelavec mizar (foto S. Kokalj)

KAJ PIŠEJO DRUGI O NAS

V 956. številki »IT — NOVINE«, 13. februarja, novinar v članku DRUGA STRAN MEDALJE, razmišlja o prodaji naših vratnih podbojev in takole navaja:

Na šestnajstem sejmu stanovanjske opreme v Kranju je kovinski podboj za vrata, izdelek ene od temeljnih organizacij združenega dela železarnne Jesenice, prejel že drugič zlato medaljo. Prvo je isti podboj dobil že leta 1979.

V obrazložitvi je rečeno, da se temu podboju dodeljuje priznanje za »funkcionalnost, kvaliteto in estetski izgled.«

Zanesljivo je žirija, ki je ocenila izdelek, imela pred očmi vse elemente, da je dodelila tako visoko priznanje.

Vendarle pa med zlato medaljo in resničnostjo obstoji razkorak. Znano je, da je jeseniška železarna pred leti mnogo pričakovala od kovinskih podbojev. Nadejala se je njihovi dobri prodaji na trgu. Toda interesov ni bilo in so na Jesenicah kasneje celo govorili, da je bila naložba zgrešena. Slišale so se celo sugestije, da bi ukinili proizvodnjo kovinskih podbojev.

Sedaj, ko so prejeli drugo zlato medaljo, se je v jeseniški železarni

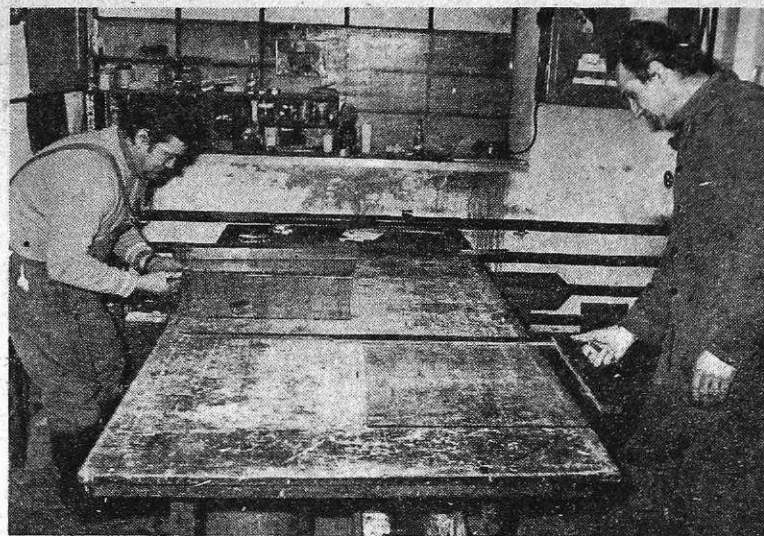
postavilo samokritično vprašanje: ali komercialna služba zna prodajati dobre proizvode?

»Moramo priznati« — je iznešena ugotovitev — »da je prisotna inertnost in neprodornost na tržišču, ki sta povezani s starim razumevanjem, da je dovolj dobro in kvalitetno delati, kupci pa bodo prišli sami v hišo.«

Iz tega je bil potegnjen logični poduk, da je tudi za dobre proizvode, ki predstavljajo novost na tržišču, treba iskati kupce.

Tako ugotavlja in zaključuje novinar v jugoslovanskem časopisu »IT — NOVINE«, ki je družbeno in strokovno angažiran na področju tehnike, tehnologije, znanosti in gospodarstva.

Podobno ugotovitev smo nekajkrat objavili tudi v našem tedniku Železar, ki pa niso prinesle bistvenih izboljšav, razen nekaj kritike na račun glasila, »kam vse se spuščas. Morda bomo sedaj samokritično poskušali z večjo zavzetostjo premakniti stvari na bolje.«

Naša steklarja (foto S. Kokalj)

JAVNA TRIBUNA O DELU SIS

V torek in sredo, 21. in 22. februarja, je bila v dvorani samoupravljalcev v Železarni javna tribuna o delu samoupravnih interesnih skupnosti (SIS) v jeseniški občini, ki so jo organizirali center za proučevanje samoupravljanja in informiranje, klub samoupravljalcev in delavska univerza. Javne tribune so se poleg vodij samoupravnih delovnih skupin udeležili tudi predstavniki posameznih SIS, uvodno poročilo pa je prebrala Rina Klinar, vodja skupne strokovne službe SIS.

Razprava je bila dosti živahna, zato sta bili slabi dve uri kar prekratki, da bi prisotni lahko spregovorili o vseh vprašanjih, ki jih zanimajo.

Iz uvodnega poročila smo lahko razbrali, da zaradi stabilizacijskih težav dobivajo samoupravno interesne skupnosti vse manj denarja za svoje delo, zato morajo krčiti svoje programe na najnujnejši obseg, ob tem pa kar najbolj racionalizirati svoje delo. Zvedeli smo, da, na primer, kompliciran porod stane približno sedem in pol starih milijonov, kar seveda združujejo delavci na osnovi svobodne menjave dela. Znano je, da imajo delavci v negospodarskem razmeroma visoke osebne dohodeke, zato je ena od tovarišic menila, da jim bržčas še ne gre tako slabo, kot pravijo. Tovarišici so pojasnili, da imajo delavci v negospodarskem v poprečju višjo izobrazbo, kot tisti v negospodarskem in zato tudi nekoliko višje osebne dohodeke, da pa se ravno sedaj pripravlja poročilo, v katerem bo govora tudi o tem, kolikšen delež za delo SIS namenjenih sredstev gre za osebne dohodeke.

Ko je bilo govora o racionalizaciji dela samoupravnih interesnih skupnosti, je kot nekakšno opravičilo zvenel poročilo, da imajo skupne strokovne službe SIS le 13 delavcev. Zdi se, da si zadeve lotevamo z napačnega konca, saj se lahko vprašamo, ali bi bilo tudi teh 13 delavcev sploh potrebnih, če se bi nekdo izmislil, da je treba za vsako malenkost izpolniti folijo in toliko papirjev. In najbrž je tudi res, da skupna strokovna služba ne opravlja vsega administrativnega dela za vsako posamezno interesno skupnost, kar je več ali manj namen vsake skupne službe. Prav gotovo svobodna menjava dela ne bi smela pomeniti nekakšno papirnatno vojsko in z vsakim dnem večjo birokracijo ter administrativno določene prispevne stopnje.

Precejšnjo pozornost so udeleženci javne tribune namenili zdravstvu ali natančneje: participaciji. Vemo, da vsak posamezen prispevek, ki ga plačamo za pregled in zdravlilo, ni poseben velik, da pa se teh prispevkov za vsako še tako nedolžno bolezen zna nabirati kar precej, kar še toliko bolj občutijo tisti, ki imajo nižje osebne dohodeke, pa čeprav niso zboleli na lastno željo. Na vprašanje, ali bi ne bilo mogoče nekoliko zvišati prispevno stopnjo za zdravstvo in ukiniti participacijo, v razpravi nismo slišali ustreznega odgovora. Rečeno je bilo, da so participacije oproščeni tisti, katerih dohodek ne presega 6800 dinarjev in 8000 dinarjev, če živijo sami. Prav tako vemo, da so participacije oproščeni šolski otroci, nosečnice, bolniki, ki imajo rakasta in nekatera druga obolenja, izjem je kar precej, zato bi bil nemara že čas, da premislimo o tem ali ima participacija sploh kakšen smisel, nikjer ni namreč mogoče zaslediti podatka, kolikšen delež sredstev za zdravstvo se zbere od participacije. Četudi zanemarimo vsem dobro znano dejstvo, da participacija le še povečuje socialne razlike in še poslabšuje položaj delavcev z nizkimi osebnimi dohodki, da bistveno omejuje za vse enako pravico do zdravstvenega varstva, pa je povsem jasno, da zaradi participacije ni zdravstvo nič na boljšem. Najbrž bi naše, v razne administrativne poskuse usmerjeno gospodarstvo zlahka preneslo tudi še tak administrativni ukrep, ki bi ukinil participacijo in ustrezno zvišal prispevno stopnjo za zdravstvo. Na javni tribuni smo zvedeli, da bodo v letošnjem letu v naši republiki spet razpravljali o participaciji, seveda le o višini, saj je ta v vsaki vasi drugačna.

Ker jeseniški železarni že kar kronično primanjkuje delavcev, je prisotne zanimalo, kako je kaj z brezposelnostjo v jeseniški občini, koliko jih je, ki dobivajo denarno nadomestilo in zakaj se nočejo zaposliti v Železarni. Pristojni tovariš je povedal, da je bilo konec lanskega leta na Jesenicah 240 brezpo-

selnih, od katerih jih le 15 dobiva denarno nadomestilo, ker so brez lastne krivde izgubili zaposlitev. Pri tem pa lahko prejemo to nadomestilo največ pol leta, najvišje nadomestilo pa ne more biti višje od poprečnega osebnega dohodka v Sloveniji in še to za visoko izobrazbo, sicer pa je 60 odstotkov te vsote.

Razveseljiv je podatek, da se vztrajno manjša število tistih, ki prvič iščejo zaposlitev in da delovne organizacije zaposlujejo vse več pripravnikov. Seveda pa se nam tudi tu kaj lahko zgodi, da bomo pljunili v lastno skledo, saj zaposlovanje pripravnikov samo zaradi zakonske obveze ne bo rešilo problema brezposelnosti. Ker pa je veliko lažje odpreti delovno mesto, za katero sta potrebna samo miza in stol, kot pa tako, za katero je potreben stroj, najbrž lahko domnevamo, da bo zakonsko zaposlovanje pripravnikov bolj ugodno za administrativne delavce.

Na vprašanje, zakaj se brezposelnost ne zaposlujejo v Železarni, je odgovor precej preprost, 77 odstotkov nezaposlenih je žensk, ki jih Železarna večinoma ne potrebuje, ostali pa imajo ali neprimerno izobrazbo ali pa so bili že vsaj petkrat zaposleni v Železarni, nekaj pa je tudi takih, ki imajo zmanjšano delovno sposobnost.

Kar se tiče zaposlovanja mladih delavcev v Železarni Jesenice, je kot meni eden od razpravljalcev, precej škoda napravilo usmerjeno izobraževanje, saj smo od njega pričakovali precej več, kot pa smo dobili. Še vedno se namreč učenci šolajo za vse druge poklice, le za tiste ne, ki jih najbolj potrebujemo.

Razprava na javni tribuni je bila vsakakor zanimiva za večino tistih, ki so se udeležili, bila je dobrodošla prilika, da so delavci lahko spregovorili o tistem, kar jih najbolj zanima in na svoja vprašanja večinoma dobili tudi zadovoljive odgovore. Izkazalo se je tudi, da delavcev ne skrbi toliko višina prispevne stopnje za posamezno SIS, pač pa hočejo vedeti, za kaj bo njihov denar porabljen, do česar imajo seveda vso pravico, le da morajo vse prevečkrat namesto odgovorov na svoja vprašanja poslušati dolgovozno besedenje tega ali onega funkcionarja, ki na ta način izpolnjuje svojo normo. Zato bi bilo nemara dobro, če bi namesto nepotrebnih sestankov imeli več takih javnih tribun.

Borut Grce

Železarski globus

INDIJA

Indijska rudarska družba MMTC je pred kratkim v Tokiu z japonskimi železarskimi družbami podpisala pogodbo, na osnovi katere bo dobavila v obdobju prihodnjih desetletij, s pričetkom v letošnjem aprilu, skupno 34,6 milijonov ton železove rude. Pogodbo je podpisalo sedem največjih japonskih železarskih družb in njena finančna vrednost je po današnjih cenah okoli 600 milijonov dolarjev, medtem ko bodo dejansko ceno prilagajali vsako leto posebej. Indija je danes za Avstralijo in Brazilijo tretji največji dobavitelj železove rude japonskim železarnam in lani je dosegla dobavo šest milijonov ton.

JAPONSKA

Japonska železarska družba Kobe Steel Co. je pričela v preteklem oktobru vpihovati pregovore prah na enem izmed svojih plavčev s koristno prostornino 1845 kub. m. v količini 57,5 kg na tono grodlja. Postopno nameravajo to količino povečati na 70 kg in pri tem računajo, da bodo v primerjavi s 100 % porabo koksa prihranili na leto 85 milijonov dolarjev.

VPLIV ZVIŠANJA OZIROMA ZNIŽANJA STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V LETU 1983

(Nadaljevanje s 1. strani)

bili stroški iz tega naslova na nivoju delovne organizacije višji za 104,3 milijona dinarjev. Načrtovanih dobropisov pri proizvodnji vse temeljne organizacije niso dosegle in so bili stroški vložka zato večji za 9,3 milijona dinarjev. Znižanje stroškov za 304,5 milijona dinarjev pa je zaradi manjše porabe kovinskih dodatkov v TOZD Jeklarna, sprememb v asortimentu vložka ter sprememb v zalozah nedokončane proizvodnje. Nižje cene nabavljenega vložka so stroške znižale za 376 milijonov dinarjev. Pri uporabi tujega vložka TOZD niso imele dodatnih stroškov. Stroški pri predelavi so bili višji za 369,6 milijona dinarjev. Planirane stroške so v letu 1983 presegle naslednje temeljne organizacije: Plavž, Valjarna bluming štekel, Žebljarna, Strojne delavnice, Remontne delavnice, Vzdrževanje, Energetika in Transport.

V TOZD PLAVŽ so presegle načrtovane stroške za 198,3 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili v skupnem znesku višji za 88,1 milijona dinarjev zaradi spremembe asortimenta vložka in večje porabe koksa iz uvoza. Stroški predelave so bili višji za 110,2 milijona dinarjev zaradi remontov ter nizke proizvodnje v plavžu 2, ki zaradi pomanjkanja koksa ni obratoval dva meseca.

V TOZD JEKLARNA so dosegli za 5,5 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih.

V SM jeklarni so načrtovane stroške presegle za 45,8 milijona dinarjev. Zaradi nižje porabe surovega železa in kovinskih dodatkov so bili stroški vložka nižji za 176,8 milijona dinarjev, zaradi doseženih dobropisov pa za 25,7 milijona dinarjev. Vrednost proizvodnje je bila višja od načrtovane (sprememba asortimenta) za 13 milijonov dinarjev. Interne reklamacije so stroške vložka zvišale za 89,4 milijona dinarjev, nedoseganje planiranega izplena pa za 23,9 milijona dinarjev. Predelavni stroški so bili višji za 148 milijona dinarjev, predvsem zaradi višjih kalkulativnih odpisov remontov.

V elektro jeklarni so načrtovane stroške presegle za 36,1 milijona dinarjev. Zaradi spremembe asortimenta vložka in nižje porabe kovinskih dodatkov, so bili stroški vložka nižji za 832,7 milijona dinarjev. Interne reklamacije so stroške vložka zvišale za 79,1 milijona dinarjev, nedoseganje planiranega izplena pa za 9,7 milijona dinarjev, nižji dobropisi za 19,7 milijona dinarjev ter nižja vrednost proizvodnje za 707,4 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji za 52,9 milijona dinarjev, zaradi nedosežene planirane količine proizvodnje in višjih stroškov za osebne dohodke ter energijo.

Nižje stroške od načrtovanih za 87,4 milijona dinarjev so dosegli na kontilivu in v PTO oddelku. Kvalitetnejši asortiment gredic in manjša poraba sta vplivala na znižanje stroškov kontiliva, velike količine izkopanega starega železa pa na znižanje stroškov PTO oddelka.

V TOZD LIVARNA so dosegli za 4,9 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bi-

li nižji za 7,5 milijona dinarjev zaradi spremembe asortimenta vložka, boljše izplena ter večje porabe odpadnih barvnih kovin. Stroški predelave so bili višji za 2,6 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov za osebne dohodke in nedosežene planirane količine proizvodnje.

V TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL so imeli za 18,4 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih. Nedoseganje planiranega izplena na blumingu za 2,6 odstotnih točk ter preklasifikacije so stroške vložka zvišale za 189,8 milijona dinarjev. Za 22,4 milijona dinarjev višje stroške so imeli zaradi nižje doseženih dobropisov za odpadke, za 24,3 milijona dinarjev višje stroške pa so imeli zaradi internih reklamacij. V skupnem so bili stroški vložka višji za 279,3 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji za 260,9 milijona dinarjev, zaradi stornirane amortizacije že odpisanih osnovnih sredstev, ter nižjih stroškov za remonte.

Nižje stroške od načrtovanih so imeli v TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV, in sicer za 78,9 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 23,8 milijona dinarjev, in sicer so s preseganjem planiranega izplena za 0,6 odstotnih točk stroške znižali za 13,4 milijona dinarjev, zaradi nižjih cen gredic iz kontiliva so imeli za 15,7 milijona dinarjev nižje stroške, zaradi nižjih cen gredic iz železarne Ravne pa za 0,4 milijona dinarjev. Interne reklamacije so stroške vložka znižale še za 1,6 milijona dinarjev, medtem ko so nedoseženi planirani dobropisi za odpadke stroške zvišali za 7,3 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 55,1 milijona dinarjev, zaradi boljše doseženega asortimenta ter nižjih stroškov vzdrževanja oziroma remontov.

Za 34,4 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih so dosegli v TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 30,5 milijona dinarjev, in sicer zaradi boljše doseženega izplena za 0,8 odstotnih točk ter sprememb asortimenta v zalozah nedovršene proizvodnje. Nižje doseženi dobropisi za odpadke pa so stroške vložka zvišali za 1,7 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji za 3,9 milijona dinarjev, predvsem zaradi manjše porabe.

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA so dosegli kar za 370,9 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili nižji za 488,7 milijona dinarjev, in sicer zaradi boljše izplena v vrednosti 28,4 milijona dinarjev, internih reklamacij v višini 187,2 milijona dinarjev, 180,6 milijona dinarjev so imeli znižanja zaradi nižje cene nabavljenega tujega vložka (dodatnih stroškov predelave vložka ni bilo), ostalo znižanje v vrednosti 92,5 milijona dinarjev pa so imeli zaradi zvišanja zaloge nedovršene proizvodnje. Stroški predelave so bili za 117,8 milijona dinarjev višji, predvsem zaradi višjih stroškov vzdrževanja, remontov ter večje porabe.

Tudi v TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE so dosegli za 167,5 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem za 159,4 milijona dinarjev nižji od predvidenih in to zaradi boljše izplena v vrednosti 11,8 milijona dinarjev, zaradi internih reklamacij in storitev prevajanja za 11,6 milijona dinarjev, nižjih cen nabavljenih TVT za 129 milijonov dinarjev ter zaradi sprememb v zalozah nedovršene proizvodnje v vrednosti 7 milijonov dinarjev. Predelavni stroški so bili tudi nižji od načrtovanih za 8,1 milijona dinarjev, predvsem zaradi manjše porabe ter prenosa stroškov sanacije lužilnice na IV.

Nižje stroške od načrtovanih so imeli tudi v TOZD ŽICARNA, in sicer za 84,2 milijona dinarjev. S preseganjem planiranega izplena so

stroške znižali za 13,3 milijona dinarjev, 58,1 milijona dinarjev znižanja so dosegli zaradi nižjih cen nabavljenih žice, 0,4 milijona dinarjev pa zaradi sprememb v zalozah nedovršene proizvodnje. Predelavni stroški so bili nižji za 12 milijonov dinarjev, in sicer največ zaradi manjše porabe.

V TOZD PROFILARNA so dosegli za 13,7 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 6,8 milijona dinarjev in to zaradi nižjih cen nabavljenega vložka v višini 4,1 milijona dinarjev in boljše izplena tudi v vrednosti 4,1 milijona dinarjev, priznane interne reklamacije pa so stroške zvišale za 1,4 milijona dinarjev. Predelavni stroški so bili nižji, in sicer za 6,9 milijona dinarjev zaradi manjše porabe.

V TOZD VRATNI PODBOJI so dosegli za 1,5 milijona dinarjev nižje stroške od planiranih. Stroški vložka so bili nižji za 4,5 milijona dinarjev zaradi preseganja planiranega izplena (za 3,7 odstotnih točk) v vrednosti 3 milijone dinarjev ter priznanih dobropisov oziroma reklamacij. Predelavni stroški so bili višji za 3 milijone dinarjev, predvsem zaradi nedosežene načrtovane proizvodnje.

Tudi v TOZD JEKLOVLEK so imeli nižje stroške od načrtovanih, in sicer za 45,2 milijona dinarjev. S preseganjem planiranega izplena so stroške vložka znižali za 15,8 milijona dinarjev, zaradi nižjih cen nabavljenega tujega vložka so dosegli 5,6 milijona dinarjev znižanja, 1,7 milijona dinarjev višje stroške pa so imeli zaradi zmanjšanja zaloz nedovršene proizvodnje. Stroški predelave so bili nižji za 25,5 milijona dinarjev, zaradi višje proizvodnje in manjše porabe.

Za 15,6 milijona dinarjev nižje stroške so dosegli tudi v TOZD ELEKTRODE. S preseganjem planiranega izplena so stroške znižali za 8,4 milijona dinarjev, 31,1 milijona dinarjev zvišanja je bilo pri porabi vložka uvožene žice za INOX elektrode ter porabi surovine POTASA za izdelavo vodnega stekla za oplačene elektrode, za 29,3 milijona dinarjev nižje stroške pa so dosegli zaradi nižje cene kupljene EMONE Zagreb. Predelavni stroški so bili nižji od načrtovanih za 9 milijonov dinarjev zaradi višje proizvodnje in manjše porabe na predelavi.

V TOZD ŽEBLJARNA so planirane stroške presegle za 13,6 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili višji za 4,4 milijona dinarjev, zaradi nedoseganja planiranega izplena za 1 odstotno točko, stroški predelave pa so bili višji za 9,2 milijona dinarjev, predvsem zaradi nedosežene načrtovane proizvodnje in večje porabe.

Načrtovane stroške so presegle tudi v vseh petih storitvenih temeljnih organizacijah in sicer v TOZD STROJNE DELAVNICE za 33 milijonov dinarjev, v TOZD REMONTNE DELAVNICE za 48,3 milijona dinarjev, v TOZD VZDRŽEVANJE za 48,8 milijona dinarjev, v TOZD ENERGETIKA za 257,7 milijona dinarjev in v TOZD TRANSPORT za 6,8 milijona dinarjev. Zvišanje stroškov v TOZD STROJNE DELAVNICE, REMONTNE DELAVNICE in VZDRŽEVANJE je predvsem zaradi višjih stroškov za osebne dohodke ter nedoseganja planiranega števila izdelavnih ur. Povečanje nabavnih cen zemeljskega plina in električne energije je v največji meri vplivalo na zvišanje stroškov v TOZD ENERGETIKA, v TOZD TRANSPORT pa so imeli zvišanje zaradi višjih stroškov za osebne dohodke ter stroškov pri materialu za popravila.

Stroški v vseh treh delovnih skupnostih so nekoliko višji od planiranih, predvsem zaradi višjih cen nabavljenega materiala v centralnih skladiščih. V delovni skupnosti E-TKR-NG so imeli zvišanje stroškov tudi zaradi povečanja obresti pri odplačilu kreditov za ERC.

ZVIŠANJE — ZNIŽANJE STROŠKOV DECEMBER 1983

TOZD	December	Jan. — Decem.	Povprečno
Plavž	109.515.638	198.351.650	16.529.304
Jeklarna	— 9.853.938	— 5.458.178	— 454.848
Livarna	488.129	4.931.620	410.968
Valj. bluming štekel	— 214.157.166	— 18.392.572	— 1.532.714
Valj. žice in prof.	3.720.443	— 78.910.889	— 6.575.907
Valj. debele pločevine	— 14.486.329	— 34.405.806	— 2.867.150
Hladna valjarna Bela	— 102.075.294	— 370.885.390	— 30.907.116
Hladna valj. Jesenice	— 20.590.067	— 167.452.783	— 13.954.398
Žičarna	2.579.811	— 84.222.181	— 7.018.515
Profilarna	— 1.414.394	— 13.733.470	— 1.144.456
Vratni podboji	753.655	— 1.469.476	— 122.456
Jeklovlek	2.885.903	— 45.164.436	— 3.763.703
Elektrode	— 783.525	— 15.656.457	— 1.304.705
Žebljarna	3.290.615	13.563.390	1.130.282
Strojne delavnice	11.827.200	33.020.994	— 1.749
Remontne delavnice	15.158.340	48.294.413	4.024.534
Vzdrževanje	12.372.458	48.809.596	4.067.466
Energetika	219.447.023	257.694.369	21.474.531
Transport	12.410.672	6.806.144	567.179
Skupaj	— 31.089.173	— 197.357.558	— 16.446.463

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 5. DO 11. MARCA

5. marca, Valentin MARKEŽ, vodja TOZD Vzdrževanje, Jesenice, Cesta takev 4/a, tel. št. 83-345.
6. marca, Jakob MEDJA, vodja OTK, Jesenice, Titova 1/a, tel. št. 81-117.
7. marca, Leon MESARIČ, vodja TOZD Žebljarna, Jesenice, Titova 3, tel. št. 81-216.
8. marca, Anžon KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16.
9. marca, Vladimir OBLAK, vodja TOZD Strojne delavnice, Jesenice, Titova 1/a, tel. št. 81-727.
10. marca, Jože OSVALD, vodja TOZD Livarna, Rateče 21, tel. št. 88-012.
11. marca, Janko PERNE, vodja invest. razvoja, Jesenice, Titova 20, tel. št. 81-904.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 5. 3.	FRANC NEČIMER	MARJAN ERMAN
TOREK — 6. 3.	BRANE CEPIC	DUŠAN POLAJNAR
SREDA — 7. 3.	MIROSLAV ZUPAN	ANTON BURJA
ČETRTEK — 8. 3.	BRANKO GERČAR	AVGUŠTIN NOVŠAK
PETEK — 9. 3.	BOŽIDAR ČERNE	MIHA ŠLIBAR
SOBOTA — 10. 3.	FRANC ARNEŽ	ALOJZ VARL
NEDELJA — 11. 3.	MARJAN PINTAR	STANE ERŽEN

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 5. do 10. marca bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može Kovačič.
DISPANZER ZA BORCE: dr. Marija Može Kovačič.
POPOLDNE:
II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andolšek.
V soboto, 10. marca, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andolšek.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.
Po SS za Vatrostalo vsak dan od 9,30 do 10,30.
POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.
Za borce vsak dan od 13,30 do 14,30.
V soboto, 10. marca, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

ZARADI REMONTA PLAVŽA 2 OMEJENO GIBANJE

Od 5. marca do 12. aprila bo potekal remont plavža 2. Zaradi pomanjkanja prostora na območju naprav in postavitve 2800 KN dvigala bo gibanje omejeno. Vse sodelavce opozarjamo, da spoštujejo znake in napise, ki označujejo območje delovišča. Delavcem, ki pri remontu ne sodelujejo, je zaradi varnosti dostop na gradbišče prepovedan. Zaprta bo tudi cesta od vratarja na bloku do priključka na cesto martinarna HVŽ. Prehod od stavbe kadrovskega sektorja do vratarja je preusmerjen po poti za kavperji.

Vodstvo remonta

PREDAVANJE ZA DELAVKE ŽELEZARNE

Vse zaposlene žene v Železarni obveščamo, da komisija za družbeno aktivnost žensk pri izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata Železarne organizira STROKOVNO PREDAVANJE na temi:

- Odkrivanje in preprečevanje raka in
- Higiena žene.

Predavala bosta dr. Branimir Vladikovič in Vasja Kokalj.

Predavanje bo v ponedeljek, 5. marca, ob 12. uri v dvorani samoupravljalcev Železarne (stari IBM).

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Energetika z dne 22. februarja 1984 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

1. pomočnik strojnika Tbv, šifra 3233, D-4, 6. kategorija, 3 osebe
2. strugar specialist, šifra 3245, D-4, 10. kategorija, 1 oseba
3. stikalničar RTP Javornik, šifra 3118, D-4, 9. kategorija, 1 oseba
4. III. inštalater monter, šifra 3323, D-3, 6. kategorija, 2 osebi

POGOJI:

- pod 1 in 4 — dokončana poklicna šola kovinske stroke,
- pod 2 — dokončana poklicna šola strugar in pet let delovnih izkušenj,
- pod 3 — dokončana poklicna šola elektro stroke in tri leta delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh na kadrovske sektor železarne Jesenice, z oznako »za TOZD ENERGETIKA«.

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KSI z dne 22. februarja 1984

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge v počitniškem domu Biograd n/m

1. upravnik	1 oseba
2. administrator	1 oseba
3. glavna kuharica	1 oseba
4. servirka	1 oseba
5. točajka	1 oseba
6. ekonom	1 oseba
7. vodilna sobarica	1 oseba
8. gospodar	1 oseba

POGOJI:

- ad 1 — visokokvalificiran gostinski delavec
- ad 2 — dokončana osnovna šola in znanje strojepisja
- ad 3 — dokončana gostinska šola — smer kuharstvo in 3 leta ustreznih izkušenj
- ad 4 in 5 — tečaj za PK delavce
- ad 6 — kvalificiran delavec gostinske ali trgovske stroke, šoferski izpit

B kategorije

ad 7 in 8 — dokončana osnovna šola.

Delovno razmerje se sklne za določen čas od 5. junija do 25. septembra 1984.

Za opravljanje objavljenih delovnih nalog se lahko prijavijo tudi kandidati iz rednega delovnega razmerja.

Kandidatom pripada osebni dohodek v skladu z določili samoupravnih aktov. Stanovanje in hrana sta brezplačna.

DEVETA SEJA DELAVSKEGA SVETA SOZD SŽ

V petek, 9. marca, predsednik Alojz Janežič sklicuje deseto sejo delavskega sveta SOZD Slovenske železarne, in sicer tokrat po vrstnem redu na sedežu SOZD SŽ v Ljubljani. Delegatom v razpravo in potrjevanje predlaga:

- informacijo o zaključnih računih za leto 1983 za delovno skupnost SOZD SŽ in združena sredstva SOZD SŽ,
- plan SOZD Slovenske železarne za leto 1984,
- plan delovne skupnosti skupnih služb SOZD SŽ za leto 1984,
- plan združenih sredstev sklada skupne porabe SOZD SŽ,

— samoupravni sporazum o razporejanju dela deviz,

— skupni nastop SOZD SŽ na področju SEV,

— poslovno — tehnično sodelovanje z železarno Nikšič,

— poročilo o popisu terjatev in obveznosti iz naslova združenih sredstev SOZD SŽ za leto 1983,

— investicijski programi (železarna Štore, TOZD Livarna strojne litine — avtomatizacija formarska linija in TOZD Tovarna traktorjev — sanacijsko razvojni program),

— razpis volitev, nekatera imenovanja in reševanje vlog.

Druga seja konference delegatov za občinsko energetsko skupnost Gorenjske je bila, 20. februarja 1984. Seje se je udeležilo deset delegatov iz temeljnih organizacij in delovnih skupnosti Železarne, delegat Kovinoservisa Jesenice, predstavnika krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana in energetske skupnosti Gorenjske.

Konferenca delegatov je ugotovila, da so bistvene spremembe statuta energetske skupnosti za območje gorenjskih občin pri številu delegatskih mest v zboru izvajalcev in se s spremembo strinjala.

Predstavnik energetske skupnosti Gorenjske je razložil samoupravni sporazum o ustanovitvi SIS za energetiko Slovenije (Republika energetska skupnost) in pojasnil, da je že ustanovljena, na kar delegati niso imeli pripomb.

Konferenca delegatov je obravnavala tudi samoupravni sporazum o pogojih in merilih za oblikovanje cen izdelkov in storitev, ki so neposredno vezane na izvajanje distribucijske dejavnosti. Iz sporazuma ni bilo razvidno, kakšni so bili dosedanja normativi uslug pri merilih za oblikovanje cen izdelkov in storitev. Delegati so menili, da bi bili le-ti lahko priloženi novemu predlogu.

Na spremembe samoupravnega sporazuma o pripravi in financiranju izdelave strokovnih osnov za pripravo prostorskega in socialnega dela dolgoročnega družbenega plana občine Skofja Loka do leta 2000 konference delegatov ni imela pripomb.

Iz družbenega dogovora o združevanju sredstev za razvoj premovalništva za potrebe gorenjskih občin ni razvidno, kakšni bodo ukrepi, če dogovorjena dobava ne bo sledila in kateri organ bo nadziral namensko porabo sredstev za razširjeno reprodukcijo. Prav tako ni razvidno, ali obstaja podobno združevanje sredstev tudi za razvoj slovenskega premovalništva?

Konferenca delegatov tudi ugotavlja, da se plan investicij izvajal-skih organizacij združenega dela izvaja prepočasno in da so vedno dražje. Postavljeno je bilo tudi vprašanje, kaj so male hidroelektrarne?

Na stroške energetske skupnosti v letu 1983, na program dela in finančni plan energetske skupnosti

Gorenjske za leto 1984 konference delegatov ni imela pripomb.

Za drugo seja skupščine energetske skupnosti Gorenjske je konference delegatov delegirala samo enega delegata TOZD Energetika.

SEJA KONFERENCE DELEGACIJ ZA SOCIALNO SKRBTSTVO POTEKALA BREZ PRIPOMB

Devete seja konference delegacij za SIS za socialno skrbstvo, ki je bila v petek, 24. februarja, se je udeležilo deset delegatov (od 23 možnih). Konferenca delegacij je obravnavala sklepe in zapisnik prejšnje seja skupščine skupnosti, socialnega skrbstva, poročilo o delu skupnosti socialnega skrbstva Jesenice za leto 1983 in realizacijo finančnega načrta skupnosti za leto 1983 ter valorizacijo preživilin za leto 1984. Na omenjene točke dnevnega reda ni imela pripomb in predlogov.

Za deveto seja obbeh zborov skupščine skupnosti socialnega skrbstva Jesenice je konference delegacij delegirala deset delegatov, ravno toliko, kolikor ima Železarna delegatskih mest v skupščini skupnosti socialnega skrbstva Jesenice.

NA SEJI KONFERENCE DELEGACIJ ZA SIS ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE ŽIVAHNA RAZPRAVA

Samo sedem delegatov (od 23 možnih) se je udeležilo devete seja konference delegacij za SIS za vzgojo in izobraževanje, ki je bila v ponedeljek, 27. februarja. Mogoče je razlog za tako majhno udeležbo v tem, da je bilo gradivo za obravnavo dostavljeno centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje samo sedem dni pred sejo konference delegacij in sedem dni pred sejo skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice. Pojasnilo strokovne službe SIS (telefonično) je bilo, da morajo delegacije obravnavati predlog razporeditve učencev in organizacijo pouka v osnovnih in srednjih šolah v prihodnjih letih in do leta 2000, kar je obravnavala tudi skupščina izobraževalne skupnosti 27. februarja kot 4. zbor skupščine občine Jesenice.

vsi trije zbori skupščine občine Jesenice pa so to zadevo obravnavali 28. februarja.

Konferenca delegacij usmeritve omenjenega predloga podpira, še posebej pa ugotovitve, da je pri načrtovanju potrebno upoštevati možnosti in omejitve, ki jih zahteva zaostrena gospodarska situacija. Če bo potrebno zmanjševati obseg celodnevne šole, naj bo le-ta zagotovljena za nižje letnike. Poleg tega konference delegacij predlaga, da se v dolgoročno načrtovanje kapacitet in razporeditve vključijo tudi ostale ustrezne strokovne organizacije in službe ter s tem zagotovi celovitost, usklajenost, kvaliteto in racionalno prostorsko načrtovanje. Vendar pa pri tem konference delegacij sprašuje, ali so bile pri pripravi predloga razporeditve učencev in organizacije pouka upoštevane vse možne rešitve in ali bomo finančno zmogli adaptacijo stavbe gimnazije za potrebe tretje osnovne šole na Jesenicah.

Pri obravnavi poročila o realizaciji programa izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1983 in pri obravnavi osnutka programa dela zborov skupščine izobraževalne skupnosti občine Jesenice za leto 1984 je konference delegacij ugotovila, da je uspešno izobraževanje tisto, pri katerem učenci zadovoljujejo svoje raznovrstne interese, se poklicno usmerjajo, pridobivajo delovne navade, opravljajo družbeno koristno delo in se usposabljaajo za delo v skupini. To je pomembna in odgovorna naloga vzgoje in izobraževanja, ki pa kljub omembi v poročilu v praksi še ni obrodila sadov, saj se v mnogih primerih kaže celo pomanjkanje osnovne kulture (neprimeren odnos do starejših in predpostavljanih).

Ze vrsto let je pereč problem pomanjkanje delavcev v temeljnih organizacijah Železarne. Primanjkuje zlasti kvalificiranih delavcev. Za nekatere delovne naloge pa sploh ni mogoče najti ustreznih delavcev. Od usmerjenega izobraževanja smo pričakovali rešitev teh problemov, pa trenutno vemo samo to, da v združenem delu prihajajo mladi brez praktičnega znanja.

Zato konference delegacij predlaga, da je treba v celodnevni osnovni šoli uveljavljati zlasti tiste elemente, ki dajejo znanja za potrebe proizvodnje v temeljnih organizacijah Železarne. Prav tako pa je treba v usmerjenem izobraževanju dajati prednost naravoslovno-matematični smeri. Treba je poudariti vzgojno funkcijo osnovne šole in srednje šole (pa seveda tudi predšolsko vzgojo).

Zato naj bo ocena uspešnosti osnovnega in srednjega šolstva podana tudi z vidika uveljavljanja vzgojne funkcije in usposabljanja za potrebe proizvodnje (to naj bo upoštevano že pri izdelavi poročila Zavoda za šolstvo o delu vzgojnoizobraževalnih organizacij — osnovne šole za šolsko leto 1983/84 ter pri analizi dela Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice — 3., 4. ali nea osnutka programa skupščine v II. polletju 1984).

Konferenca delegacij tudi meni, naj se sredstva za amortizacijo ustrezno oblikujejo in tudi ustrezno uporabljajo.

Po končani razpravi je konference delegacij za deveto seja skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice delegirala tri delegate, na seji pa je bil prisoten samo en delegat Železarne.

CPSI —
Diana Huseinbašić

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Remontne delavnice Ivan Kavčič je 21. februarja sklical 11. redno sejo. Pri pregledu izvajanja sklepov prejšnje seja so ugotovili, da so izvršeni.

V delovno razmerje so za nedoločen čas sprejeli tri delavce, in sicer na opravljanje del in nalog v obrate ERD, SRD in GRD, za določen čas pa so na novo sprejeli čistilko, orodnega ključavničarja in kleparja.

Obravnavali so vloge društev in organizacij za izredno plačano (IPO) oziroma neplačano odsotnost (INO) ter odobrili:

— en dan IPO Vinku Larisi za sodelovanje s pihalno godbo Gorje pri sprejemu olimpijskega ognja na Bledu,

— en dan IPO Iztoku Varlu za sodelovanje na državnem prvenstvu v judu,

— dva dni IPO Dušanu Šegu in en dan Franciju Tušarju za sodelovanje pri organizaciji pohoda na Stol,

— en dan IPO Klemenu Klemenču za sodelovanje z amaterskim gledališčem Tone Čufar Jesenice pri predstavi v Gorjah,

— šest dni INO Franciju Teražu za udeležbo na tekaškem tekmovanju na Švedskem in Finskem,

— dva dni IPO Marjanu Megliču za sodelovanje na sankarskih tekmovanjih na Poljskem in v Italiji.

Zaradi pomanjkanja delavcev v oddelku ključavničarjev odbor ni odobril vloge kolesarskega kluba Bled za sedem dni IPO in 30 dni INO delavcu tega oddelka. Iz istega razloga niso ugodili vlogi nogometnega kluba Jesenice za štiri dni IPO delavcu žerjavnega oddelka za udeležbo na skupnih pripravah članov kluba.

Obravnavali so vloge enajstih delavcev TOZD Remontne delavnice za odobritev izredno plačane odsotnosti za odpravo škode na stanovanjskih hišah, ki jo je povzročil veter. V skladu s 137. členom pravilnika o delovnih razmerjih in upoštevanje višine škode, ki so jo posamezni delavci utrpeli, jim je odbor odobril od enega do treh dni izredno plačane odsotnosti.

Ugodili so vlogi delavca žerjavnega oddelka za izplačilo neizkoriščenega dopusta za leto 1983, ker je interes temeljne organizacije, da se velik obseg zaostalih strgarskih del čimprej opravi in s tem omogoči normalnejši potek priprave rezervnih delov za žerjavni oddelk.

Seznanjeni so bili z obvestilom oddelka za zdravstveno in socialno varstvo, da je za delavca obrata Rta uvedel postopek za priznavanje pravic iz invalidskega zavarovanja. Odbor je po predhodni konzultaciji z vodstvom RTA ugotovil, da zavarovančevi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmognosti ustrezajo le dela in naloge strgarja.

Sprejeli so sklep, da se skupnosti za zaposlovanje občine Jesenice posredujejo naslednje potrebe po delavcih: dva instalaterja, dva ključavničarja, varilec, trije kleparji, štirje tesarji in strugar.

Skladno s predpisi so sprejeli v pogodbeno delovno razmerje za 60 dni v letu upokojenca TOZD Remontne delavnice.

ZK

DS za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje

10. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KSI Miro Mohorič je 22. februarja sklical deseto sejo. Pri pregledu sklepov so člani ugotovili, da še vedno ni odgovora na vprašanje, zakaj je v planu izobraževanja za prihodnje šolsko leto predvidena štipendija za pravika in da še ni realiziran sklep sedme seja odbora v zvezi s premetitvijo delavca v splošni varnostni službi. Ostali sklepi so bili izvršeni.

Odbor je potrdil sprejem delavke — čistilke za določen čas in na predlog invalidske komisije premetitev delavca iz TOZD Remontne delavnice v splošno varnostno službo na delovne naloge vratarja.

V zvezi z usmeritvami za zaposlovanje mladih kadrov je odbor odobril opravljanje pripravništva trem prosilkam, ki bodo sklenile delovno razmerje za določen čas, to je do zaključka pripravniške dobe.

Odbor je zadalžil strokovno službo, da pripravi smernice in kriterije, po katerih bodo v prihodnje sprejemali pripravnike za določen čas.

Nadalje je odbor obravnaval dve prošnji za sprejem v poklicno gasilsko in reševalno enoto. Eno od prošnji bo obravnaval na prihodnji seji, ko bo dobil še dodatna pojasnila in mnenje, eno prošnjo pa je moral zavrniti, ker kandidat ne izpolnjuje pogojev za poklicnega gasilca.

Odbor je sprejel sklep, da se objavi delovne naloge in opravila za določen čas v počitniškem domu v Biogradu n/m.

V zvezi s prošnjami, ki so jih vložili: TVD Partizan Jesenice, občinski odbor ZZB NOV — koordinacijski odbor planinskih društev občine Je-

senice — odbor za pohod na Stol, Smučarski klub Jesenice in olimpijski komite 14. ZOI, je odbor odobril izredno plačano odsotnost petim delavcem.

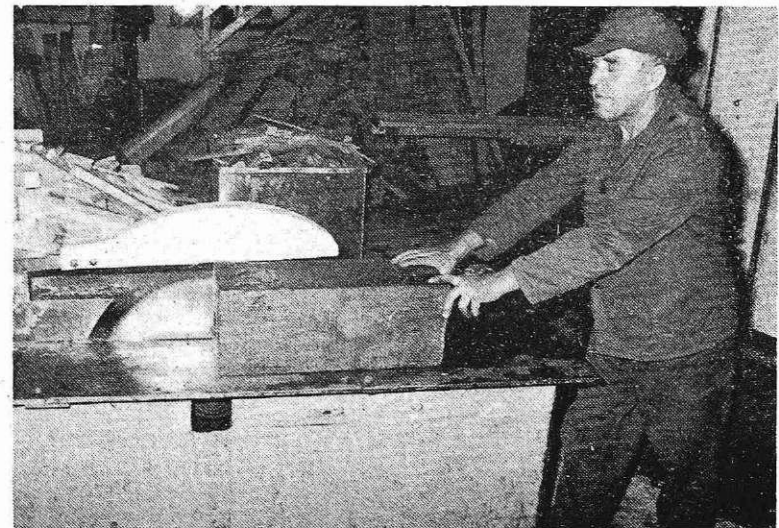
Predsednik odbora je člane seznanil, da poteče štirim pripravnikom pripravniška doba in prebral predlog izpitnih komisij za opravljanje pripravniškega izpita. Odbor je predlagane izpitne komisije potrdil.

P. F.

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

V bližini vzhodno sibirskega mesta Jakutsk, ki leži ob reki Leni, so pred kratkim odkrili novo nahajališče premoga, ki je primeren za kokiranje, njegove zaloge cenijo na okoli 46 milijonov ton. Istočasno so v bližini tega nahajališča odkrili tudi zalogo železove rude v količini 21 milijona ton. Lokacija obeh nahajališč za izkoriščanje ni najbolj ugodna, ker v bližini ni železniške proge, reka Lena pa je plovna samo v poletnih mesecih.

Sodelavec tesar pri obdelovalnem stroju (foto S. Kokalj)

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

DANAŠNJE STANJE DIREKTNE REDUKCIJE ŽELEZOVE RUDE

Današnji položaj na področju direktne redukcije železove rude oziroma proizvodnje železove gobe bi lahko razdelili na šest točk:

1. Zgodovina razvoja direktne redukcije.
2. Vrsta proizvodnih postopkov za direktno redukcijo.
3. Preskrba železove rude za te postopke.
4. Preskrba potrebne energije za te postopke.
5. Prilagojenost in produktivnost posameznega postopke.
6. Kakovost ob uporabi železove gobe.

1. ZGODOVINA RAZVOJA DIREKTNE REDUKCIJE

Znano je, da je bila direktna redukcija železove rude dolgo časa ena izmed velikih želja metalurgov. Dejansko je mogoče v laboratoriju zelo hitro reducirati železovo rudo s plinom, posebno še z vodikom. Redukcijo s premovalom kot reducentom pa so v preteklosti izvajali z ogrevanjem izven peči in na ta način so razvili postopek Höganäs.

Težko je naštet vse številne poskuse na tem področju v obdobju med 1930. in 1950. letom. Vendar je treba vedeti, da je razvoj direktne redukcije železove rude potekal na približno takle način:

— Razvoj, ki je potekal na Švedskem v obdobju med in po drugi svetovni vojni in je obsegal postopek direktne redukcije

v Höganäsu in kasneje v švedskem mestu Oxelösund in v ameriškem Rivertonu.

— V skoraj istem obdobju je potekal razvoj direktne redukcije s plinom iz posebnega vplinjevalca, ki mu je sledil švedski postopek Wiberg.

— Pričetek razvoja direktne redukcije železove rude v rotacijski peči je potekal v več smereh, najbolj znan je zahodno-nemški Krupp-Renn postopek, ki pa je ostal v poskusni fazi.

— Uveljavitev prvega industrijskega postopka z zemeljskim plinom kot reducentom je izpeljala leta 1957 mehiška železarska družba Hojalata y Lamina iz Monterreya (HyL postopek).

Dejansko je bil razvoj teh industrijskih postopkov precej počasen, čeprav je potekala v zadnjih desetih letih cela vrsta polindustrialnih in laboratorijskih poskusov, ki pa so bili po krajšem ali daljšem času opuščeni. Tako lahko govorimo o industrijskem razvoju teh postopkov šele okoli leta 1970.

2. POSTOPKI DIREKTNE REDUKCIJE

Med številnimi postopki so danes najbolj uveljavljeni v svetu postopki z zemeljskim plinom, med katerimi sta najpomembnejša ameriški Midrex in mehiški HyL postopek, saj zavzemata okoli 85 % svetovne proizvodne zmogljivosti. Osnovne značilnosti teh dveh postopkov so:

- redukcija železove rude poteka v jaškasti peči oziroma retortah,
- redukcijski plin ima za osnovo ogljikov monoksid (CO) in vodik,
- proizvodnja tega plina ima za osnovo razkroj zemeljskega plina.

Postopki, katerih svetovna proizvodna zmogljivost je v primerjavi z Midrex in HyL postopkom znatno manjša, so Purofer, Armco, NSC in Plasmared.

Na drugi strani je bilo vloženih mnogo naporov v razvoj in izboljšanje postopkov, pri katerih uporabljajo kot reducent premog.

Iz razpredelnice je razvidno današnje in v letu 1985 predvideno stanje proizvodnih zmogljivosti posameznih postopkov direktne redukcije v svetu v milijon tonah in odstotkih.

Postopek	Zemeljski plin			Premog	
	HyL	Midrex	Ostali	Rot.peč	Ostali
1982	8,5 40,6 %	9,4 44,9 %	1,7 8,1 %	1,3 6,2 %	0,05 0,2 %
predvideno 1985 okrog	13,0 38,0 %	15,0 44,0 %	2,5	3,0 9,0 %	0,5 2,0 %

3. PRESKRBA Z ŽELEZOVO RUDO

Različni proizvodni postopki so povzročili spremenjene obratovalne pogoje in s tem tudi različne vrste potrebne železove rude. Vendar je v vsakem primeru potrebna ruda z visoko vsebnostjo železa, majhno količino jalovine in če je mogoče z največ 2–3 % SiO₂–Al₂O₃, kar je za proizvodni postopek v obločni električni peči najbolj ugodno.

Iz razpredelnice je razvidno, kako hitro narašča količina žlindre pri proizvodnji jekla v obločni električni peči ob naraščanju vsebnosti SiO₂ v rudi. Pri tem je predpostavljeno, da:

PREDLOG ZA STIMULIRANJE PROIZVODNEGA DELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

vodne delavce, ki se jim opravi delo meri ob koncu vsakega delovnega dne s tehtnico. Ustvarjena količina in kvaliteta proizvodnje je takim delavcem merilo za izračun osebnega dohodka. Vendar taki poskusi niso uspeli zaradi odklonilnega stališča nekaterih vodilnih delavcev Železarn in nekaterih oddelkov strokovnih služb. Največji vzrok za ta neuspeli poskus je bil ta, da ni nihče hotel priznati pomembnejše vloge proizvodnega delavca v primerjavi z ostalimi delavci v storitvenih obratih in skupnih službah.

Do danes se to mišljenje v Železarni ni spremenilo. Še vedno smo enako pomembni vsi, ko je treba opravljati delovne naloge, še vedno pa samo manjšini delavcev merimo opravljeno delo s tehtnico. Prav ti so tisti, na katere podajo očitki za padeč storilnosti. To so pa tudi tisti, ki najtežje pridejo do osebnega dohodka in prav nič jim ni podarjeno na lepe oči.

Ko proizvodni delavec v individualnem normnem sistemu ni razporejen za delo, ali zaradi slabega počutja ali kake druge psihične obremenjenosti, pa tudi bolehnosti, se to pozna tudi v zmanjšani proizvodnji in na zmanjšanem osebnem dohodku tega delavca. Delavec v storitvenih temeljnih organizacijah, skupnih službah in tudi delavec v proizvodni temeljni organizaciji, ki mu delo ni merjeno s tehtnico, pa ob slabem počutju ali kake drugi zavori mirno presedi ob delovnem mestu z nižjim učinkom dela, ali pa dela sploh ne opravi, ampak ga preloži na naslednji ali kak poznejši dan, ko bo bolj pri volji za delo. Zaradi tega pa njegov osebni dohodek prav nič ne trpi. Ustvarili smo celo tak sistem premij, da delavci izven proizvodnje zagotovo dobijo iz nekega poprečja delovne organizacije še premijo. Proizvodni delavci pa morajo vseh 23 dni v mesecu poprečno dobro delati, in to vsi brez izjeme, da izpolnijo planirano proizvodnjo in si morebiti šele s tem zaslužijo borno premijo. Zaradi spodrsjaja v TOZD v enem ali dveh dneh pa je plan proizvodnje že ogrožen in tudi premija splava po vodi. Poprečje delovne organizacije pa še kar cveti in prinaša premije vsem, ki so vezani na poprečje.

Ce želimo ta razhajanja rešiti in dati proizvodnemu delavcu spet nekaj več upanja, da bo za svoje delo bolj in pošteno plačan, moramo tem delavcem priznati pomembnejši status. Prav iz tega stališča dajem v razmišljanje delavcem sistem, ki smo ga že zdavnaj želeli uveljaviti, pa je morda pravi čas za to šele sedaj.

PREDLOG STIMULIRANJA

Stimulacijo za večjo ustvarjeno proizvodnjo naj bi dobili samo direktni proizvodni delavci na delovnih napravah, kjer se delo meri s težo izdelkov.

Tem delavcem smo postavili norme z merjenjem časov za posamezne faze dela. Kdor dosega po tem sistemu obračuna faktor učinka 1,4, dejansko dosega izračunano normo iz merjenih časov. Vse, kar je več od 1,4, predstavlja pri takih delih že bistveno večje prizadevanje delavca, boljše izkoriščanje delovnih naprav in s tem tudi večjo izgubo kalorij in večjo izčrpanost delavčevega organizma. Za take dosežke se poraba energije in izčrpanost giblje po kvadratni krivulji. Primerjava je lahko s porabo bencina pri avtomobilih pri povečanju hitrosti.

Ta ugotovitev prav gotovo drži in nihče je ne more spodbiti. Če je tako, potem smo dolžni take dosežke sorazmerno dodatno stimulirati.

Pri delavcih, ki pri taki merjenih delih s tehtnico dosežajo učinke s faktorjem 1,7, pomeni to tudi, da je s tem dosežkom nadomeščeno 21 %

enega delavca. Pet delavcev, ki dosega take učinke, pa nadomesti enega celega delavca. Zato imajo pravico pričakovati zaradi takega boljšega dela tudi petino osebnega dohodka nadomeščenega delavca z dodatkom nagrade za delo z visokim učinkom. Visok učinek namreč tudi močno znižuje fiksne stroške proizvodnje.

Predlog stimuliranja je predstavljen z diagrami, ki nakazujejo sistem in tudi že višino stimulacije za boljše učinke. Na sliki ena je prikazan sistem linearne in progresivne stimulacije, slika dve predstavlja linearno stimulacijo pri različnih dosežkih izpolnjevanja družbenega plana proizvodnje, slika tri pa označuje stimulacijo s progresivno krivuljo za različne dosežke izpolnjevanja družbenega plana.

Izpolnitev plana mora izražati višjo ali nižjo stopnjo stimulacije, sicer bi se lahko zgodilo, da bi manjše število delavcev dosegalo z delom na manjšem številu strojev visok učinek, pri tem pa bi temeljna organizacija ostala pod družbenim planom. Zmanjšanje stimulacije za slabše izpolnjevanje plana pa daje tudi večje možnosti, da bodo vsi zaposleni v TOZD več storili za doseganje in preseganje družbenega plana in s tem ustvarili nov pogoj za stimuliranje, to pa je premija za izpolnitev družbenega plana. Če bi želeli uveljaviti tak sistem stimuliranja, bi morali zavestno brez izsiljevanja tudi reči, da so take stimulacije lahko deležni samo proizvodni delavci, ki se jim meri delo v individualni normi s tehtanjem ustvarjene proizvodnje. Tu bi morali izločiti vse delovodje, pomožne oddelke, skladišča, vodstva TOZD in tudi adjustažo. Skratka, dobro bi morali premisliti, kaj so ključna dela, ki zaslužijo višjo stimulacijo. Če bodo delavci na ključnih delih zavzeto delali, bodo tudi vsi ostali imeli večji delež osebnega dohodka zaradi višjega poprečja učinkov in zaradi premije za izpolnitev plana. Če bodo delavci, ki se jim ne meri delo neposredno s težo, ponovno zahtevali, da se vključijo v ta sistem, se bo vse skupaj spet izjalovilo in propadlo kot že nekajkrat v preteklosti.

Imamo oddelek za nagrajevanje in ljudi, ki se s to problematiko ukvarjajo ves svoj delovni čas. Zato upajmo, da bodo ta predlog podrobno pregledali in obdelali ter ga predlagali za javno obravnavo. Prav bi bilo, da ga primerno obdelanega vključimo tudi v pravilnike o delitvi osebnih dohodkov.

S predlogom in osebnim razmišljanjem želim spodbuditi delavce v vseh TOZD in delovnih skupnostih, da bi razmišljali o boljšem delu in s tem ustvarjali sebi in družbi boljši dohodek.

Leon Mesarič

RAZPRAVA O ZAKLJUČNIH RAČUNIH IN PREDLOGU DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE

To sta bili osnovni temi razgovora na skupni seji družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov Železarn, ki je bila v četrtek, 23. februarja.

V uvodu je Štefan Ščerbič, predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata, dejal, da moramo pri obravnavi zaključnih računov analizirati delo v lanskem letu. Le s temeljito analizo vzrokov za težave v lanskem letu bomo letos sproti reševali podobne probleme, predvsem tiste, ki so odvisni od nas in nanje lahko vplivamo.

Pregled poslovanja Železarn in temeljnih organizacij v lanskem letu je podala Jelka Vidali, članica poslovnega odbora. Njeno razlago pogojev in rezultatov poslovanja smo v celoti objavili v prejšnji številki Železarnja, zato je danes ne bomo ponavljali.

Boris Pesjak, vodja finančno-računovskega sektorja, je z ekonomskimi kazalci nakazal položaj Železarn. Poudaril je, da ekonomska moč Železarn iz leta v leto pada, saj je iz kazalcev uspeha vidno, da nismo uspeli izboljšati bilance sredstev. Akumulacija na zaposlenega se je namreč v lanskem letu kljub manjšemu številu zaposlenih v primerjavi z letom 1982 zmanjšala.

Kazalci uspeha nam kažejo, da proizvodnja pada. Tudi prodaja naših izdelkov je za naš obseg proizvodnje premajhna. Produktivnost na delavca je padla predvsem v temeljnih organizacijah blagovne proizvodnje. Produktivnost je vedno slabša, saj smo lani več sredstev porabili za vzdrževanje kot za proizvodnjo.

V naši železarni smo sicer uspeli oblikovati potrebno višino sklada skupne porabe in dovolj sredstev za povečan rezervni sklad, vendar smo morali zato znižati raven amortizacije.

Zaloge naših izdelkov so narasle za milijardo dinarjev. Analize so pokazale, da je povečanje nastalo, ker nismo prodali dovolj naših izdelkov. Tako velike zaloge predstavljajo za našo likvidnost skoraj nepremostljivo oviro in ogromen strošek, ker jih moramo financirati.

V razpravi je največ udeležencev poskušalo ta problem osvetliti tudi z drugih strani. Menili so, da so velike zaloge nastale tudi zaradi nenormalne preskrbe z vložkom. Ker je bilo pomanjkanje vložka lani kritično, so si vodje temeljnih organizacij na ta način želeli zagotoviti normalno obratovanje. Drug problem pa je odprema naših izdelkov, saj je stalno primanjkovalo železniških vagonov. Delegat iz osnovne organizacije sindikata TOZD Transport je dopolnil, da bodo težave s prevozi še večje, ker zaradi visokega obdobjevanja nadurnega dela delavci niso več pripravljeni delati več kot osem ur.

Kakšne so torej rešitve? Analiza finančnih rezultatov je pokazala, da so visoke zaloge nastale, ker jekla, ki smo ga naredili, nismo predelali in prodali. Rešitev je torej znana: material je treba predelati do končnih izdelkov, te pa ponuditi tržišču. Pri uresničevanju te rešitve nastajajo problemi, ker bi bilo treba organi-

zirati delo na prosto soboto, povečati adjustiranje, reorganizirati delo, prerazporediti delavce, povečati sodelovanje v temeljnih organizacijah in med njimi...

Pri izpolnjevanju naročil naših kupcev smo v velikih zaostankih, v zalogah pa so tudi materiali, ki so kvalitetni in nujno potrebni, saj zaradi zapoznelih dobav na tržišču nimamo velikega ugleda.

Kako negospodarno se obnašamo, je nakazal Boris Pesjak, ko je povedal, kakšen strošek predstavljajo neodpremljeni izdelki. Analizo so delali za izdelke TOZD Valjarna debele pločevine in ugotovili, da so se zaradi sto ton materiala, ki ga v petek popoldne nismo odpremili (»saj je jutri še en dan«), materialni stroški povečali za 25 starih milijonov.

Jelka Vidali je dodala, da v našem gospodarstvu transport še ni dovolj razvit, zato bodo problemi z odpremo še prisotni. Treba se bo nekoliko drugače organizirati in za boljše odpremo žrtvovati tudi nekaj prostega časa.

Glede nadur je Albina Tušar pojasnila, da so v temeljne organizacije poslali dopis, da naj vodstva opredelijo tista dela in naloge, ki jih moramo opravljati v podaljšanem delovnem času. Nadure za ta dela ne bodo davčno obremenjene in bodo vključene v pokojninsko osnovo. Kljub temu, da je bil dopis poslan pred štirinajstimi dnevi in je za temeljne organizacije izredno pomemben, se vodstva nanj niso odzvala.

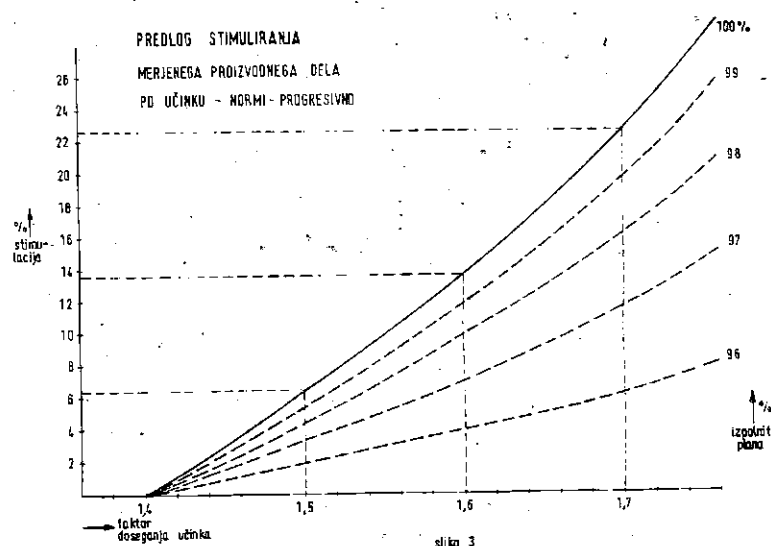
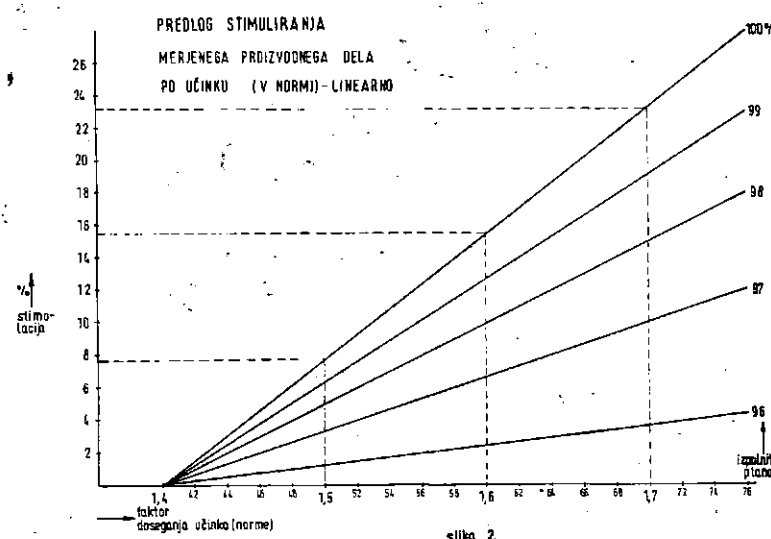
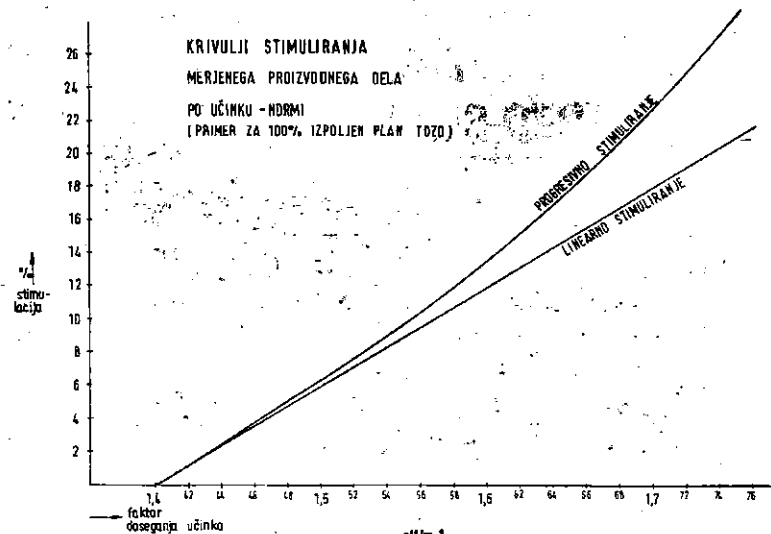
Predlog delitve sklada skupne porabe je razložil Božo Pančur, vodja oddelka za družbeni standard. Na predlog delitve udeleženci niso imeli pripomb.

Ceprav je bila razprava o pripravi na obravnavo zaključnih računov zelo temeljita, so udeleženci, sklicatelji seje in člani poslovnega odbora pozabili na nepomembno malenkost. Smernice republiškega sveta zveze sindikatov so namreč bile, da morajo osnovne organizacije sindikata od poslovnih delavcev zahtevati, da ocenijo poslovanje v lanskem letu in predlagajo ukrepe za boljše gospodarjenje. Razprave zaključnih računov bi morale imeti večji vsebinski poudarek, to pa bi dosegli tudi s tem, da bi osnovne organizacije sindikata ocenile delo odgovornih poslovnih delavcev.

Na zadnjem obisku v naši železarni je tudi Marjan Orožen, predsednik republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije, posebej poudaril, da morajo delavci kot člani sindikata oceniti delo delavcev s posebnimi pooblastili in zahtevati odgovornost za njihove postopke.

Kljub smernicam republiškega sindikata in posebnim zahtevam po drugačni, bolj analitični obravnavi zaključnih računov in samoupravnih odnosov, o tem na skupni seji družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov Železarn niso spregovorili niti besede.

Lilijana Kos

TEHNIČNI FELJTON

SVETOVNA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA V LETU 1983

Iz razpredelnice je razvidna za države, ki so lani izdelale več kot deset milijonov ton surovega jekla, proizvodnja za leto 1982 in 1983 v milijonih ton in v odstotkih razlika med obema letoma.

Država	1982	1983	% 82/83
1. Sovjetska zveza	147,2	152,0	+ 3,3
2. Japonska	99,5	97,2	- 2,4
3. ZDA	67,6	76,6	+ 13,2
4. LR Kitajska	37,1	39,9	+ 7,6
5. Zvezna rep. Nemčija	35,6	35,7	+ 0,4
6. Italija	24,0	21,7	- 9,7
7. Francija	18,4	17,6	- 4,3
8. Poljska	14,8	16,4	+ 10,8
9. Čehoslovaška	15,0	15,1	+ 0,5
10. Velika Britanija	13,7	15,0	+ 9,4
11. Brazilija	13,0	14,7	+ 12,8
12. Romunija	13,1	13,5	+ 3,4
13. Kanada	11,9	12,8	+ 8,2
14. Španija	13,1	12,7	- 3,1
15. Južna Koreja	11,8	11,9	+ 1,3
16. Indija	11,0	10,3	- 6,0
17. Belgija	10,0	10,2	+ 1,6
Svet	644,8	663,9	+ 2,9

Svetovna proizvodnja surovega jekla, ki je v preteklem letu dosegla 663,9 milijona ton, je bila v zadnjih desetih letih tretja najnižja količina. Vzhodnoevropske socialistične dežele SEV so skupaj z LR Kitajsko in LR Korejo izdelale 257 milijona ton surovega jekla ali za 4,3 % več kot v letu 1982. Sama LR Kitajska pa je z večjimi naložbami v to industrijsko vejo povečala svojo proizvodnjo na skoraj 40 milijonov ton.

Skoraj polovico celotnega povečanja svetovne proizvodnje surovega jekla (19 milijonov ton), v primerjavi z letom 1982, so dosegle ZDA, kar je zanesljiv znak izboljšanja gospodarskega položaja v tej državi. Tudi države Evropske gospodarske skupnosti so s 109 milijoni ton povečale svojo proizvodnjo v primerjavi s predhodnim letom za 1,8 %. Ostale države zahodne Evrope so skupaj izdelale 34 milijonov ton ali 5,0 % več kot leto prej.

Medtem ko so industrijsko razvite dežele zahodnega sveta povečale svojo lansko proizvodnjo surovega jekla samo za 1,6 % oziroma na 343 milijona ton, so dežele v razvoju izdelale 104 milijone ton ali 5,4 % več. Med njimi je samo Brazilija povečala svojo proizvodnjo za 12,8 %.

Jugoslovanske železarnice so v preteklem letu izdelale po prvih podatkih prvič prek 4 milijone ton, in sicer 4.136 milijona ton ali za 7,74 % več kot v letu 1982.

Železarski globus

LR KITAJSKA

Na japonsko željo bo LR Kitajska v letošnjem letu zmanjšala svoje dobave premoga za koksiranje in termoelektrarne. Pri tem gre pri premogu za koksiranje za zmanjšanje z 2,5 na 1,7 milijona ton in pri premogu za termoelektrarne s 3,5 na 2,3-2,5 milijona ton. Vzroka za to sta gospodarska recesija in velike zaloge ob manjših japonskih potrebah. V LR Kitajski nakopilejo letno okoli 600 milijonov ton premoga.

NEKAJ REZULTATOV IN PROIZVODNIH USPEHOV V TOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE V LETU 1983

(Nadaljevanje s 1. strani)

Letni načrt jekla, ki je bil še precej višji, sicer ni bil izvršen, dosežena proizvodnja pa je ob težkih pogojih dela v preteklem letu prav gotovo uspeh.

Za podrobno analizo proizvodnih in poslovnih rezultatov v letu 1983 je še prezgodaj, ker so v delovnih organizacijah šele zaključili letna poslovna poročila. Osem let sem čakal, da bi lahko zapisal, da so v jeklar- nah SOZD Slovenske železarnice izdelali več kot 800.000 ton jekla, oziroma natančneje 814.750 ton. Osem let načrtovanja, obetov, prizadevanja in upov. Sedaj je ta magična meja prebita in prav je, da ta dosežek pouda- rimo, čeprav še niso znani vsi poslo- vni rezultati.

DO	1975	1982	1983 (ton)
Železarna Jesenice	512.862	471.313	469.215
Železarna Ravne	193.656	206.200	218.254
Železarna Štore	88.490	117.846	126.281
Skupaj	795.008	795.359	814.250

Proizvodnja je nazadovala v jese- niški jeklarni, kjer so tudi najmanj investirali za povečanje proizvodnje in so si bolj prizadevali, da bi ob po- sodabljanju tehnologije obdržali pro- izvodnjo. Ob tem je postala vprašljiva gospodarnost proizvodnje za tisti del jekla, ki ga še vedno izdelujejo v SM pečeh.

V jeklarni železarnice Ravne je že več let v teku rekonstrukcija in mo- dernizacija jeklarskih obratov. Inve- sticija že daje prve pomembnejše re- zultate, kar se pozna tudi v količini proizvodnje. Naložba je letos v za- ključni fazi.

V železarni Štore so v tem obdobju, in sicer leta 1975, opustili SM peč in zgradili drugo električno obločno peč. Pri njih so do leta 1983 dosegli največje povečanje proizvodnje je- kla, vendar so proizvodne zmogljivo- sti obeh peči še izdatno večje.

Letni plan proizvodnje jekla je bil dosežen 96 %, realne zmogljivosti je- klarn pa so vsaj 860.000 ton. Težav, ki opravičujejo manjšo proizvodnjo od načrtovane, je bilo pa na pretek. Sprva so bili problemi z nezadostni- mi količinami jeklenega odpadka, ki ga je bilo potem proti koncu leta sko- raj preveč. Kvaliteta jeklenih odpad- kov je bila med problemi, ki so bili redno navedeni v mesečnih poročilih jeklarn. Spomladi ni bilo ferokroma in tako je izpadel program proizvod- nje nerjavnih jekel.

V drugi polovici leta je bila zopet težava z oskrbo s ferossilicijem, kal- cij — silicijem in kovinskim silici- jem. Občasno je manjkalo tudi dru- gih zlitin in materialov, potrebnih pri izdelavi jekla.

V ognju obstojni materiali so bili slabe kakovosti, kar je imelo za po- sledico slabšo vzdržnost peči in več- je število popravil, kot je bilo načrto- vano. Tudi redukcije električne en- ergije so močno prizadele velike porabnike — električne obločne peči za proizvodnjo jekla. Te so v polovici leta kar pogosto počivale in tako je izpadla proizvodnja več tisoč ton je- kla.

V letu 1983 je bila res dosežena do- slej največja proizvodnja jekla v je- lezarnah SOZD Slovenske železar- ne, lahko bi bila tudi večja. Izdelano pa ni bilo v celoti tisto jeklo, ki bi moralo biti po programu in naroči- lih. Marsikateri kupec naročene kva- litete ali količino sploh ni dobil ali mnogo pozneje. Ker ni bilo ustrež- nih količin ferolegura, v jeklarnah ni- so mogli izdelati v zahtevanih rokih planiranih količin jekla. Slabo sorti- rani jekleni odpadki so povzročali spremembe v kvalitetnem programu proizvodnje jekla. Tako so jeklarji izdelovali kvalitete, ki niso bile v do- ločenem času v programu ali celo v kvalitetah, ki jih sploh niso imeli v programu. Izdelanega jekla pa ob današnjem pomanjkanju na doma- čem trgu ni težko prodati!

Realizirano količino surovega je- leza, ki je znašala v letu 1983 204.677 ton, lahko štejemo za dobro, ne pa najuspešnejšo. V železarni Je- senice so izdelali 164.000 ton, kar je

Doslej največje proizvodnje jekla so bile dosežene v SOZD Slovenske železarnice:

- leta 1975 — 795.008 ton;
- leta 1982 — 795.750 ton;
- leta 1983 — 814.750 ton.

Že v začetku 1983. leta smo priča- kovali, da bo to glede proizvodnih pogojev zelo težko leto. Tudi izgledi za zagotovitev vložka in drugih, za proizvodnjo potrebnih materialov in energije, so bili zelo slabi. Med le- tom so tudi res nastopile predvidene in še bolj nepredvidene težave — in vendar je bila dosežena doslej naj- večja proizvodnja.

Proizvodnja surovega jekla se je po posameznih železarnah v treh primerjalnih letih, ko je bila skupno za SOZD Slovenske železarnice dose- žena največja količina, gibala takole:

odstotek nad planirano količino, če- prav en plavž zaradi pomanjkanja koksa nekaj časa ni obratoval, v je- lezarni Štore pa 40.503 ton, kar je sa- mo 89 % letnega plana. V prvem pol- letju so imeli večje okvare, v drugem polletju pa pogoste redukcije, kar je povzročilo občuten izpad proizvod- nje.

Dosežena blagovna proizvodnja v letu 1983 je bila slaba. V primerjavi z realizirano blagovno proizvodnjo le- ta 1982 predstavlja 721.329 ton le 92 %. V primerjavi s planirano količi- no pa je bila realizacija proizvodnje gotovih izdelkov 90 %. Če upoštevaj-

mo še to, da je bila pri predelovalcih količina gotovih izdelkov za 4 % več- ja kot leto poprej in da so letni plan izvršili 92 %, potem je za železarnice rezultat še nekoliko slabši. Osnovni vzrok je v tem, da v lanskem letu ni bilo mogoče zagotoviti načrtovanih količin vložka, katerega naj bi doba- vile druge jugoslovanske železarnice ali naj bi ga uvozili.

Načrtovane količine izdelkov za iz- voz so bile kar 17 % večje, kot je bila dosežena realizacija v letu 1982. V le- tu 1983 pa je bila količina izvoza celo 3 % manjša kot leta 1982. Vrednost izvoza je leta 1982 znašala 96 milij- onov dolarjev, v letu 1983 pa 93 milij- onov dolarjev, kar je tudi približno 3 % manj kot leto poprej. Doseženi izvo- zni rezultati niso najbolj uspešni. Upoštevati je treba, da je sedaj, ob svetovni krizi v železarski industriji, zelo težko prodajati jeklarske izdel- ke na svetovnem trgu.

Nekaj podatkov o uspehih in neus- pehih pri delu delovnih organizacij SOZD Slovenske železarnice v letu 1983 je navedenih. Sedaj v delovnih organizacijah že pregledujejo za- ključne račune, čez nekaj časa pa bodo znani tudi celotni poslovni re- zultati SOZD SŽ. Ko primerjam planske količine in cilje iz gospodar- skega načrta za leto 1984 z doseženi- mi v letu 1983, razmišljam, da je v tem planu veliko optimizma. Načrto- vane naloge so težke in zahtevajo od vseh mnogo naporov za uresničitev. Jekla naj bi izdelali 3 % več, blago- vna proizvodnja bi morala biti 12 % večja in količine izdelkov za izvoz 12 % večje kot leta 1983. Končno je pa prav, da zaupamo in verujemo v svoje sposobnosti, da bodo načrtova- ni cilji tudi doseženi — če so za to tu- di prav ocenjeni pogoji za realizaci- jo.

Milan Marolt

ZDRUŽENI SMO MOČNEJŠI

(Nadaljevanje s 1. strani)

kje bi lahko več storili?»

«Gre pravzaprav za uresničevanje z referendumom sprejetih temeljnih dokumentov, torej obveznosti, manj pa sodelovanja, ki je bolj prostovolj- ne narave.

Skupno mnenje je, da najbolj kva- litetno, integralno funkcijo izkazuje interna banka, kar se mi zdi logično, ker s številko opredeljene vsebine ni mogoče obiti. Normalen je interes vseh članic za koristno združevanje, predvsem pa za uporabo združenega in oplemenitenega denarja. Interna banka ima svoj vpliv na uravnoteže- no devizno bilanco v SOZD. Usklaje- vanje deviznih tokov v samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino je prav tako v njeni pristojnosti, vendar je prav letos us- klajevanje zamenjano z administrir-anjem.

Uspešno se uresničuje del komer- cialne, predvsem zunanjetrgovinske funkcije, tako za direkten nakup su- rovin in reprodromateriala s konverti- bilnega in sorodnih kompenzacijs- kih poslov s klirinskega trga.

Lani je bilo posebno uspešno ure- ničevanje samoupravnega sporazu- ma o združevanju deviz in sredstev za razvoj SOZD SŽ s kupci in prede- lovalci slovenskega jekla po vsej Ju- goslaviji. Žal bomo letos imeli okrn- jen delež deviz iz združevanja zara- di spremenjenega deviznega zaka- na, ki predvideva združevanje zno- traj tako imenovanih reprodukcijs- kih celot, ki pa ne obstajajo.

Če sem že hvalil komercialno po- dročje, moram povedati, da je še ne- kaj nedorečenosti pri pripravi in us- klajevanju planov prodaje SOZD SŽ.

Ker delam v energetiki, se mi zdi skoraj nenavadno, da ni čutili bolj usklajene aktivnosti na tem po- membem področju, čeprav nas za- kon posebej ne obvezuje.

V razvojnem in raziskovalnem delu je naša integriranost bolj ob- strani.

Na vse opisane in neopisane pro- bleme je opozorila že prva problem- ska konferenca Zveze komunistov SOZD SŽ, ki je bila konec junija lani v Ravnah. V SOZD moramo biti bolj in več mi, in manj »vi« ali »oni«. Ne bi škodilo, če bi se enkrat prelistali naš skupni samoupravni sporazum. Če kaj ne piše prav, bo treba spre- meniti, če pa smo kaj pozabili, se te- ga moramo postopno lotiti.

«Ugotavljamo veliko razdroblje- nost jugoslovanske črne metalurgije. Kakšna je usoda Slošnega zdru- ženja črne metalurgije?»

«Ne vem, če sem dovolj kvalifici- ran, da bi odgovoril na to vprašanje. Dejstvo je, da ima vsaka republika najmanj eno železarno. Znano je tu- di, da jih je skoraj polovica že debelo desetletje v gradnji ali v dolgotrajni

slaviji zaradi tega letno primanjkuje milijon in več ton jekla. Povezanosti v jugoslovanskem železarstvu ni, če- prav se Slovenske železarnice zanj trudijo (Zenica, Nikšić). Splošno združenje črne metalurgije v dokaj zapleteni situaciji ne more odigrati svoje vloge. Vmes so še republiški razvojni interesi. Nekatere železar- ne imajo v republiških gospodar- stvih popolnoma drugačno mesto kot Slovenske železarnice.

Neke poudarjene vloge splošnega združenja ni čutili, če izvajamo vključevanje pri pripravi zveznih planskih dokumentov, statističnih podatkov o proizvodnji in porabi ter predvidoma ob uveljavljanju cen je- kla pri zvezni skupnosti za cene.

«Vrnimo se spet k SOZD. Kako so potekale seje delavskega sveta in kaj je bilo storjeno za decentraliza- cijo odločanja, ne samo v politi- čnem, ampak tudi v geografskem smislu?»

«Nekaj sem o tem že govoril, dodal pa bi še, da sem se na sejah pred gla- sovanjem pozanimal pri vodjih dele- gacij za njihovo stališče. Večkrat je to mučno, a sem se prepiral, da so se o problematiki le pogovarjali v lastnem delovnem okolju.

Če je vprašanje o politični decen- tralizaciji odločanja namenjeno ne- pravilnemu postopku za odobritev sanacijskega kredita TGO Gorenje, se strinjam, da je vprašanje ume- stno in trdim, da je bila storjena na- paka. Mislim pa, da se vsebinsko ni- smo zmotili. To trdim zato, ker na velik del razporejanja dohodka, na primer za pomoč nerazvitim, nima- mo večjega vpliva. Primer bi slikovi- to pojasnil s sosedsko pomočjo, ki je preredka, kadar pa obstaja, je ne ocenjujemo, ker računamo, da bo tu- di sosed nam priskočil na pomoč, če bomo v zagati.

Geografsko decentralizacijo pa de- lavski svet uresničuje tako, da ima vsako sejo v drugem kraju na sede- zu članice SOZD.

Zaenkrat še nimamo toliko uskla- jenih interesov, da bi bile odločitve za vse enako zanimive in pomemb- ne. Dolgoročno pa imamo več mož- nosti, da preživimo in obstojimo, če bomo združeni, kajti tako bomo mo- čnejši.

«Kaj menite o pripombah, da se je o problematiki v sestavljeni organi- zaciji premalo govorilo in pisalo. Kako so svojo vlogo pri tem opravili delegati?»

«Te pripombe niso nove. Zdi se mi, da so le nekoliko pavšalne, ker ne nakazujejo, o čem naj bi se pisalo. Menim, da ne le o tem, kaj se dogaja na Moša Pijadejevi 5 v Ljubljani, ampak tudi na Jesenicah, v Tovilu, Ravnah, Štoreh, Žitnici, Metalurškem inštitutu. Mislim, da so tu potrebne profesionalne povezave. S tem no- čem obiti odgovornosti delegatov za obveščanje base, ker je njihova os-

novna dolžnost. Vendar ne morejo nadomestiti profesionalcev, lahko le zapolnijo vrzel, ne morejo pa biti ini- ciatorji in nosilci pretoka informa- cij.»

«Vaše sporočilo novo izvoljenim delegatom?»

«Dobro informiranje je pogoj za kvalitetno odločanje. Delegati na ravni SOZD morajo biti še bolj ob-

veščeni, tudi o dogajanjih in usme- ritvah v svojih delovnih organizaci- jah. Svetujem jim, da se kolikor toli- ko redno udeležujejo sej svojih de- lavskih svetov, tudi če niso člani, kajti njihova delegatska baza je tam. Delegatska vloga je obveznost do sodelavcev, je delo, ki je častno in tudi naporno.»

Pripravi Marko Vrčič

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu marcu bodo praznovali petdeset let svojega življenja naslednji sodelavci: Francka KOŠIR, Elektrode — 1. marca; Hamdija KOVAČEVIĆ, Želarna — 2. marca; Jože KLINAR, Hladna valjarna Je- senice — 6. marca; Cvjetka NOVKOVIĆ, Vzdrževanje — 12. marca; Pe- ter SIMONETIĆ, ETN — sektor novogradenj — 14. marca; Jožica WE- BER, Valjarna bluming štekel — 15. marca; Janez ZALOKAR, Re- montne delavnice — 16. marca; Leon RŽEN, Livarna — 16. marca; Angela MARKIZETI, Jeklovlek — 17. marca; Marija POSUŠEN, Družbena prehrana — 18. mara; Jože NOVAK, Livarna — 19. marca; Marija BRKIĆ, Družbena prehrana — 20. marca; Vinko VALENTAR, Remontne delavnice — 21. marca; Zlatko NOVAK, Energetika — 23. marca; Jože PINTAR, Remontne delavnice — 25. marca; Jože JA- MAR, Valjarna debele pločevine — 25. marca; Ivan VIDIC, Transport — 27. marca; Esad ČATAK, Jeklarna — 28. marca; Franc ŠMIT, Va- ljarna bluming štekel — 28. marca in Milivoj NIKOLIĆ, Valjarna blum- ing štekel — 30. marca.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

PROSLAVA OB 30-LETNICI PROSTOVOLJNEGA KRVDADAJALSTVA NA SLOVENSKEM

V organizaciji občinskega odbora Rdečega križa Jesenice je bila v sobo- to, 25. februarja, prisrčna slovesnost ob 30-letnici prostovoljnega krvodajal- stva na Slovenskem, ki so ji prisostvovali številni dolgoletni prostovoljni kr- vodaljci in aktivisti Rdečega križa. Žal pa smo pogrešali nekatere občinske predstavnike, ki bi s svojo navzočnostjo lahko dali priznanje prostovoljnim krvodajalcem in aktivistom Rdečega križa.

Slavnostni govornik dr. Stane Če- bokli, predsednik komisije za krvo- dajalstvo pri občinskem odboru RK, je poudaril, da ta jubilej praznujemo s ponosom in v zavesti, da je v tem času izredno veliko število ljudi prostovoljno in nesebično darovalo del sebe za sočloveka, ki je bil v sti- ski, potreben pomoči sočloveka. Clo- veku, ki je v stiski, ki ga tarejo bole- čine, ki visi na niti življenja, daje po- gum, da se še bolj trdno oklene bilke življenja, ko vidi, kako mu dajejo moči kapljice, ki tečejo skozi cevko v njegovo telo, kapljice rdeče tekočine, ki nosijo v sebi kal življenja, ki jih je tako nesebično daroval neznan člo- vek.

Živimo v dobi, je nadaljeval, ko je tehnična znanost izredno napredo- vala, ko se je človek znašel sredi teh- ničnih iznajdb, izrednega razvoja motorizacije in podobno, kar mu omogoča boljše in lažje življenje in napredek. Hkrati pa so žal s tem tu- di močno povečane možnosti nesreč pri delu, v prometu, ki so iz leta v le- to v porastu. Ponesrečenci mnogo- krat rabijo velike količine krvi, da bi jih ohranili pri življenju. V jesiški bolnici se pri reševanju ponesrečen- cev, katerih število je veliko, zaradi močnega mednarodnega prometa, prisotnosti težke industrije oziroma Železarn in bližnje planin, morajo mnogokrat zatekati k transfuziji kr- vi. Tako poprečno letno, je dejal go- vornik, za te ponesrečence porabijo 1.015 litrov krvi.

Veliko krvi se porabi tudi za raz- lične bolezni ali nujne intervencije, veliko pa tudi predela za potrebe ne- katerih specifičnih bolezni, oziroma obolenj, kot so hemofilijo, to so bol- niki, ki v svoji krvi nimajo nekaterih elementov za strjevanje krvi in tako pogosto, pri najmanjši poškodbi kr- vavijo. V gorenjski regiji, je dejal, imamo enajst takih bolnikov, v ož- jem jesiškem okolju pa dva težka bolnika s to boleznijo. Kot primer je povedal, da taki bolniki trikrat me- sečno prejajo krioprecipitat, za katerega je potrebno, da samo za eno kurotake snovi mora 15 krvoda- jalcev dati svojo kri. Tako mora me- sečno 45 krvodajalcev dati kri za enega takega bolnika.

V jesiški bolnici so v teh trideset- lih letih porabili 35.000 litrov te dra- gocene tekočine.

Občinski odbor Rdečega križa Je- senice je v letih 1960—1983, odkar vodi evidenco (pred tem je evidenco vodil zavod za transfuzijo krvi v Lju- bljani), imel vpisanih 30.915 krvoda- jalcev, od tega je darovalo kri 31.566 oseb, to je več, kot je bilo vpisanih. Če je vsak darovalec dal 300 ml krvi, je bilo v jesiški občini od leta 1960 dalje darovanih 94.700 litrov krvi. Iz tega je tudi razvidno, je dejal govor- nik, da je bil Rdeči križ v naši občini vsa ta leta zelo aktiven, za kar zaslu- ži tudi vse priznanje in pohvalo.

Visoka zavest tovarištva, medse- bojne pomoči, solidarnosti in podob- no, ki se je rodila in kalila v narod- nosvobodni borbi — pomagati tova-

rišu, ranjencu — se odraža in prena- ša na sedanje mlade generacije. Tu- di naše priprave na vseljidski od- por, za obrambo naše domovine, če bo potrebno, narekujejo, da gojimo in razvijamo te humane kvalitete in zavest pomagati sočloveku.

Ko praznujemo 30-letnico prosto- voljnega krvodajalstva na Sloven- skem, pod dobrim organizacijskim vodstvom Rdečega križa, se moramo spomniti tudi na vse tiste občane, ki so se z žarom svojega srca razdajali, da bi omasovali to humanitarno akci- jo, na vse tiste, ki so tako nesebično dajali in še dajejo to dragoceno teko- čino, ki nosi v sebi dih življenja. Pro- stovoljno dajanje krvi je plemenito dejanje, dar človeka človeku, odraz ljubezni, patriotizma, tovarištva in občutka zavesti, ki mora povezovati vse delovne ljudi in občane v sociali- stični samoupravni družbi pod ges- lom: DANES TEBI, JUTRI MENI, je zaključil svoj govor dr. Čebokli.

V imenu predsedstva RK Sloveni- je je za tem pozdravil vse navzoče Pavle Dolar in čestital vsem nagra- jencem ter se zahvalil vsem prosto- voljnim krvodajalcem in aktivistom Rdečega križa za njihovo humano, solidarno, človekoljubno delovanje.

Predsednica občinskega odbora Rdečega križa Mira Jazbinšek je ob sklepu podelila priznanja krvodajal- cem in aktivistom Rdečega križa. Priznanja so prejeli in sicer:

— PLAKETE ZA ZASLUGE ZA KRVDADAJALSTVO: Center srednje- ga usmerjenega izobraževanja Jese- nice — zdravstvena usmeritev, ob- činska konferenca SZDL Jesenice, konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarnice, uredništvo Je- lenikarja, zavarevalna skupnost Tri- glav, poslovna enota Jesenice in od- delek za zdravstvo in socialno var- stvo železarnice Jesenice;

— DIPLOME so prejele vse osno- vne šole jesiške občine in dijaki- ne šole za zdravstvene delavce;

— PLAKETO za petdesetkrat da- rovano kri je prejel Franc NERAD, sicer pa jo je po osvoboditvi skupaj dal 80-krat;

— PLAKETO za petindvajsetkrat darovano kri pa so prejeli: Janko BURNIK, Joža BURNIK, Branko ČUČAK, Franci FON, Bogomir KEJ- ŽAR, Janez KOKALJ, Janko LAV- TAR in Alojz VARL;

— PRIZNANJE za zlato značko »zaslug za krvodajalstvo« je prejelo 130 prostovoljnih krvodajalcev in aktivistov Rdečega križa iz vseh kra- jevnih skupnosti jesiške občine. Prijetno proslavo so s krajšim kul- turnim programom obogatili vokalni oktet DPD Svoboda Francie Preše- ren Žirovnica-Beznica pod vod- stvom Marjana Jemca in recitatorki, dijakinji Centra srednjega usmerje- nega izobraževanja — zdravstvene usmeritve, Mojca Strgar in Jasna Ambrožič.

POPRAVEK

V 7. številki Železarnja smo pri pregledu zapisnikov os- novnih organizacij sindikata pri TOZD Želbjarna po pomoti tajnico izvršnega odbora Mi- lano MAGAZIN preimenovali v moškega. Za napako se iskreno opravičujemo.

PREDLOG PLANA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE ZA LETO 1984

(Nadaljevanje s 1. strani)

vitve plavža. Proizvodnja jekla je znašala 818.000 ton ali 23.000 več kot leta 1982. Pri tem pa je proizvodnja v prvem polletju kazala celo na možnost večjega povečanja. V primerjavi z letom dni poprej sta železarni

Ravne in Štore povečali proizvodnjo jekla, medtem ko je železarna Jesenice malenkostno zaostala za proizvodnjo leta 1982. Podrobnejši podatki o proizvodnji grodlja in jekla ter plan za leto 1984 so prikazani v tabeli 1.

Tabela 1: Plan proizvodnje grodlja in surovega jekla v SOZD SŽ v letu 1984 (v tonah)

DO	izdelek	leto 1983	plan 1984	indeks 84/83
Ž. Jesenice	grodlej	164.174	168.000	102
Ž. Štore	grodlej	40.503	45.000	111
Skupaj	grodlej	204.677	213.000	104
Ž. Jesenice	jeklo	469.715	490.000	104
od tega SM	jeklo	304.174	312.000	103
Ž. Ravne	jeklo	214.960	231.350	108
Ž. Štore	jeklo	133.120	133.158	100
Skupaj	jeklo	817.795	854.508	104

Delovne organizacije planirajo 4 % večjo proizvodnjo grodlja in jekla. Večja proizvodnja jekla bo dosežena zlasti v železarnah Ravne in Jesenice kot posledica izvedenih nalog v jeklarnah, predvsem s uvedbo ponovne metalurgije. Planirano količino jekla bo možno doseči ob redni preskrbi s surovinami in energijo. Izpolnitev plana, ki bo izjemno zahtevna, bo še posebej pomembna, saj bo s tem znižana potreba po polizdelkih in po opravljanju storitev. Seveda pa ne gre pozabiti, da je bila že v letu 1983 občasno kritična oskrba s koksom, električno energijo, posa-

meznimi vrstami ferozlitin in podobno in da se bodo takšni problemi verjetno še v večji meri pojavljali v letu 1984.

Medtem, ko so delovne organizacije v letu 1982 izdelale 772.000 ton končnih izdelkov, ta proizvodnja v letu 1983 znaša le 764.000 ton, kar je 25.000 ton manj kot leta 1981. V letu 1983 smo upoštevali tudi storitve v višini 42.000 ton v železarni Jesenice, ki je pomanjkanje vložka nadomeščala s proizvodnjo in prodajo storitev. Podatki o proizvodnji v letu 1983 in plan za leto 1984 so prikazani v tabeli 2:

Tabela 2: Plan proizvodnje končnih izdelkov SOZD SŽ v letu 1984 (v tonah)

DO	leto 1983	plan 1984	indeks 84/83
Železarna Jesenice	411.996	425.450	103
Železarna Ravne	138.911	152.648	110
Železarna Štore	172.838	187.512	108
Skupaj železarne	723.745	765.610	106
Plamen Kropa	8.484	8.500	100
Tovil Ljubljana	2.334	2.327	100
Veriga Lesce	12.777	13.447	105
Žična Celje	16.405	19.151	116
Skupaj predelovalci	40.000	43.425	109
SŽ skupaj	763.745	809.035	106

(V proizvodnji železarne Štore je tako kot pri Jesenicah in Ravnah prikazano surovo jeklo — gredice preračunane v jeklo.)

Iz razpredelnice je razvidno, da zlasti železarne in Žična Celje planirajo visoko povečanje proizvodnje končnih izdelkov, medtem ko Plamen Kropa in Tovil Ljubljana ne predvidevata količinskih sprememb v proizvodnji. Železarna Jesenice je v preteklosti že dosegla proizvodnjo, ki jo planira za prihodnje leto; zato je zlasti od vložka — tako surovinkega kot energetskega — in od razpoložljivosti polizdelkov odvisno v kolikšni meri bo dosegla planirano količino proizvodnje. Obe ostali železarni planirata večje povečanje proizvodnje za okrog 9 %; ta povečanja so v manjši meri posledica nekaj nižje proizvodnje v letu 1983, v večji meri pa posledica nalog v železarni Ravne, v železarni Štore pa večje proizvodnje jeklovleka in dodatnega dela v profilnih valjarnah. Žična planira nadaljnje povečanje proizvodnje, saj je v letu 1983 kar za tretjino povečala svojo proizvodnjo.

Zastavljeni plan je tako v skupnem količinskem kot asortimentskem pogledu zahteven in odvisen od zagotovitve še večkrat omenjenih pogojev. Plan sledi izhodiščem, zlasti se v težnji, da bi v čimvečji meri realizirali rezultate, ki jih morajo dati izvedene naložbe v skladu s sprejetimi investicijskimi plani.

Ob postavljenem količinskem planu delovne organizacije predvide-

vajo še, izboljšanje proizvodnega asortimenta. Zato za področje proizvodnje lahko rečemo, da bosta doseganje prek 850.000 ton proizvodnje jekla in preko 800.000 ton proizvodnje končnih izdelkov dve izjemno zahtevni, pa tudi nujni nalogi, saj bo od uspešne proizvodnje odvisno tudi doseganje drugih poslovnih rezultatov.

Izboljšanje asortimenta pa je v veliki meri odvisno tudi od razvoja tehnologije, oziroma celotne raziskovalno-razvojnne dejavnosti. Prav v ta namen je bila izdelana analiza dosedanjega raziskovalnega dela v delovnih organizacijah ter ugotovljeni glavni problemi, ki se pri tem pojavljajo. Ta analiza bo služila kot osnova za izboljšanje raziskovalno razvojnega dela, zlasti še njegove organiziranosti, ki se nanaša tako na timsko delo kot na odnose med raziskovalnim in rednim proizvodnim delom in med raziskovalnimi oddelki v delovnih organizacijah in Metalurškim inštitutom.

2. Plan prodaje

Skupna prodana količina, planirana za leto 1984, znaša 804.000 ton. Od tega bo 163.000 ton šlo v izvoz. Podrobnejši količinski podatki o prodaji in njeni razčlenitvi na domači in izvozni trg so po delovnih organiazacijah prikazani v tabeli 3.

Tabela 3: Količinska prodaja (v tonah) in njena struktura

DO	leto	prodaja	prodaja doma	izvoz	% izv.
Ž. Jesenice	1983	403.790*	343.242	60.548	15
	1984	420.630	347.230	73.400	17
	1 84/83	105	103	121	
Ž. Ravne	1983	139.296	108.913	30.383	22
	1984	152.648	116.730	35.918	23
	1 84/83	110	107		
Ž. Štore	1983	174.609	136.210	38.398	22
	1984	187.190	146.730	40.460	21
	1 84/83	107	109		
Skupaj železarne	1983	717.695	588.365	129.330	18
	1984	760.468	610.690	149.778	20
	1 84/83	106	105	115	
Plamen	1983	8.334	6.671	1.663	20
	1984	8.500	5.872	2.628	27
	1 84/83	102	92	141	
Tovil	1983	2.253	2.035	218	9
	1984	2.327	1.876	451	19
	1 84/83	103	92	207	
Veriga	1983	14.600**	10.969	3.631	25
	1984	13.447	8.900	4.547	34
	1 84/83	92	81	125	

Žična	1983	18.808	11.251	5.557	33
	1984	19.151	11.062	8.089	42
	1 84/83	114	98	146	
Skupaj predelovalci	1983	41.995	30.928	11.069	26
	1984	43.425	27.710	15.715	36
	1 84/83	103	90	142	
Skupaj SOZD	1983	759.690	619.291	140.982	19
	1984	803.893	638.400	165.493	21
	1 84/83	106	103	117	

* Razlika v odnosu na proizvodnjo je predvsem posledica lastne porabe izdelkov.
** V letu 1983 je vključena pri Verigi Lesce tudi prodaja poljske žice v višini okrog 1.300 ton. Zato ne gre za znižanje plana prodaje, saj bo ta nekaj višja od doseganja v letu 1983

V letih 1982 in 1983 smo izvozili dobrih 18 % vse prodaje. Za leto 1984 planiramo, da bo šlo v izvoz 20 % od celotne prodaje. Pri tem večje povečanje izvoza planirajo predelovalne organizacije, od železarn pa železarna Ravne in železarna Jesenice. Tako planiramo 6 % povečanje skupne prodaje Slovenskih železarn; domača prodaja naj bi se povečala za 3 %, izvoz pa za 17 %.

Groba struktura proizvodnje in prodaje se v letu 1984 ne bo bistveno spremenila. Največji del proizvodnje

še vedno predstavljajo valjano paličasto jeklo, hladno valjani trakovi in pločevina, debela pločevina itd. Prek 80 % proizvodnje predstavlja proizvodnja črne metalurgije, medtem ko proizvodnja kovinske predelave predstavlja manj kot 15 % celotne proizvodnje. Le nekaj odstotkov predstavljajo proizvodnje strojegradnje in drugih panog.

Oglejmo si v naslednji tabeli še vrednostno strukturo prodaje Slovenskih železarn:

Tabela 4: Vrednost prodaje na domačem trgu in v izvozu (v mio din)

DO	prodaja	doma 84	izvoz 84	I prodaje
	1983	pl. 84		
Ž. Jesenice	20.620	36.194	30.502	175
Ž. Ravne	12.572	19.976	16.185	158
Ž. Štore	9.463	15.388	11.267	162
Skupaj železarne	42.655	71.558	56.955	167
Plamen	1.007	1.253	991	124
Tovil	439	620	562	141
Veriga	2.094	2.937	2.067	140
Žična	983	1.648	1.404	167
Skupaj predelovalci	4.523	6.458	5.023	143
Skupaj	47.178	78.016	61.978	165

* Izvoz Tovila je v tej tabeli prikazan v celoti medtem ko je v kasnejših tabelah izvoz izražen v dolarjih nižji za del, ki v skupnem prihodku pripada železarni Jesenice

Vrednost prodaje je v letu 1984 planirana kar za 65 % višja kot je bila dosežena v letu 1983. Dobrih 40 % povečanja gre na račun višjih planiranih prodajnih cen (nekaj manj kot 40 % povečanje na domačem trgu in okrog 60 % na izvoznem, zaradi sprememb v tečaju dinarja), 6 % na račun višjih planiranih količin in okrog 4—7 % na račun sprememb v asortimentu, ostalo pa na račun manjši storitev in več proizvodnje izdelkov. Pri tem železarne planirajo večje povečanje prodajnih cen kot pa predelovalci.

Poprečna prodajna cena naših izdelkov se bo v prihodnjem letu pri-

bližala 100.000 dinarjem. Pri tem imajo železarna Štore, železarna Jesenice in Žična prodajne cene nekaj višje kot 80.000 din za tono, ostali pa preko 100.000 din. Tovil Ljubljana celo blizu 300.000 din/t. Planirani izvoz predstavlja dobrih 20 % celotne vrednostne prodaje, kar pomeni, da so prodajne cene v izvozu, preračunane v dinarje in ob upoštevanju, da gredo v izvoz nekaj zahtevnejši izdelki, le še nekaj nižje od domačih (ob tečaju 1 \$ = 150 din).

Zanimiva pa je tudi struktura izvoza, zlasti še delitev na konvertibilni in klirinški del. Prikazana je v tabeli 5.

Tabela 5: Struktura količinskega izvoza (v tonah); konvertibilni in klirinški izvoz

DO	leto	izvoz	konvertibilna	kliring	% konv.	% klir.
Ž. Jesenice	1983	60.548	46.843	13.705	77	23
	1984	73.400	56.400	17.000	77	23
	1 84/83	120	121	124		
Ž. Ravne	1983	30.383	27.649	2.734	91	9
	1984	35.918	34.158	1.760	95	5
	1 84/83	118	124	65		
Ž. Štore	1983	38.982	37.478	1.504	92	8
	1984	40.469	39.161	1.308	97	3
	1 84/83	104	104	87		
Skupaj železarne	1983	129.913	111.970	17.943	86	14
	1984	149.787	129.719	20.068	87	13
	1 84/83	115	116	112		
Plamen	1983	1.663	1.165	498	70	30
	1984	2.628	1.732	896	66	34
	1 84/83	158	149	180		
Tovil	1983	218	218	0	100	0
	1984	451	451	0	100	0
	1 84/83	207	207			
Veriga	1983	3.631	2.735	896	75	25
	1984	4.547	3.477	1.070	76	24
	1 84/83	126	128	120		
Žična	1983	5.557	47	5.510	1	99
	1984	8.089	89	8.000	1	99
	1 84/83	146	190	145		
Skupaj predelovalci	1983	11.069	4.165	6.904	38	62
	1984	15.715	5.748	9.967	37	63
	1 84/83	142	138	144		
Skupaj SOZD	1983	140.982	116.135	24.847	82	18
	1984	165.502	135.467	30.035	82	18
	1 84/83	117	117	121		

Iz tabele je razvidno, da smo leta 1983 izvozili 141.000 ton izdelkov, letos pa planiramo izvoz 165.000 ton ali 17 % povečanje. Velikina količinskega izvoza gre na konvertibilno področje, kjer planiramo 17 % povečanje izvoza. Poglejmo si še vrednostni prikaz strukture izvoza v naslednji tabeli 6.

Slovenske železarne planirajo 11 % povečanje skupnega izvoza, oziroma 20 % povečanje konvertibilnega izvoza ter zmanjšanje izvoza na klirinško področje. Pri tem ugotavljamo, da gre na klirinško področje

17 % izvoženih količin oziroma blizu 30 % vrednosti. To pomeni, da izvažamo na to področje dražji asortiment in verjetno tudi dosegamo ugodnejše cene. Poprečna prodajna cena v izvozu znaša blizu 630 dolarjev, na konvertibilno področje pa blizu 540 dolarjev, pri čemer je razlika od organizacije do organizacije.

Ključni cilji na prodajnem področju so prodaja preko 800.000 ton, od tega 165.000 ton v izvoz oziroma 135.000 ton na konvertibilno tržišče. S tem bomo izvozili preko 100 mio dolarjev vrednosti, kar je razlika od organizacije do organizacije.

področje pa za preko 72. mio dolarjev.

Obenem planiramo izboljšanje asortimenta, pri čemer računamo zlasti na dosledno izpolnjevanje naročil, ki sledijo iz sklenjenih sporazumov in pogodb, zlasti še iz sporazumov s kupci, ki združujejo sredstva za prednostne investicije. Le ob doslednem spoštovanju sporazumov in pogodb lahko računamo, da na domačem trgu ne bo večjih problemov z izvedbo plana domače prodaje. Ob nadaljnjih izvoznih prizadevanjih, sprotne izpolnjevanju plana izvoza in upoštevanju načrta izboljševanja gospodarskega stanja v svetu, bomo izpolnili tudi razmeroma visoko zastavljen plan konvertibilnega izvoza.

3. Plan oskrbe

Pravočasna nabava surovin in energije je nekaj let predstavljala najbolj kritično dejavnost. Leto 1984 bo najbrž še bolj kritično, zlasti glede možnosti dobav iz konvertibilnih področij, pa tudi možnosti in kakovosti dobav na domačem tržišču. V nabavi igrajo pomembno vlogo zlasti vložne surovine za plavže in jeklarne ter polizdelki v železarnah, pri predelovalcih pa valjana in vlečena žica. V tabeli 7 prikazujemo količine osnovnih surovin in energijo, katerih nabavo in prodajo planirajo železarne.

Železova ruda bo kot običajno nabavljena delno v RMK Zenica, delno iz uvoza. Belo surovo železo bomo pretežno uvažali iz držav SEV v okviru kompenzacijskih poslov, deloma pa kupovali v RMK Zenica. Jekleni odpadki predstavljajo največjo postavko nabave. Približno tretjina je lastnih odpadkov, tretjina bo nabavljena na domačem trgu, tretjina pa bo iz uvoza. V letu 1983 smo uspeli povečati nabavo starega železa na domačem trgu predvsem zaradi nelikvidnosti drugih kupcev in povečanja uvoza starega železa iz SSSR. V letu 1984 bomo uvažali predvsem iz dežel SEV, le manjše količine pa iz drugih konvertibilnih področij. Oskrba s masovnimi ferozlitinami je na domačem trgu otežena zaradi energetskih problemov proizvajalcev, zato bomo nekatere količine, podobno kot plemenite ferozlitine, morali uvoziti iz konvertibilnega področja. Oskrba polizdelkov in izdelkov teče pretežno iz držav SEV po poslih blagovne menjave, del valjane in vlečene žice pa bomo dobili iz RMK Zenice. V letu 1983 je bila kritična oskrba z ognjevdržnimi materiali zaradi neurejenih cen in deviznih vprašanj. Ti problemi bodo v letu 1984 še težji in je količinska in kakovostna oskrba z ognjevdržnimi materiali z domačega trga vprašljiva.

V tabeli 8 je prikazana še planirana nabava predelovalnih delovnih organizacij.

V letu 1983 je znašal skupni uvoz Slovenskih železarn 120 mio \$, od tega iz konvertibilnega področja skoraj 90 mio \$. Skoraj polovica uvoza odpade na Železarno Jesenice. Planiran uvoz za leto 1983 je znašal 127 mio \$, iz konvertibilnega področja pa 89 mio \$. To pomeni, da smo planirani konvertibilni uvoz dosegli, medtem ko plan izvoza ni bil dosežen.

* Podatki o uvozu so povzeti po zunanjetrgovinski bilanci Interne banke z dne 25. januarja 1984. Dokončne zunanjetrgovinske in devizne bilance so še v pripravi, saj bo dokončna priprava možna, ko bodo znani pogoji zunanjetrgovinskega poslovanja.

Plan uvoza za leto 1984 znaša 125 mio \$ in je po DO prikazan v naslednji tabeli 9.

Delovne organizacije planirajo približno isti konvertibilni uvoz kot je bil dosežen v letu 1983. Pretežni del predstavlja nabava surovin in le okrog 15 % uvoza je namenjenega opremljenosti. Okrog 83 % skupnega uvoza že pokriva s skupnim izvozom. Seveda pa bomo v letu 1984 sami lahko uporabili le 45,9 % konvertibilnega deviznega priliva od neposrednega izvoza. Ostali viri financiranja uvoza ostajajo kompenzacijski in drugi podobni posli ter združevanje deviz s kupci. Zakonska regulativa s tega področja še vedno ni v celoti znana, posebno še kar se tiče delovanja deviznega trga.

Pri oskrbi omenimo posebej še medsebojne dobave v okviru SOZD SŽ, čeprav gre pri njih tako za prodajo na eni kot oskrbo na drugi strani. V medsebojnih dobavah za leto 1984 ni predvidenih bistvenih sprememb. Čeprav količinsko niso najbolj pomembne, so po problematiki kritične medsebojne dobave valjane in vlečene žice. Te dobave se v veliki meri rešujejo v okviru sporazuma z RMK Zenico in v okviru blagovnih menjav z deželami SEV. Zato smo plan oskrbe iz navedenih virov prikazali že v tabeli o oskrbi predelovalnih DO. Omenimo le, da bodo po-

Tabela 6: Izvoz v letu 1983 in plan za leto 1984 (v 000 dolarjih)

SDO	leto	izvoz	konver- tibilna	kliring	% konv.
Ž. Jesenice	1983	28.825	18.399	10.428	64
	1984	36.761	23.911	12.850	65
	I 84/83	127	130	123	
Ž. Ravne	1983	30.729	16.948	13.781	55
	1984	31.237	21.687	9.550	69
	I 84/83	102	128	69	
Ž. Štore	1983	24.716	20.504	4.212	83
	1984	24.571	21.401	3.170	87
	I 84/83	99	104	75	
Skupaj železarne	1983	84.270	55.851	28.419	66
	1984	92.569	66.999	25.570	72
	I 84/83	110	120	90	
Plamen	1983	1.827	906	921	50
	1984	1.880	1.080	800	57
	I 84/83	103	119	87	
Tovil	1983	209	209	0	100
	1984	260*	260	0	100
	I 84/83	103	103	0	
Veriga	1983	4.836	3.447	1.389	71
	1984	5.880	4.380	1.500	74
	I 84/85	122	127	108	
Žična	1983	1.702	85	1.617	5
	1984	2.310	70	2.240	3
	I 84/83	136	82	138	
Skupaj predelovalci	1983	8.574	4.647	3.936	55
	1984	10.330	5.790	4.540	60
	I 84/83	120	125	115	
Skupaj SOZD	1983	92.844	60.498	32.355	65
	1984	102.899	72.789	30.110	71
	I 84/83	111	120	93	

* Upoštevan je samo čisti devizni priliv Tovila.

Tabela 7: Plan nabave nekaterih osnovnih surovin in energije za železarne (v tonah)

surovine, energija	skupna poraba	lastna proizvodnja	nabava dom. trg.	uvoz.
železova ruda	368.500	0	157.000	211.500
belo surovo železo	221.000	168.000	13.000	40.000
jekleni odpadki	721.900	258.800	235.000	228.100
grafitne elektrode	4.000	0	200	3.800
ferozitine	40.712	0	34.305	6.407
polizdelki	102.849	0	18.365	84.484
koks	192.353	0	192.353	0
mazut	50.300	0	50.300	0
električna energija (MWh)	854.349	38.000	816.349	0
zemeljski plin (000 m³)	171.104	0	171.104	0

Tabela 8: Plan nabave nekaterih surovin in energije predelovalnih delovnih organizacij

surovine, energija	EM	skupna poraba	nabava SŽ	dom. trg.	uvoz
valjana žica	tone	23.986	3.500	16.686	3.800
vlečena žica	tone	25.922	3.941	7.135	14.846
mazut	tone	865	0	865	0
elektr. energija	MWh	17.786	0	17.786	0
zemeljski plin	1000 m³	2.800	0	2.800	0

Tabela 9: Plan uvoza v letu 1984 (v 000 \$)

DO	uvoz skupaj	konvertibilni uvoz
Železarna Jesenice	59.345	41.352
Železarna Ravne	32.398	24.823
Železarna Štore	24.019	20.739
Plamen	3.062	400
Tovil	122	122
Veriga	3.420	2.620
Žična	2.664	340
Metalurški inštitut	79	79
Skupaj	125.109	90.665

Jesenice dobili naslednje količine: Plamen 1200 ton valjane in 300 ton vlečene žice, Tovil 500 ton vlečene žice, Veriga 1800 ton valjane in 800 ton vlečene žice ter Žična 2.341 ton vlečene žice. Železarna Ravne planira še 2200 ton, Železarna Štore pa 2000 ton valjanega paličnega jekla za Verigo.

4. Plan kadrov

Ob koncu leta 1983 je bilo v Slovenskih železarnah zaposlenih 18.831 delavcev ali slaba 2% več kot leto dni poprej. Za leto 1984 planirajo delovne organizacije povečanje na 19.170 ali za slaba 2%. Pri tem gre za manjša povečanja skoraj v vseh delovnih organizacijah zlasti z namenom dopolnitve normativna ali pa dopolnitve v proizvodnji kot posledice manjših investicij.

PLAN INVESTICIJ

Delovne organizacije so za leto 1983 planirale 5,7 mia din investicij; ocene za leto 1983 kažejo, da smo investirali nekaj manj kot 5 mia din. Plan investicij za leto 1984 znaša 10,1 mia din, pri čemer železarna Jesenice planira 6,7 mia din, železarna Ravne 1,7 mia din, železarna Štore 1,2 mia din, Plamen 85 mio din, Veriga 287 mio din, Tovil 13 mio din in Žična 51 mio din.

Več kot polovica predvidenega zneska je planirana za jeklarne v železarni Jesenice. Tej investiciji po vrednosti sledijo investicije za proizvodnjo posebnega programa izdelkov ter investiciji v jeklarne in valjarno v železarni Štore in v valjarno v železarni Ravne. Ostali investicijski zneski so razmeroma majhni. Pri tem ugotavljamo, da se pričetki nekaterih investicij, zlasti še investicij

bi se morale pričeti že v preteklem letu. Tudi viri financiranja za posamezne investicije so v pretežni meri že določeni v investicijskih programih; prav od razpoložljivih finančnih virov in možnosti uvoza opreme bo v veliki meri odvisna izvedba investicij. Med viri poleg lastnih sredstev in bančnih kreditov moramo posebej omeniti tudi združena sredstva kupcev, ki so že v letu 1983 pričeli z združevanjem sredstev za prednostne investicije v črni metalurgiji Slovenskih železarn.

Zaradi vse večje odpisanosti in zastarelih osnovnih sredstev, zaradi neekonomičnega poslovanja zastarelih naprav, zaradi težkih pogojev dela, zaradi tehnološke zastarelosti, zaradi zaokrožitve zmogljivosti in podobno je nujno izpeljati čimveč planiranih investicij. Zato bo izvajanje investicijske dejavnosti, ki jo v gospodarski stabilizaciji pomanjkanje finančnih sredstev najbolj prizadene, ena od najbolj pomembnih nalog v letu 1984.

PLAN DOHODKA

Planirana prodaja Slovenskih železarn preko 800.000 ton izdelkov bo prinesla 78 mia dinarjev zunanje realizacije in blizu 118 mia din celotnega prihodka. Materialni stroški bodo znašali okrog 50 mia din, z upoštevanjem prometa med TOZD — enako kot pri celotnem prihodu — pa 90 mia din. Amortizacija bo znašala preko 6 mia din, dohodek pa preko 20 mia din. V primerjavi z oceno leta 1983 se celotni prihodek povečuje skoraj za dve tretjini, amortizacija za okrog 50%, dohodek pa za blizu 45%.

Podatki o ustvarjanju in delitvi plana dohodka so prikazani v tabeli 10.

Tabela 10: Plan ustvarjanja in delitve dohodka (v mio din)

	železarne	predelovalci*	skupaj**
celotni prihodek	109.246	8.253	117.635
materialni stroški	84.907	5.239	90.259
amortizacija	5.838	549	6.404
dohodek	18.501	2.465	20.972
obveznosti iz sklada	7.336	1.063	8.325
čisti dohodek	11.165	1.402	12.647
OD	6.882	973	7.909
sklad skupne porabe	1.042	97	1.144
rez. in posl. sklad	3.241	332	3.584

* plan Tovila je še ocenjen;

** v skupnem seštevku je vključen tudi MI;

Približno v istem odstotku oziroma celo nekaj bolj kot je planiran višji dohodek v primerjavi z oceno za leto 1983, je planirana tudi akumulacija iz dohodka. Zato lahko zaključimo, da za leto 1984 planiramo približno enake poslovne rezultate, kot so ocenjeni za leto 1983.

Poprečni osebni dohodki za leto 1983 znašajo 19.000 din mesečno. Planirani za leto 1984 so v višini 25.000 din, kar predstavlja povečanje za dobrih 31%. Pri tem planirata nekaj večje povečanje železarna Jesenice in železarna Ravne, nekaj manjše pa železarna Štore in predelovalci, med njimi zlasti Žična.

PROGRAM GLAVNIH DEJAVNOSTI IN UKREPI ZA IZVAJANJE PLANA SOZD SŽ

Kot je iz razlage plana razvidno, so v Slovenskih železarnah vidni napor, da bi kljub vse bolj zaostrenim gospodarskim razmeram obdržali uspešno poslovanje vsaj na sedanjih ravni. Uresničitev naših predvidenanj pa je v veliki meri odvisna od izvajanja plana, pri tem pa zlasti od podrobnih ukrepov, ki bodo programirani in izvajani v letu 1984. Priprava teh ukrepov pa letos sovpada z izdelavo programov uresničevanja dolgoročnih programov gospodarske stabilizacije. Zato bo naš program ukrepov letos istočasno predstavljal program uresničevanja gospodarske stabilizacije v letu 1984.

Republiški program stabilizacije vključuje naslednja področja:

- tekoče ukrepe za povečanje izvoza in proizvodnje;
- aktivnosti za učinkovitejšo gospodarjenje;
- prestrukturiranje družbenih dejavnosti;
- splošno porabo;
- vlogo občin.

Organizacije združenega dela so vključene zlasti v prvih dveh področjih, kjer so naloge usmerjene v povečanje izvoza, zlasti na konvertibilno področje in dežele v razvoju ter v smotrnejše gospodarjenje, boljše organiziranost, finančno poslovanje, razporejanje dohodka, raziskovalno delo, izvajanje politike cen in zagotavljanje oskrbe. V tej smeri moramo tudi sami pripraviti programe ukrepov za leto 1984, ki bodo pripomogli k izvajanju planov.

V nadaljevanju bomo navedli le okvirne dejavnosti in ukrepe ter področja, katerim bomo zlasti v okviru posvetili največ pozornosti.

1. Prodaja izdelkov na domačem trgu

Čeprav pri prodaji izdelkov na domačem trgu ne pričakujemo večjih problemov, pa bo usmerjanje prodaje, s tem v zvezi pa določanje asortimenta, zaradi sklenjenih sporazumov izrednega pomena.

a) V skladu s sporazumi o združevanju deviznih sredstev za prednostne investicije bomo usmerjali dobave v okviru SOZD in se pri tem tesneje povezovali zlasti z večjimi gospodarskimi sistemi.

b) Vse od sprejema naročil pa do odpreme bomo upoštevali sklenjene sporazume tako o združevanju dinarskih kot deviznih sredstev, izpolnjevanju plačilnih pogojev in podobno. Pri tem bomo v čim večji meri meri upoštevali tudi dohodkovno uspešnost izdelkov.

c) V primerih pomanjkanja posameznih surovin, energije in podobno, bomo ustrezno spremenili asortiman tako, da nas bo pomanjkanje posameznih proizvodnih tvorcev čim manj prizadelo.

2. Izvoz izdelkov SOZD na konvertibilni trg

Pridobivanje deviznih sredstev bo tudi v letu 1984 najbolj pomembna naloga vseh OZD. Kljub znižanju deleža deviznih sredstev, s katerimi razpolagajo same OZD, predstavlja lasten izvoz najbolj gotov vir pridobivanja deviz. V Slovenskih železarnah smo planirali 20% vrednostno povečanje izvoza v primerjavi s skromnim 1983. letom. Glavne naloge v zvezi z izvozom bodo:

a) Komercialne službe v DO bodo pridobile ustrezna izvozna naročila, pri čemer bodo težile k čimveč vrednemu asortimentu. Četrtno bodo poročale o pridobivanju naročil, jih primerjale s planom in ustrezno ukrepele.

b) V izvoz bomo usmerjali predvsem v večji meri predelane izdelke ter skrbeli za čimboljšo in rednejšo oskrbo kupcev.

c) Proizvodnja in nabava bosta dajali prednost izvoznim naročilom in bosta redno preverjali izpolnjevanje sprejetih naročil.

d) Delovne organizacije bodo mesečno spremljale gibanje izvoza; usklajene prikaze izpolnjevanja sorazmernih mesečnih izvoznih planov bo komercialna služba delovne skupnosti skupno z vso izvozno problematiko četrtno, po potrebi pa tudi mesečno, posredovala poslovodnemu svetu.

e) S skupnim nastopom SOZD bomo razširili tržišče SEV, tako konvertibilni kot klirinški del. Delovanje Slovenskih železarn v deželah SEV ureja poseben pravilnik. Z nameravanim ravnanjem bo v večji meri izkoriščen trg, ki bo omogočal oskrbo s surovinami, predvsem preko kompenzacijskih poslov.

3. Združevanje deviz

Ob pomanjkanju jeklarskih izdelkov na domačem trgu, visok izvoz lastnih izdelkov ni najbolj smotrni. Bolj smiselni izvoz je skupaj s kupci, potrošniki jeklarskih izdelkov. Čeprav podrobnosti ustvarjanja in razporejanja deviz, pridobljenih v proizvodnji, verigi s skupnim izvozom, se niso povsem jasne, bo združevanje deviz predstavljalo prav tako pomembno postavko kot neposreden izvoz.

a) V večji meri kot doslej bo treba spremljati izvajanje sklenjenih samoupravnih sporazumov o skupnem izvozu in o združevanju deviz, prav tako pa tudi izvajati ukrepe v primerih neizvajanja sporazumov. Komercialna služba delovne skupnosti in Interna banka bosta četrtno, po potrebi pa tudi mesečno, poročali poslovodnemu svetu o združevanju deviz in o problematiki v tej zvezi.

b) Prednost dobav Slovenskih železarn bo v precejšnji meri odvisna prav od tega, ali dobave vodijo k ustvarjanju izvoza in skupnega deviznega prihodka ali ne.

c) Aktivno bomo sodelovali v pripravljani in uresničevanju novega zunanjetrgovinskega sistema, da bo naš priznan delež deviz takšen, da bo zadostil — ob izvajanju plana — za uvoz repromaterialov in opreme.

4. Nabava reprodukcijskega materiala in energije

Redna proizvodnja bo v pretežni meri odvisna od nabave reprodukcijskega materiala in energije. Uvozne možnosti se bodo verjetno še poslabšale, prav tako tudi dobave doma, tako v rokavem kot kvalitetnem smislu.

a) V letu 1984 bo vsa pozornost posvečena izvajanju samoupravnega sporazuma o medsebojnih dobavah z RMK Zenico, po katerem bi morali dobiti železovo rudo, grodel in valjano žico. Izpolnjevanje je treba naše obveze do RMK Zenica in obenem spremljati in kontrolirati izvajanje njihovih obvez.

b) Nabavne službe, zlasti se nabavna služba SOZD, bo poskušala čim bolj tekoče nabavljati in upoštevati nujno potrebne surovine, da bi se izognili izpadom v proizvodnji. Pri tem bodo v okviru možnosti nadomeščale konvertibilni uvoz z nabavo doma ali pa s klirinškega področja.

c) Čeprav so zaradi planirane visoke proizvodnje jekla planirane nekaj nižje potrebe po polizdelkih, bodo nabavne službe posvetile vso pozornost nabavi polizdelkov za čimboljši izkoristek proizvodnih zmogljivosti in blagovni menjavi z vzhodnimi državami.

d) Za dolgoročno oskrbo z nekaterimi osnovnimi surovinami bomo sovlagali sredstva. Zato se bomo opredelili, s kom, kdaj in koliko sredstev bomo združevali in za katere surovine, zatem pa dogovarjali o čim večji učinkovitosti naložb.

5. Varčevanje s potroški materialov in energije

V vseh organizacijah je treba analizirati obseg in strukturo stroškov poslovanja ter vse do posameznih stroškovnih mest pripraviti podrobne ukrepe za njihovo znižanje. Ukrepi morajo biti usmerjeni predvsem v naslednja področja:

a) za vse večje potroške, na primer izplene surovin, jekla, porabe energije in podobno, ki predstavljajo pogosto večodstotni delež v strukturi lastne cene, je treba ugotoviti možnosti in načine njihovega zniževanja. Pri tem sodelujejo predvsem

tehnologi, raziskovalni oddelki, oddelki za študij dela itd., ki predlagajo spremembe v vložkih in procesih, medtem ko proizvodnja z organiziranjem dela in varčevanjem poskuša doseči znižanje direktnih potroškov;

b) ob predpostavki redne oskrbe je treba vložiti vse napore za doseganje planirane proizvodnje. S tem bodo nižji povprečni fiksni stroški;

c) čeprav je določanje čim ustrežnejšega asortimana postalo močno zahtevno, saj je poleg dohodkovnega kriterija treba upoštevati še vrsto dodatnih ali celo prednostnih kriterijev, je treba doseganju asortimana, upoštevaje ustrezne kriterije, posvetiti vso pozornost.

6. Izvajanje prednostnih investicij

Možnosti investiranja bodo v celotnem gospodarstvu skromne. Prav zaradi tega prihaja do odlaganj posameznih, zlasti večjih investicij. Tako že precej časa odlašamo prav z našimi prednostnimi investicijami, zlasti še z investicijo v jekleniško jeklaro. Zato bo treba na področju investicij opraviti predvsem naslednje naloge:

a) ponovno je treba pretehtati vse doslej zamišljene in predlagane investicije ter med njimi začeti ali nadaljevati predvsem prednostne, že začete, ki jih ni možno prekiniti, sancijske in pretežno izvozno usmerjene. Pri tem je smiselno pripraviti prednostni spisek investicij, ki je časovno neopredeljen;

b) združena sredstva sovlagateljev, pa tudi bančna sredstva, bomo usmerjali predvsem v prednostne investicije;

c) tako izdelavi investicijskih programov kot smotrni in pravočasni izgradnji investicij je treba posvetiti vso pozornost.

8. Priprava dolgoročnega in srednjeročnega plana

V letu 1984 bo teklo glavno delo na pripravi dolgoročnega in srednjeročnega plana. V pripravi teh dokumentov bo vključen tako glavni del poslovnih kot tudi strokovnih kadrov. Pozornost bo treba posvetiti zlasti naslednjim področjem:

a) poslovodni organi bodo v čim večji meri sodelovali na pripravi ciljev in politike našega razvoja ter planiranju ključnih usmeritev v prihodnjem razdobju;

b) strokovne službe bodo zlasti analizirale posamezna pomembna področja, kot so tehnološki razvoj, analizo trga, organiziranost Slovenskih železarn, predlaganje investicij in podobno;

c) večja pozornost kot doslej bo posvečena tudi opredelitvi črne metalurgije v širšem gospodarskem in tvornem sodelovanju z institucijami, ki se s tem ukvarjajo;

d) za nemotene priprave dolgoročnega in srednjeročnega plana bomo več pozornosti posvetili tudi organiziranju del na tem področju.

9. Likvidnost poslovanja

Čeprav se problemi dinarske likvidnosti zaostrejo že dalj časa, pa so se v preteklem letu zaostrijo do take mere, da se tudi v Slovenskih železarnah srečujemo z resnimi problemi. Ugotavljamo, da razmeroma ugoden položaj glede likvidnosti izgubljamo, deloma zaradi inflacije in deloma — posredno na račun nesorazmerij v deviznem financiranju (tečajne razlike). Devizne težave nas pa spremljajo že dalj časa. Likvidnostni položaj v bankah je takšen, da si z njihove strani ne moremo obetati pomembnejše pomoči, tako da nam za razreševanje naših likvidnostnih problemov ostaja predvsem naslanjanje na lastne sile. V tem smislu je treba delovati v naslednjih smereh:

a) Finančne možnosti so odvisne predvsem od lastne akumulacije, zato postaja dohodkovna uspešnost poslovanja izrednega pomena tudi v razreševanju likvidnostnih težav.

b) vso pozornost je treba posvetiti sredstvom, ki jih angažira prodaja naših izdelkov. Zmanjšati priliv menic s strani kupcev in povečati plačevanje v gotovini. Sprejete plačilne pogoje bomo v praksi dosledno izvajali.

c) v večji meri kot doslej bomo pri investicijskih odločitvah upoštevali omejene finančne vire. Investicijske odločitve bomo zato optimirali predvsem glede na ozko grlo — finančne vire.

d) za doseg smotrne uporabe finančnih sredstev bo treba v večji meri usklajevati porabe in vire finančnih sredstev, pa tudi finančno funkcijo z drugimi poslovnimi funkcijami. V večji meri bo zato treba uveljaviti (operativno) finančno planiranje.

e) v večji meri bomo izkoristili prednosti združevanja finančnih sredstev za skupne, dogovorjene namene.

GORENJSKO DOMOBRANSTVO, NJEGOVA ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE NA OBMOČJU KOKRŠKEGA ODREDA

Trenutek kljub snegu ni bil neugoden. Nemci so namreč pod osebnim vodstvom generala Rösenerja v začetku decembra začeli veliko ofenzivo proti osvobojenemu ozemlju Štajerske, k čemur so pritegnili tudi del svojih policijskih sil in del gorenjskih domobrancev.

K odločitvi, da je treba domobranci napasti, so priganjali tudi politična situacija in politični forumi, kajti kovorska postojanka je dajala moralno in vojaško pomoč organizatorjem podobnih postojank v bližini industrijskih Jesenic. Torej je bila najprimernejši in tudi najpotrebnejši objekt, ki je naravnost klical po napadu.

Toda, če že gredo v napad, ga je treba pripraviti na moč tajno. Zato je odredni štab po izdelavi načrtov prek obveščevalcev otipal teren in sestavo ter oborožitev postojanke.

Bilo je odločeno, da se bo napad začel ponoči na 3. december 1944, na nedeljo.

Postojanka je bila v župnišču. Na južni strani se je opirala na grič, na njeni severni strani pa se je odpirala ravnina. Iz nje je bil speljan rov v cerkev. Bila je zavarovana z žičnimi ovirami in obdana s strelskimi jarki. Obveščevalci so izvedeli, da je bilo tedaj v postojanki le 32 moč, medtem ko domobranci, a tudi poznejši odredni dokumenti pravijo, da jih je bilo 48.

Za sodelovanje pri napadu je bilo pripravljenih le okoli 130 borcev; iz vsakega bataljona po dobrih šestdeset. Dve tretjini jih je bilo predvidenih za zavarovanje. To je bilo nujno potrebno, kajti v okolici je bila cela vrsta postojank. Samo v bližnjem Trziču je bilo okoli 300 sovražnikov. Bataljona sta se na moč previdno, a že podnevi premaknila v gozdove nad Sv. Nežo (Brezjami) pri Trziču. Drugi bataljon je prišel izpod severne strani Storiča in je za to pot potreboval skoraj ves dan. Nad Trzičem je moral prečkati dve dolini s strmimi pobočji, s cestama in vodo; tretji bataljon pa je prišel iz Drage izpod Begunjske in je imel dosti krajših in manj napornih poti, vendar je moral paziti na sledove v snegu.

Oba bataljona sta do izhodišnega položaja pod Dobročo oziroma do zbornega mesta blizu Hudega grabna prišla že pred 21. uro. Poveljstvo odreda se je z bataljonskima štaboma sestalo v Hudem grabnu, kjer so vse natanko predvideli in si razdelili naloge. Tu so dokončno zvedeli, kaj hočejo doseči.

Mihael Karo-Korel, premišljeni in izkušeni komandant 3. bataljona, je na posvetu predlagal, naj bi njihovi jurišni skupini dodelili tudi minerijske eksplozivom, kajti »ni nam znano, kako debel je farovski zid. Z miniranjem bi bil uspeh prav gotovo bolj zagotovljen kot s 'piati'«. Tako je utemeljil svoj predlog in spočetka je bilo tudi tako zamišljeno. Vendar predlog ni bil sprejet, dasiravno je bilo poglavito vprašanje napada, kako priti v postojanko. Glede mini-

ranja se je upiral posebno pomočnik politkomisarija. »Zidove boste prebijali s 'piati'«, je bil odgovor, pravi dalje Mihael Karo-Korel, »potem pa sem vso pot do Kovorja premišljeval, če nam bo res uspelo prebiti zid s temi novimi ročnimi minometi.«

Minerji naj bi porušili cesti iz Trziča in Brezij v primeru, če bi proti Kovorju začela siliti sovražnikova oklepna vozila.

Napad je bil pripravljen v strogo vojaškem smislu. Sovražnik naj bi mislil, da napada brigada. Načrt pa je bil takle:

- z okrepljenim jurišnim oddelkom, ki naj bi štel 40 borcev, napasti in uničiti postojanko;

- ta napad naj bi varovalo osem zased, med katerimi naj bi ena s težkim minometom demonstrativno streljala proti bližnjim postojankam, predvsem proti Brezjam in Trziču;

- da bi napad čim bolj uspel, naj bi 3. bataljon pred začetkom juriša s »piati« prebil zidove postojanke, 2. bataljon pa naj bi razbil varovalni bunker;

- napadali naj bi predvsem prostovoljci-bombaši, ki naj bi bili tudi sicer dobro oboroženi;

- do 21. ure naj bi bile na cesti med Hudim grabnom in Sv. Nežo (Brezjami) pod Dobročo že pripravljene skupine, ki bi jih v zasede odvedli vodiči.

Vse priprave naj bi bile končane do polnoči, napad pa naj bi se začel 3. 12. 1944 ob 0.30. Za začetek bi pretrgali električne vode in telefonsko zvezo. Bilo pa je tudi rečeno, da napada, če se bo kaj zataknilo, ne bodo zavlačevali. Če bo vse prav, bo cilj kmalu dosežen, predolgo pa se zaradi okoliških postojank ne smejo zadrževati, če se hočejo varno umakniti. Znaki razpoznavanja za to noč so bili Jaka-Janez, poveljniško mesto odrednega štaba pa so postavili v vasi Huša.

Oddelki 2. in 3. bataljona so poleg 100 pušk razpolagali z 19 lahкими mitraljezi, z 2 lahкими minometoma »piat«, z enim težkim minometom in s težko strojnico. Odredni štab je zadržal še oddelke za rezervo z eksplozivom.

Potem ko bi minometalci prebili postojanko in bunker pred njo, bi dobro oboroženi bombaši s končnim jurišem vpadli v postojanko. Zborni mesto po napadu je bilo predvideno blizu Hudega grabna, na cesti med Trzičem in Begunjami.

Sovražnikove postojanke so bile blizu: v Trziču, v Križah, na Brezjah, v Begunjah in v Radovljici. Poleg trziške je bila najnevarnejša tista na Brezjah. Zaradi varovanja napada in blokiranja teh sovražnikovih postojank je vsak bataljon dal po štiri zasede. Razmeščene so bile takole:

- blizu vasi Slatna pod Dobročo je bila zaseda z eno strojnico; imela je nalogo, da onemogoči prihod sovražnika iz smeri Begunj;

- večja zaseda s tremi strojnicami je šla k potem, ki vodijo iz smeri Brezij, to pa zaradi močne domobranske in policijske postojanske na Brezjah;

- zaseda z dvema strojnicama je bila postavljena na cesti pri Zvirčah; imela je nalogo sovražniku brati dostop po cesti, ki vodi iz Tabore proti Kovorju;

- naslednja zaseda z eno strojnico je bila postavljena v vas Hudo, kjer naj bi ustavila morebitni prihod kake manjše sovražnikove kolone;

- peta zaseda z lahkim in težkim mitraljezom je bila postavljena v neposredno bližino Trziča; blokirala naj bi cesto, ki vodi iz Trziča proti Begunjam, znano kot »Banditenstrasse«; težka strojnica je bila nad Bistrico postavljena tako, da je obvladovala dolino med Trzičem, Bistrico in Pristavo;

- šesta zaseda z dvema strojnicama je odšla na cesto pred Trziško Bistrico, kjer naj bi zapirala dohod s severne strani, za zaseke;

- sedma zaseda naj bi z dvema strojnicama pod Križami in Kovorjem blokirala oba mostova čez Bistrico, porezala naj bi tudi telefonske žice in električne vode, poleg tega pa na cesto postavila zaseke;

- zadnja, osma zaseda pa je odšla na cesto med Kovorjem in Bistrico, kjer naj bi s strojnico le dobrih sto metrov od vasi služila za neposredno varovanje.

Tako je bilo poleg minerjev z eksplozivom »808« v varovanju 15 lahkih in en težki mitraljez ter težki minomet. Ta je imel nalogo, da iz bližine Kovorja obstreljuje Brezje, Križe in Trzič z orožniškimi policijskimi in domobranskimi postojankami. Z demonstrativnim obstreljevanjem naj bi motil morebitne intervencije s teh strani in ustvarjal prepričanje, da napada večja enota.

Jurišni oddelki 40 borcev, sestavljeni iz dveh delov, je bil poleg brozstrelk, bomb in pištol opremljen tudi s štirimi strojnicami in z dvema lahкими minometoma »piat«.

Napad se je začel natanko ob predvidenem času, torej 0.30!

Najprej je za to pripravljeni oddelke pretrgal električne in telefonske žice in tako so v postojanki in okoli nje ugasnile luči. Jurišci so tedaj krenili. Približili so se pokopališču in jarkom pod zidovi postojanke, kjer so jih ustavile žične ovire. Bunker in pročelje postojanke je bilo dosti dobro videti.

Tedaj pa je nekoga izmed jurišcev opazil domobranski narednik. Takoj je ustrelil in tako sprožil preplah. S tem je bila izgubljena možnost presenečenja. Oba »piata« sta začela v zidove pošiljati mine, jurišci pa so užigali s svojim orožjem, toda v zidove in okna. Zdaj je bilo vse odvisno od tega, če bodo »piatove« mine zadostno močne. Te so v zidove sicer vrtale precejšnje luknje, vendar za vpad še vedno nezadostne. Nekaj min je odbilo vogal postojanke in razahljalo streho, a pravega učinka ni bilo. Pokazalo se je, da je zid debel dober meter. Domobranci posadka je takoj odgovorila: prek zidov in skozi strelne line so začeli metati ročne bombe, vmes pa so na gosto streljali s strojnicami. Kmalu so začeli streljati tudi iz cerkvenega zvonika in iz izvidniškega stolpa.

Nadaljevanje

Pa so ji še vedno kaj prinašali. Kako se je sama zase smejala, ko je po partizanski liniji dobila lepo količino zmlete prave kave. Ženska je tenisko mnogo delala. Za kosilo ali večerjo pa je predla krompirjeva juha ali gol krompir pa sol, pa umetna kava navrh. Prave kave ni maral. Niti misli si ni delal, zakaj bi bila prava kava boljša od umetne. Najmanj pa to, kod je prava kava. Večkrat je sorodnico že mikalo, da bi se izdala, da je kava iz nemške trgovine, katero so partizani izpraznili zunaj na Polju. Tako je živel.

Prve dneve se je zaposloval s tem, da je začel prepisovati izbrane Kettejeve pesmi, ki so mu najbolj ugajale. Prepisoval jih je v stare zvezke tako, da jih je vnašal v vmesne vrste že napisanega teksta učne snovi iz učiteljice. Po eni strani jih je tako kar spretno skril, po drugi strani pa ni potratil papirja, s katerim si vedno moral štediti.

Kadar pa je zginil v Prisoje, je sorodnica že poskrbela in raznesla lažvest, češ študent se je odpeljal na obisk k prijatelju nekam na Zgornjo Koroško, tam je kmetija, lahko dela, se hrani in leta po planinah. Tičal pa je v resnici doma v zadelani podstrešni sobi, bral in bral pa pisal in pisal. In jedel dobro, kajti babica je bila čarodejka, ki je pričarala marsikatero dobroto.

Z Zoranom se je dobival. Bili so kraji, kjer je bilo varno. Pred Nemci, kakor tudi pred tistimi tržanskimi zasledovalci, ki so raznašali kaj čudne laži v Sosednju in Prisoju. Tako dolgo, da je babica vprašala Zorana za nasvet.

Tako kot imamo sedaj urejeno, bo lahko počitnice preživel. Kadar bom jaz poslan na daljšo pot, naj se umakne v trg. Same knjige in take reči ima v glavi, ki nimajo kraja v partizanih. Jaz vem, kaj se reče pet let živeti v ilegali.

- Bomo imeli po zmagi težave zaradi tega?

- Kakšne težave?

- Ko so že mlajši v partizanih. Morda bi bilo prav, da tudi on gre?

- Po mojem bo še to leto konec vojne.

V trgu pa je Bog dal spet novo rešitev. Babica je opozarjala vedno bolj s svojo glavo mislečega vnuka, da je treba Bogu zaupati, ki vedno v pravem času prinese rešitev.

Rešitev je bila ta, da je sinček bivše ljudskošolske učiteljice sfrčal iz vseh začetnih šol in je pohajkoval doma, v veliko bolečino trpeče

VALENTIN POLANŠEK

109

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

matere-učiteljice. Dijak ji je prišel kot nalašč. Mladca sta se brž sprijateljila. Učiteljica je posodila svoje kolo in mladca sta se redno ob lepi uri vozila na kopanje. Sprva v bližnje kopališče, potem pa tudi na Klopinj. Rolf je bil drugače v redu fant. Seveda navihano. Zrel pa tudi za dekleta. Petelinova črnka se je rajtala njegova. Vse mu je dala. Tudi cigarete je dobivala iz neznanih virov. Popotnico pa je redno dajala mati-učiteljica, ki je vprico dijaka vselej zavzdihnila, kadar ni bilo sinčka blizu:

— Vidiš, kako ti napreduješ! Ponosna sem, da sem ti mogla malce pomagati, preden si odšel 42. leta na sprejemni izpit za učiteljstvo. Moj Rolfi pa??

Rolfi je imel tudi v kino-kavarni starko na vajejih. Dobil je od nje, kar se da »pod roko«. Tako so se zbrali nekdanji sošolce Stanko, neki poljanski mizarski vajenec, Rolfi in dijak, pa so praznovali nehoti »20. julij 1944«. Kavarnarica je stisnila nekaj sladkega »kajzarbirna«. Dva vojaška dopustnika iz okolice sta imela dosti dopustniških živskih kart, pa sta jih žrtvovala za skupno hitro inscenirano pojedino. Rolfi je iz svoje skrivalnice privlekel nekaj vina. Pa so se zabavali kot v mirnih stih filmih. Stanko je pod večer prišel še s steklenico domačega češpljevca na dan, katerega bi moral črno prodati. Pridružil se je še simpatičen policijski narednik. Ceremonija je bila kot naučen nastop. Vstali so in si nazdravljali.

— Na zmago! so trčili spet in spet.

Stanko se je spomnil prijatelja Benota, partizanskega komandirja, ki je padel pred dnevi na Lužah.

— Na zmago! in Stanka je zaneslo, da je zgrešil stol.

— Sieg hajl! je krenil policijski narednik. Po strumni drži in izpitem kozarcu je moral pomakniti kapo v zatilje.

Rolfi je dobro pil, a videti je bilo, da ga zna in da ga nese kot kravji vamp vode. Od njega si lahko pričakoval vsako bedarijo. Tudi take je kidal, čeudi ni bil nikdar političen človek, najmanj pa nacist. Ustopil se je z narejenim resnim obrazom:

— Folksgenosen, ein hajl dem firer!

Dijak je mislil, da je ponorel. Drugi so mu vsi verjeli.

Do kraja so vse popili.

Vmes sta mizar in dijak odhajala bruhat.

— Harte knaben? je nekdaj golčal.

Stanko je v nemščini razcejal o svojem padlem prijatelju. Vseeno je bil še toliko pretkan, da je znal policistu lagati in se ni izdal s partizanskim komandirjem.

(Dalje prihodnjici)

ČLOVEK IMA TAKOJ KAMEN V ROKI

Sultan ni imel rodovnika. Niti tega ne vem, če je bil sploh čistokrven. Vem pa, da je bil dober in zvest pes. V njegovem pasjem pogledu ni bilo hinavščine. Sama čista zvestoba. Pa najdi v človeškem pogledu tako popoln izraz zvestobe? Večkrat sva skupaj pila vodo iz potoka za našo hišo: jaz sem pomakal glavo v vodo, on pa gobec. Ko sva tako lokala vodo, se mi je zazdelo, da Sultan nima gobca temveč glavo. Tu v mestu, kadar za šankom pijem pivo, pa imam občutek, da ljudje nimajo glav ampak gobce in da bodo zdaj zdaj drug drugega požrli. Sicer pa oče, vem, da ni vse tako črno, kot vidim. Rad imam ljudi in vem, da le niso tako slabi, toda jaz jih tako črno vidim najbrž zaradi svojega bednega življenja.

Tudi pse imam rad. Tudi te mestne, ki jih gospodarji ženo na jutranje scanje in sranje v parke in zelenice. Ti psi se mi smilijo, ker ne znajo niti pošteno zalajati. Prikrasani so za to veliko pasjo radost. Tako rad sem poslušal pasji lajež zdolaj v vasi. V božanskem večernem molku, se je lajež slišal tudi iz oddaljenih kmetij. Uh rad sem imel ta molk in sapico večerno, ki je prinašala v moj nos vonj po gozdu in zemlji, včasih pa tudi po gnoju in gnojnici, zlasti takrat, kadar je tiščal jug. Se smrdelo mi ni. Oče, je potok za hišo še tako čist? Se še ni pojavi polivinilasta nesnaga? Hudiča, kje naj bi se pa umazal, saj izvira pod Malim vrhom. Nad Malim vrhom pa je samo še zrak.

Kaj pa tista mogočna bukev gori v Malem vrhu? Še raste? Kar naj raste v tisti opojni samoti. Pusti jo času. Ta bo nekoč

tudi njo podr. Veš sreča je, da obstaja čas, ki podira razne nadute mogočnike, pravzaprav da jim odmerja, koliko časa lahko pijejo kri.

Vidiš oče, tako so me prvič sunili v zadnjico! Dobil sem delavsko knjižico in odšel ne da bi se poslovil. Sicer pa, od koga neki naj bi se poslovil, ko pa je bilo celo mojim najožjim sodelavcem ljubše, da čimprej izginem. Lahko bi jih kdo videl, da se poslavljajo z menoj. Kdo iz krogov, ki so blizu tehničnemu direktorju!

Kriv sem oče, kajti če bi molčal in ubogal se vse to ne bi zgodilo. Za danes dovolj. Morda ti bom že jutri napisal novo zgodbo?

MALO PROSTORA PROSIM

Spominjam se, ko sem nekoč ležal gori v Malem vrhu, pod tisto mogočno bukvijo, da se mi je sanjalo o silnem viharju, ki je divjal v Malem vrhu. Bliskalo in grmelo je in veter je lomil dreve kot za šalo. Ni bilo drevesa, ki ne bi bilo poškodovano. Le ona — lepota je ostala nepoškodovana. Ko je divjal vihar me je ovila z vejami in me dvignila v svoje naročje. Potem mi je pripovedovala o viharjih, ki jim je že morala kljubovati v preteklosti. Pravljicne sanje boš rekel, toda povem ti, da bi bilo naše življenje brez pravljic še bolj osiromašeno in naše otroštvo ociganjeno za plemenitost in lepoto.

Ko sem se prebudil, se mi je zdelo, da mi je bukev hotela povedati o svoji moči, s katero je kljubovala katastrofam. Toda oče, mislim, da je samo moč premalo. Moraš imeti tudi malo sreče, da vzdržiš. Ta bukev je gotovo imela tudi srečo, da je vzdržala. Kadar boš šel v gozd jo pozdravi, saj gotovo še raste. Nisem še slišal njenega smrtnega krika, pa vem, da bi ga zagotovo slišal.

Na mojem popotovanju iz službe v službo, te bom tokrat popeljal v neko skladišče, kjer sem se udingal kot skladiščni delavec.

Nekega dne sem nosil robo in jo zlagal na police. Oče, vseeno je, kako se je ta roba imenovala. Ni pa vseeno, ni pa vseeno, da so med policami in pultom stali ljudje in me pri mojem delu ovirali. Kadar sem prišel do njih, sem jih moral prositi naj se umaknejo in mi naredijo prostor, da sem mogel mimo

njih. Stirje so bili in vsi so bili dobro rejeni, torej obilni čez trebuh in zadnjico.

»Kako pa napreduje gradnja vašega vikenda gospod Mavec?« je vprašal gospod trgovski potnik Radič šefa komerciale gospoda Mavca.

»O hvala, kar gre, le cementa nikjer ne dobim, gospod Radič.«

»Kaj, vi z vašimi zvezami, pa ne dobite cementa?« se je začudil Radič in Mavca vprašujoče pogledal.

»Da, ne dobim ga. No saj čez štirinajst dni ga bom dobil, toda rabil bi ga večeraj, danes, razumete!«

»Malo prostora prosim gospodje,« sem rekel, pa me nihče ni slišal.

»Malo prostora prosim?« sem ponovil in obilna zadnjica šefa skladišča se je nekoliko premaknila. Ravno toliko, da sem lahko šel mimo.

Ko sem zlagal robo na polico, sem zaslišal drugega trgovskega potnika, ki se je pisal Samec, ki je vprašal Mavca, kje je našel tega hrusta?

»Kateraga hrusta?« je vprašal Mavec.

»No tega, ki hodi mimo nas in nas moti in tako čudno gleda, da me je kar strah,« je rekel Samec.

»O, to je pa naš Gašper: rečem vam, da je neverjetno pridlen delavec. Le preveč je vaze zaprt. To je Gašper, naš novi delavec.«

»Malo prostora prosim!«

Tokrat so se hitro umaknili.

»Vljuden pa je, tale Gašper. Vedno, ko gre mimo prosi za malo prostora,« je rekel Samec.

Res je oče, da sem vljuden človek. Res pa je tudi, da tile ljudje niso prav nič vljudni, kajti če bi bili, bi se spravili kam drugam klepetat, ne pa tule, da me ovirajo pri delu. Pa še trebušasti so in ritasti. Ko sem se spet vračal, so zopet stali v krogu in trebuhu so se jim na sredini skoraj stikali. Škoda, da niso bili v kopalkah, kajti njihovi bobni bi bili še veličastnejši na pogled in prizor bi bil popolnejši.

»Gospod Smrekar, ste se vi že vselili v novo hišo?«

»Kje pa, gospod Samec, tako hitro pa ne gre,« je odgovoril tovariš Smrekar, šef skladišč.

»Malo prostora prosim!« Nihče me ni slišal.

Izvršni svet OS Radovljica je na 75. seji, 21. februarja, obravnaval in potrdil predlog odloka o proračunu občine Radovljica za leto 1984, ki ga je posredoval v obravnavo in sprejem zborom občinske skupščine na naslednji seji. Prav tako je obravnaval predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov, ki ga bo sprejela občinska skupščina na prihodnji seji. Na seji so člani izvršnega sveta obravnavali tudi poročilo o izvajanju predpisov s področja pogrebnih svečanosti, ki ga je pripravil sekretariat za notranje zadeve OS Radovljica.

Po prvih podatkih ocenjevalnih komisij, ki jih je obravnaval izvršni svet OS Radovljica o posledicah neurja — orkankega vetra, 9. in 10. februarja, je znašala v radovljiški občini škoda na objektih v družbeni in zasebni lasti nad 420 milijonov din, na gozdovih pa nad 250 milijonov din. Enajst lastnikov hiš ima takšno škodo, da jo ne bo zmoglo odpraviti brez družbene pomoči. Škoda v gozdovih na območju GG Bled pa predstavlja kar polovico letnega poseka, od tega pa polovica odpade na zasebne gozdove.

Na 1. seji odbora udeležencev družbenega dogovora o izgradnji Muzeja revolucije Gorenjske, konec decembra lani v Kranju, so za predsednika odbora izvolili Franca Jereta iz Radovljice, za tajnika pa Franca Benedika iz Gorenjskega muzeja Kranj. Ugotovili so, da je družbeni dogovor podpisalo doslej 19 udeležencev iz vseh gorenjskih občin. V letu 1982 je občina Radovljica po dogovorjenem ključu prispevala za izgradnjo bodočega Muzeja revolucije Gorenjske 234.824 din, lani 244.800 din, za leto 1984 pa je predviden delež 247.900 din. Po dogovorjenem ključu iz družbenega dogovora prispeva radovljiška občina od skupne vsote 13,4 %.

Predsedstvo OK ZKS Radovljica je na seji, 23. februarja, obravnavalo osnutek gradiva za programsko volilno konferenco občinske organizacije ZK, ki bo 28. marca. Sprejela je sklep o javni razpravi o tem gradivu po vseh osnovnih organizacijah ZK, nakar ga bo skupaj s pripombami in dopolnili obravnavali tudi občinski komitei ZK. Gradivo vsebuje poročilo o delu ZK v preteklem letu, o aktivnosti in problemih delovnih teles ZK ter o programskih izhodiščih OK ZK Radovljica za prihodnji mandat. Na prihodnji seji komiteja bodo razen tega obravnavali tudi problematiko inventivne dejavnosti v radovljiški občini.

V okviru programa akcije mladih za mirovno gibanje, ki jih organizira delovna skupina pri predsedstvu OK ZSMS Radovljica, ki šteje okoli 40 članov, načrtujejo konec februarja postavitev tako imenovane »mirovne stojnice«. Mladi bodo razstavliali propagandno protivojno in protiborožitveno gradivo in zbirali predpise v podporo temu gibanju.

Občinska konferenca ZSMS oz. njena delovna skupina je v januarju razposlala v vse osnovne in druge šole razpis za pisne sestavke na temo o mirovnih in razorožitvenih gibanjih pri nas in v svetu. Do začetka februarja je na sedež OK ZSMS Radovljica prispelo izredno veliko zelo zanimivih spisov. Po pregledu vseh prispevkov bo strokovna komisija ocenila tri najboljše in jih predlagala predsedstvu OK SZDL za nagrade.

Na redni občinski pionirski konferenci, ki jo je sklicalo predsedstvo OK ZSMS Radovljica, 16. februarja v Radovljici, ob udeležbi delegatov iz štirih osnovnih šol oziroma pionirskih odredov (po tri iz vsakega odreda), so spregovorili o nalogah pionirske organizacije za prvo polletje 1984. Posebno so opozorili o težavah s katerimi se srečujejo pionirski odredi po šolah in v povezovanju z osnovnimi organizacijami ZSMS in o nude nju njihove pomoči pionirjem. Kritično so ocenili tudi sodelovanje med posameznimi odredi in se zavzeli za več medsebojnih srečanj in tekmovanj v občini. Sprožili so več koristnih pobud, zlasti pri uveljavljanju samoupravljanja v šolah, pri sprejemanju pionirjev v ZSMS in o delu odredov v krajevnih skupnostih.

Predlog odloka o proračunu občine Radovljica za leto 1984, ki ga je izvršni svet predložil v sprejem in potrditev zboru združenega dela in zboru krajevnih skupnosti Skupščine občine Radovljica določa, da bodo prihodki tekočega leta znašali 275.289.000 din. Iz lanskega leta bo v proračun preneseno 2.376.133 din, vrnjen pa bo v proračun še 660.715 din kreditnih sredstev. Skupni prihodek proračuna občine Radovljica za leto 80 bo znašal torej 278.325.848 din, kar je 14 % več kot v letu 1983.

Lani so OZD radovljiške občine izvozile na tuje tržišče za 2.795.845 tisoč din blaga in storitev, kar je 6,2 % več kot leta 1982. Na konvertibilni trg so izvozili kar 76,8 % ali 23,6 % več kot predlanskim. Plan izvoza so v letu 1983 presegli v Almiri Radovljica za 130,6 %, LIP Bled za 36 %, Elan Begunje za 26,5 % in Kemična tovarna Podnart za 21,3 %. V gostinstvu so plan presegli za 4 %. Količnik pokrivanja uvoza z izvozom je znašal v letu 1983 2,2, od tega na konvertibilni trg 2,3.

Vrednost repromateriala, surovin in opreme, ki so jo v letu 1983 uvozile OZD radovljiške občine je znašala 1.281.965 tisoč din, od tega je znašal uvoz s konvertibilnega področja kar 73 %. V primerjavi z letom 1982 se je skupni uvoz v občini povečal za 6,7 %.

V šolskem letu 1983/84 je bilo v radovljiški občini vpisanih v osnovne šole skupaj 3.774 učencev, kar je 62 učencev ali 1,7 % več kot v preteklem šolskem letu. Učenci so razporejeni v šestih osnovnih šolah v 160 oddelkih. V 13 oddelkih osnovne šole s prilagojenim predmetnikom je letos vpisanih 117 učencev, oziroma štirje manj kot lani.

Lani je občinska skupščina namenila za redno dejavnost vseh dvanajst krajevnih skupnosti v radovljiški občini skupaj 6.848.200 din. Po letošnjem predlogu, ki ga mora potrditi občinska skupščina ob sprejetju proračuna za leto 1984, pa je predvideno za dejavnost krajevnih skupnosti skupaj 8.415.000 din, kar je 23 % več kot lani.

Po podatkih komiteja za družbene dejavnosti in občo upravo občinske skupščine Radovljica je bilo v letu 1983 v vseh turističnih krajih radovljiške občine zbrane turistične takse skupaj 12.740.363 din. Ta znesek je razporejen posameznim turističnim društvom in krajevnim skupnostim za nekatere naložbe v turizmu ter za prispevek SDK.

Po zaključnem računu rezervnega sklada skupščine občine Radovljica so znašali prihodki tega sklada v letu 1983 skupaj 4.661.151,45 din. Za razne nujne posege pri odpravljanju škode zaradi elementarnih in drugih nesreč ter za sanacijo objektov, vključno tudi s prispevkom za pomoč pobrateni občini Brus, v višini 150.000 din, so znašali odhodki rezervnega sklada 2.863.289,55 din. Saldo sklada za leto 1984 ostane v višini 1.797.861,90 din.

Na osnovi novih predpisov in sprememb predpisov o finančnem poslovanju zasebnih obrtnikov je Delavska univerza Radovljica v sodelovanju z Združenjem obrtnikov občine Radovljica pripravila 24 urni tečaj o vodenju poslovnih knjig. Tečaj se je pričel 27. februarja in bo trajal v dveh zaporednih tednih po tri popoldneve.

V organizaciji medobčinskega študijskega središča Politične šole CK ZKS za Gorenjsko se je v sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici pričel, 20. februarja, že četrti seminar v šolskem letu 1983/84 za vodilne delavce v gospodarstvu o samoupravljanju v združenem delu. Razen tega že od novembra poteka pouk na tečaju dopisne šole marksizma. Obiskujejo ga slušatelji iz jeseniške in radovljiške občine.

V okviru dopolnjenega programa kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini je v počastitev slovenskega kulturnega praznika občinski svet ZSS Radovljica v soboto, 25. februarja, organiziral množični ogled gledališkega dela Toneta Partliča »Moj ata socialistični kulak«. Za obisk predstave so zagotovili prevoz z avtobusi za 450 udeležencev.

Ker je zaradi neurja od 9. do 11. februarja odpadlo napovedano gostovanje ženskega zbora društva upokojujencev Radovljica »Lipa« v vojašnici heroja Antona Dežmana-Tončka v Radovljici, so jih pevke obiskale 17. februarja popoldne. V počastitev slovenskega kulturnega praznika so pripravile vojakom lepo in prirčno kulturno prireditev, ki je potekala v znamenju Prešernovih pesmi in recitacij, ob spremljavi citer in kitare. Odveč bi bilo govoriti o prisrčnem in navdušenem sprejemu radovljiškega zbora. Prireditev so obiskali tudi predstavniki krajevnih družbenopolitičnih organizacij in nekateri rezervni vojaški starešine.

Gospodarski odbor Zveze kulturnih organizacij Radovljica je na januarski seji pregledal predloge strokovne komisije za ugotavljanje potreb nujnih vzdrževalnih in obnovitvenih del na kulturnih domovih v radovljiški občini, ki jih financira Kulturna skupnost Radovljica. Gospodarski odbor je predložil prednostni vrstni red obnovitvenih oz. vzdrževalnih del v letu 1984 za dom DPD Svoboda Gorje v višini 100.000 din, za dom KPD Jelovica Lancovo v višini 100.000 din, za KUD Triglav Srednja vas v Bohinju 200.000 din, za opremo knjižnic v kulturnih domovih na Brezjah 60.000 din in v Stari Fužini 90.000 din. Predlog mora potrditi skupščina Kulturne skupnosti Radovljica ob sprejemu finančnega načrta za leto 1984.

Prizadevni športni delavci v Bohinju so uspešno organizirali v prvem poolimpijskem tednu od 20. do 22. februarja največje letošnje tekmovanje v smučarskih tehik »Bohinj '84«. Poleg domačih tekačev, med njimi tudi olimpijcev, so sodelovali tudi odlični italijanski, švicarski, čehoslovaški in avstrijski tekmovalci, in številni drugi v ženski, moški in mladinski konkurenci. Tekmovanje je veljalo za alpski pokal.

NAMEN IN POMEN SAMOUPRAVNEGA ORGANIZIRANJA POTROŠNIKOV

7

— katerih zelo potrebnih storitev sploh ni moč opraviti na območju krajevnih skupnosti, kjer prebivajo, pa jih morajo zato v bolj oddaljenih krajih — kako daleč;

— kakšne so avtobusne in železniške prometne zveze s sosednjimi kraji in občinskimi središčem, ali so zadostne in ob primernem času za odhod in povratek;

— kako je z dostopnostjo in kvaliteto telefonskih in poštinskih storitev;

— kako je s komunalnimi storitvami (električna razsvetljava, vodo, vod, kanalizacija, odvoz odpadkov idr.) in kako je urejeno pobiranje plačil za te storitve;

— ali je na območju KS Krajevni urad (oziroma ali bi bil potreben) in kako ustreza občanom glede ažurnosti in kakovosti dela, delovnega časa za občane-stranke in odnosov do občanov.

Za posamezne krajevne skupnosti je gotovo pereče zadovoljevanje še drugih potreb in interesov. Tako ugotovljene potrebe je treba razvrstiti po pomembnosti za življenje prebivalcev in po možnostih za njihovo zadovoljevanje. Za podrobnejšo ugotovitev teh bodo potrebna posvetovanja z raznimi dejavniki — ustreznimi upravnimi organi občine, strokovnimi službami za načrtovanje, za statistiko ipd. — da bodo informacije čimbolj točne in na njihovi podlagi pripravljen program dela realen. Pri tem ne bi smeli zapostavljati drobnih vsakdanjih težav, ki zadevajo krajanje.

SKRB ZA POSODABLJANJE POSLOVNIH PROSTOROV...

V planu bo treba opredeliti tako nove gradnje poslovnih prostorov in drugih objektov za boljše oskrbo potrošnikov s potrošnimi dobrinami kot potrebe po preureditvi ali obnovi lokalov, ki ne ustrezajo več delovnemu procesu, minimalnim tehničnim sanitarnim, gradbenim, urbanističnim in drugim pogojem, ki jih narekujejo posebni predpisi. V mestnih KS gre mnogokrat za pridobitev ustreznih tržnih prostorov ali prodajnih prostorov za povrtnino, sadje in zelenjavo, kar je sploh najbolj ob-

čutljiv del trgovine na drobno, posebno še v novih naseljih in soseskah. Ponekod je to povezano tudi z ureditvijo potrebnih parkirnih prostorov.

TER ZA STORITVENE DEJAVNOSTI

Med storitvami je najbolj prerče vprašanje servisov in zagotovitve rezervnih delov za stroje in naprave za obdelavo živil na domu, za pralne in pomivalne stroje, avtomobile idr. zaradi nezadostnih zmogljivosti kot tudi nezadovoljive kakovosti.

Ponekod so težave pri vzdrževanju in popraviljanju raznih napeljav in drugih naprav v stanovanjih in hišah. Pri tem je še posebno pomembno vprašanje cen teh storitev.

Ko dobimo pregled realnih možnosti za zadovoljevanje ugotovljenih potreb občanov v KS ali v sosednjih KS, je treba v plan razvoja KS vnesti predloge za izpolnitev tistih dejavnosti, ki jih občani nujno potrebujejo, a jih sedaj na območju KS ni ali pa so tako neznatne, da s svojimi zmogljivostmi nikakor ne morejo za-

dovoljiti vseh potreb občanov. Seveda je treba nove zmogljivosti načrtovati premišljeno in hkrati predložiti tudi predlog za financiranje take investicije vključno s prispevki občanov.

OVEŠČANJE POTROŠNIKOV

Naloga sveta potrošnikov je dalje, da občasno obvešča potrošnike o pomembnih vprašanjih glede preskrbe, izpolnjevanja planov in raznih sklepov in o svojem delovanju sploh. Posebej se bo z njimi posvetoval pred sprejemanjem samoupravnih sporazumov, planskih odločitev, materialnih obveznosti potrošnikov, pri oblikovanju cen ipd. V ta namen bo svet potrošnikov uporabil vse razpoložljive organizacijske oblike dela krajevnih skupnosti in drugih organizacij za sklicevanje zborov delovnih ljudi in občanov, raznih interesnih zborov in posvetovanj občanov. Poseben postopek pa bo veljal za sodelovanje organiziranih potrošnikov na vseh ravneh pri oblikovanju in družbeni kontroli cen, kar bo

natančneje opredeljeno v novem zakonu.

Sveti se za dobro in tekoče obveščanje potrošnikov povezujejo s sredstvi javnega obveščanja, posebej še z občinskimi in krajevnimi glasili in radijskimi postajami. Koristno bi bilo, da bi o vprašanjih preskrbe večkrat spregovorila tudi tovarniška glasila ter tako prispevala k izmenjavi mnenj in stališč proizvajalcev in potrošnikov (npr. razlogi za zviševanje cen izdelkov).

VLOGA OBČIL PRI VZGOJI IN OBEŠČANJU POTROŠNIKOV

K dobremu obveščanju in vzgoji potrošnikov mnogo prispevajo časopisi, revije in RTV, saj objavljajo veliko vesti, informacij, razlag, pojasnil, pripomb in drugega gradiva o gospodarskih in družbenih dejavnostih. Čim bolj bodo potrošniki razgledani, čim bolj bodo spoznavali vzroke za dogajanja na trgu potrošnih dobrin in drugod, tem bolj bodo lahko tudi sami z omejevanjem in opuščanjem slabih navad v potrošnji mnogo prispevali k stabilizaciji gospodarstva (zmernejše gibanje cen, boljša založenost trga itd.). Poskrbeti pa morajo, da tudi organizacije združenega dela in skupnosti s svoje strani čimbolj obveščajo kupce, naročnike, odjemalce, uporabnike itd. o svojem delovanju, o ponudbi, možnostih, pogojih nakupa in o problemih, ki nastajajo pri tem. To sodi v okvir ekonomske propagande oziroma njene najbolj znane pojave oblike — reklame, ki pogosto še ni na zadovoljivi kulturni in strokovni ravni. Včasih je vsiljiva, neokusna in celo neresnična.

Kako, na kakšen način naj bi SP poskušali urejati vsa ta in še druga vprašanja s svojega širokega interesnega področja, s katerimi organi, organizacijami in skupnostmi naj bi se pri tem povezovali in sodelovali, bomo skušali opredeliti na nekaj naslednjih straneh.

METODE DELA SVETOV POTROŠNIKOV PRAVICE IN MOŽNOSTI

Svet potrošnikov nima pooblastil, da bi v svojem imenu, kot nekakšen upravni ali izvršilni organ lahko nekaj predpisal, izdal odločbo ali podobno. Tudi naj ne bi imel svojega »aparata«, svojih strokovnih ali administrativnih moči in svojih denarnih sredstev, da bi tako »uradovale«.

Zato ima vse pravice in tudi možnosti, da se kot pobudnik, organizator in posrednik s svojimi ugotovitvami in predlogi za ukrepanje dogovarja s katerikoli organom ali organizacijo ter strokovno službo, ki deluje v krajevni skupnosti, v okviru SIS, občine in tudi širše. Važno je le, da v tem širšem krogu možnosti izbere pravi naslov, pač glede na to, za kakšno zadevo gre, in kdo bi jo ugnil po svoji pristojnosti in možnosti najboljše urediti.

STIKI SP NA VSEH RAVNEH

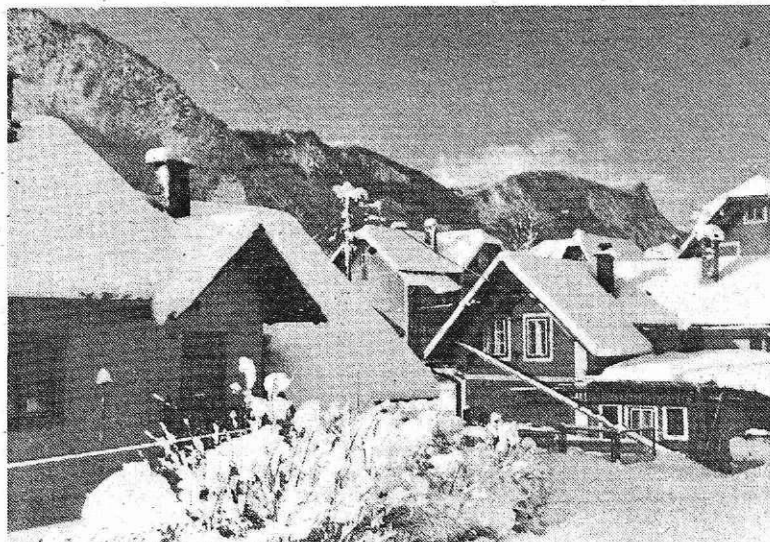
Tako se svet potrošnikov o posameznih zadevah in vprašanjih lahko posvetoje s svetom skupščine krajevnih skupnosti, z delegati in delegacijami v KS, z upravnimi organi občinske skupščine, s samoupravnimi organi združenega dela, s splošnimi združenji in zbornicami, družbenopolitičnimi organizacijami, z drugimi organizacijami in društvi oziroma jim da pobude in predloge za rešitev določenega vprašanja. Nekatera vprašanja lahko urejajo tudi s samostojnimi obrtniki, njihovimi zadrugami in občinskimi združenji obrtnikov.

Sveti potrošnikov naj pri svojem delovanju vedno upoštevajo, da je vsesplošna metoda dela sporazumevanje in usklajevanje interesov, ki so tudi med potrošniki lahko zelo različni, celo nasprotni, tembolj, če upoštevamo veliko število vseh udeležencev blagovnega prometa. Zato je pri usklajevanju osebnih, ožjih, širših in skupnih interesov enakopravnih subjektov potrebna velika mera razumevanja, pojasnjevanja in strpnosti.

OBLIKE, VSEBINA IN METODE DELA ORGANIZIRANIH POTROŠNIKOV

Da bo svet potrošnikov lahko uspešno deloval, bi bilo potrebno, da si člani sveta razdelijo delo med seboj tako, da posamezniki prevzamejo skrb za določeno vprašanje. Za povečanje aktivnosti lahko oblikujejo posebne komisije, v katere naj poleg članov sveta pritegnejo še druge občane. Pri takem načinu seveda dela ne bi smeli preveč drobiti, da ne bi svet izgubil pregleda in bi trpela organizacijska povezanost.

Nadaljevanje

Jeseniška razglednica (foto I. Kučina)

VKLJUČITEV TRETJE GENERACIJE JESENIŠKIH OSMOŠOLCEV V USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

V šolskem letu 1982/83 smo v srednje usmerjeno izobraževanje usmerili že tretjo generacijo mladine, ki je zaključila šolsko obveznost. Tako kot za prejšnje smo tudi zanje pripravili pregled poklicnih odločitev in skušali odgovoriti na vprašanje, kako sledijo mladi in njihovi starši potrebam po kadrih.

PRIKAZ ZAKLJUČUJOČE GENERACIJE 1982/83

V osmih razredih smo imeli v preteklem šolskem letu samo 339 učencev. Ta skupina pomembno zaostaja

za obdobjem zadnjih petih let, izjema je le šolsko leto 1981/82, ko smo našli tudi samo 335 osmošolcev. Domači priliv v jeseniško združeno delo je zelo skromen, kar ilustrirajo naslednji podatki.

	Jesenice	Kranj	Radovlj.	Šk. Loka	Tržič	Gorenjska
delež zaposlenih na Gorenjskem	17,7	40,8	15,6	18,5	7,4	100
delež osmošolcev v občini	12,9	40,8	16,3	22,4	7,6	100

Vidimo, da je v jeseniški občini delež osmošolcev najslabše usklajen s številom zaposlenih in tu že lahko iščemo enega od vzrokov, zakaj z domačim prilivom slabo pokrivamo potrebe po delavcih.

V 5., 6. in 7. razredu je zaključevalo šolsko obveznost 31 učencev, med njimi samo deset deklet. Devetimi odstotkom učencev torej ni uspelo v osmih letih napraviti osem razredov in med njimi je dvakrat več fantov kot deklet. Izstopilo je 20 učencev, 11 učencev pa nadaljuje šolanje v osnovni šoli.

V osnovni šoli s prilagojenim učnim programom je zaključilo šolanje sedem učencev.

V šolskem letu 1982/83 je zapustilo jeseniške osnovne šole 367 učencev, med njimi je bilo 49 % deklet.

POKLICNE ODLOČITVE MLADINE SO BOLJE USKLAJENE S POTREBAMI PO KADRIH

Razmerje med proizvodnim in neproizvodnim področjem

Pogosto se uspehi poklicnega usmerjanja ocenjujejo s tem, koliko se v občini približamo družbeni opredelitvi 70:30 v prid proizvodnemu področju.

Če štejemo med neproizvodne usmeritve ekonomsko, zdravstveno, kulturno, pedagoško in družboslovno in če iz baze za izračun izpustimo vojaške šole, miličnike-kadete, naravoslovno-matematično usmeritev in učenca, z katera nimamo podatka o vključitvi, dobimo razmerje 69:31. Če trgovinsko dejavnost štejemo v proizvodno področje, dobimo še ugodnejše razmerje 72:28.

K večji discipliniranosti na tem področju niso prispevale kapacitete in mreža šol, saj so imele ekonomska, administrativna, družboslovna in druge usmeritve še vrsto nezasedenih vpisnih mest, temveč predvsem neugodne razmere pri zaposlovanju v negospodarstvu in intenzivnejše usmerjanje v šolah, strokovnih službah in združenem delu.

Ocenjujemo, da je delež na proizvodni in neproizvodni smeri preveč arbitrarna in da je boljši prikaz strukture vpisa po posameznih vzgojnoizobraževalnih programih, smereh ali poklicih v razmerju do kadrovske potrebe.

Vključitve po usmeritvah in smerih šolanja

Priloženi tabeli in grafični prikazi kažejo, da se poklicne odločitve v zaključnem razredu šolanja približujejo kadrovskim potrebam.

Vključitve osmošolcev

Največji del generacije, skoraj petina, je vključen v VIP kovinarstvo in strojništvo, ki se je od začetka do konca šolskega leta dvignil za tri odstotke. Leto prej, to je v šolskem letu 1981/82, smo s 17 % vključenih v kovinarstvo in strojništvo, vodili v gorenjskem prostoru, letos pa se je delež še dvignil na 19,5 odstotkov. Za zadnjo generacijo pa s primerjalnimi podatki med gorenjskimi občinami še ne razpolagamo. Posebno skrb bo treba na tem področju usmeriti na smer vzdrževalcev telekomunikacij nekoliko skrbijo.

Poklicne odločitve za gostinstvo in turizem so se prvič uvrstile na tretje mesto, in sicer zajemajo 7,7 odstotka generacije. V času od poklicnih želja do odločitve so se povečale za 3 odstotke. Porast je zelo razveseljav in kvantitativno povsem ustrezen, žal pa ne gre prezreti dejstva, da imajo mnogi od vključenih učencev slabe delovne navade in skromna znanja.

Na družboslovni jezikovni usmeritvi smo leto prej našli 10 % generacije, lani pa le 6,5 odstotkov. Menimo, da tega deleža ne kaže še naprej zmanjševati. Vidimo, da bližina šole ni pomembno vplivala na število vključitev.

Za poklice v zdravstvu je v naši občini vsako leto večje število želja kot vključitev, vendar je delež še vedno sorazmerno močan in bi se lahko še nekoliko skrčil.

Naravoslovno-matematična tehnologija je s svojim zahtevnim učnim programom za učence z najboljšimi učnimi uspehi zelo vabljiva. Privabila je 20 učencev oziroma slabih 5 % generacije. Delež je v primerjavi s prejšnjim letom nekaj večji. Prav bi bilo, da bi se učenci z najboljšim znanjem in sposobnostmi bolj enakomerno razporedili tudi med ostale otroke.

Pri usmerjanju v metalurgijo pa v zadnjem šolskem letu nismo bili uspešni. Delež osmošolcev je po obsegu šele na sedmem mestu. Med šolskim letom se je sicer dvignil, a še vedno ne toliko, da bi dosegli razveseljivi dvig glede na prejšnje šolsko leto.

Uspešnejši smo bili pri preusmerjanju prevelikega števila zainteresiranih za poklice v tekstilni industriji, kamor se je od prvotnih 7,5 odstotkov vključilo 6 odstotkov generacije. Število vključenih je še vedno večje od potreb v jeseniški občini, boljše možnosti za zaposlitev so v radovljiški in tržiški občini.

Zaostreni pogoji za zaposlovanje so pomembno vplivali na zmanjšanje vključitev v poslovno finančno in trgovinsko dejavnost. Pred petimi leti je bil delež vključenih največji (22 %), v naslednjih letih vztrajno pada, lanski obseg v poslovno finančno dejavnost 3,8 in v trgovinsko 2,9 odstotka.

Že več šolskih let srečujemo močan interes za lesarstvo, kakor so se usmerili trije odstotki lanskis osmošolcev. Potrebe združenega dela so največje za IV. stopnjo šolanja, medtem ko so načrti večine učencev doseči stopnjo tehnika.

V zadnjih letih so uspešnejša prizadevanja za vključevanje v dejavnosti prometa in zveze. Strojno in elektro vzdrževanje za železniški promet sta prikazana pri kovinarstvu in strojništvu ter elektro stroki, v železniški transport pa sta se vključila 2 odstotka generacije.

Najživahnejše preusmerjanje je bilo pri poklicih v vzgoji in izobraževanju, kamor je želelo 7 odstotkov, dejansko pa sta se vključila samo 2 odstotka. Na eni strani gre za dobro informiranost o majhnih možnostih zaposlovanja na tem področju, verjetno pa so bila tudi uspešna prizadevanja svetovalcev, naj bi se za poklic učitelj in vzgojitelj odločali ustrezni učenci.

Podoben delež najdemo v smereh, ki segajo na kulturno področje. Po daljšem času imamo violinista in pozavnista, ki bosta pridobitev za jeseniško glasbeno šolstvo.

Zanimanje za računalništvo se je nekoliko zmanjšalo, lani sta se vključila 2 odstotka generacije.

Gradbeništvo ostaja samo pri dveh odstotkih in na tem področju smo verjetno še najmanj usklajeni s številom zaposlenih.

Obutvena tehnologija je področje, na katerem nismo zabeležili nobene poklicne želje, vključilo pa se je toliko učencev, kolikor smo imeli za jeseniško področje karovskih štipendij.

Pri usmerjanju v vojaške šole smo bili lani bolj uspešni, saj se je na razpis prijavilo pet učencev, zaradi posebnih vpisnih pogojev sta se vpisala le dva. Tako imamo po daljšem obdobju učenca na splošni srednji šoli kopenske vojske v Sarajevu in letalski tehniški šoli v Rajlovcu pri Sarajevu.

Željo po takojšnji zaposlitvi brez nadaljnega šolanja redko srečamo. V zadnjem šolskem letu pa se je kar 6 učencev odločilo za to, torej slaba 2 odstotka.

Vključitve učencev, ki so zaključili osnovno šolo pred osmim razredom

Tretjina učencev se je odločila, da se še eno leto šola v osnovni šoli. Od preostalih 20 se jih je 5 ali 25 odstotkov zaposlilo, 62 odstotkov je izbralo šolanje v skrajšanih programih, za 2 učenca podatka o vključitvi nimamo.

Vključitve učencev, ki so se šolali po prilagojenem programu

Šolanje je zaključila skupina sedmih učencev, od katerih sta se dva spoprijela s šolanjem v skrajšanih programih, dva sta se zaposlila, za tri učence smo poiskali delovne organizacije in mentorje, kjer se usposablja za zaposlitev.

VEČ KOT POLOVICA LANSKIH OSMOŠOLCEV SE ŠOLA ZUNAJ OBČINE

V šole zunaj naše občine se je vpisalo 109 deklet in 64 fantov ali skupaj 51 odstotkov osmošolcev.

Na prvem mestu je občina Kranj, kamor se dnevno vozi 78 ali 23 odstotkov učencev, na drugem mestu je Ljubljana z 11 odstotki, v radovljiški občini imamo 10 odstotkov, v Škofji Loki pa 5 odstotkov, posamezniki se šolajo še v Postojni, Idriji, Tolminu in Sarajevu.

Od skupnega števila deklet je vključena v Center srednje usmerjenega izobraževanja Jesenice le tretjina, dve tretjini pa imata za šolanje manj ugodne pogoje.

Pri fantih je razmerje obrnjeno: 63 odstotkov se šola doma in le dobra tretjina zunaj občine. Ocenjujemo, da biva v dijaškem domu 7 odstotkov lanske generacije, 44 odstotkov je vozačev.

DEKLETA ŠE VEDNO NAJRAJE IZBIRAJO »ŽENSKA« POKLICE

Priloženi grafični prikaz posreduje podatke o vključitvah ločeno po spolu. Pri pregledovanju teh podatkov kaže upoštevati, da sta za poklicno usmerjanje deklet v jeseniški občini pomembni dve značilnosti.

Ne gre le za premagovanje subjektivnih ovir pri dekletih in njihovih starših, temveč tudi za zelo neugodno konkretno stvarnost pri ponudbi primernih del in opravil. Metalurgija, gradbeništvo, pretežni del kovinarstva, železniško gospodarstvo, miličniki, oficirji, torej panoge, kjer so sicer potrebe po delavcih velike, razpolagajo z omejenimi možnostmi za zaposlovanje deklet. Gre za polovico vsakoletne generacije in bitka zanjo se bo morala dejansko prenesti iz strokovnih služb in koordinacijskih odborov v drženo delo in v razvojne načrte občine.

Vzporedno s tem gredo prizadevanja za premik na subjektivnem področju, prizadevanja za enakomernost porazdelitev glede na spol. Tako dekleta še dosti premalo izkoriščajo možnosti za šolanje v kovinarstvu in strojništvu. Na elektroniko in telekomunikacije se ni vpisala nobena, čeprav za to ni objektivnih ovir. Družboslovno in zdravstveno področje sta sicer lani privabila nekaj več fantov, še posebej pa bi kazalo enakomernost usmerjati na področje trgovinske dejavnosti in v učiteljske vrste, v katere se je lani namenil en sam fant. Naravoslovno matematična tehnologija pa je nasprotno privabila trikrat več deklet kot fantov: dekleta imajo namreč v poprečju boljše šolske uspehe.

ZAKLJUČKI

Menimo, da so neupravičene trditve, da gredo mladi in njihovi starši v svojih odločitvah mimo kadrovskih in družbenih potreb. Večletna spremljanja odkrivajo nasprotno: poklicne odločitve se vsako šolsko leto približajo kadrovskim potrebam. Nekaj prispeva k temu zaostrena situacija na področju zaposlovanja, pomembna pa je tudi večja informi-

ranost otrok in staršev, ki smo jo dosegli z intenzivnejšim in bolj usklajenim poklicnim usmerjanjem.

Vendar pa domači priliv iz šol še nekaj časa ne bo zadostil velikim potrebam združenega dela, ker gre za nekatere specifičnosti v naši občini: — večina gospodarskih dejavnosti ob sedanjih strukturi in organizaciji dela zaposluje le moške, ki pa jih pride iz osnovnih šol samo okoli 180 letno,

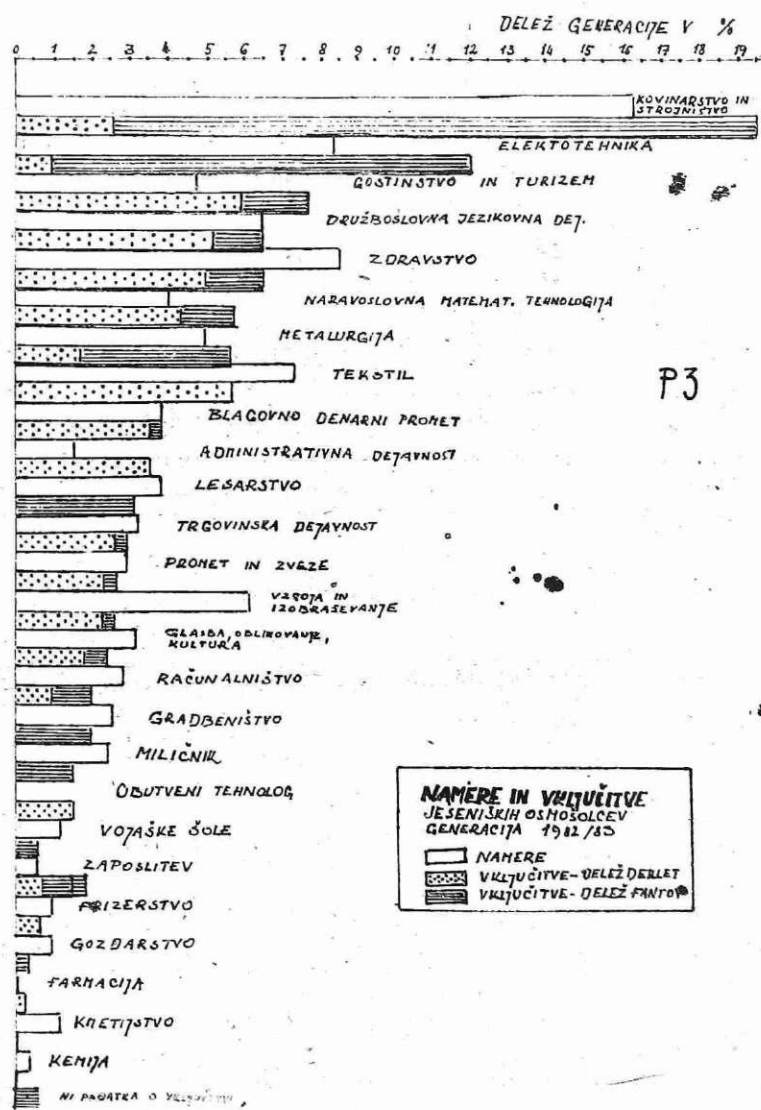
— priliv iz šol je v jeseniški občini v primerjavi z ostalimi občinami manjši.

Prestrukturiranje gospodarstva, za katerega so se lani sporazumeli v vseh treh zborih Skupščine občine Jesenice, bo nujen proces, brez katerega se ne bomo približali cilju, da bi z domačim prilivom zadovoljili kadrovske potrebe v jeseniški občini.

Magda POGAČNIK, Francka THALER

VKLJUČITVE UČENCEV JESENIŠKIH OSNOVNIH ŠOL, KI SO V ŠOLSKEM LETU 1982/83 ZAKLJUČILI ŠOLSKO OBVEZNOST

	osmi r.	nižji r.	prilag. progr.
	vsi žen.	vsi žen.	vsi žen.
Gozdar	1		
Pridob. in predelava kovin — SKR	1	5	1
Metalurg — SR	14	5	
Tiskarstvo	1		
Farmaceutski tehnik	1	1	
Kovinar strojnik — SKR	1	1	
— vzdrževalec vozil	6		
— vzdrž. železniških vozil	2		
— finomehanik	2	1	
— ostali	55	7	
Elektrikar — energetik	21	3	
— obratni elektrikar	3		
— železnišk. vozil	10		
— elektronik	7		
— el. telekomunikacij	7	3	
Računalniški in progr. T			
Gradbenec — SKR		3	
— SR — gradbenec II	4		
— slikopleskar	2		
— strojnik gr. meh.	1		
Lesarji — SKR	1		
— SR	10		
Tekstilci — SKR —			
— pomoč. tek. konf.	2	2	
— SR — konfeksionar	10	10	
— tekstilni mehanik	4	4	
Obutveni tehnolog	5	5	
Transport — železniški	7	6	
PTT promet	2	2	
Ekonomski tehnik	13	12	
Prodajalec	10	9	
Gostinstvo in turizem			
— kuhar	8	6	
— natakar	16	12	
— turistična dela	2	2	
Zdravstveni tehnik	19	13	
Laboratorijski tehnik	1	1	
Zobotehnik	2		
Glasba	3	2	
Oblikovanje	3	3	
Fotografija	1		
Organiz. kulturnega življenja	1	1	
Vzgojitelj	3	3	
Učitelj	6	5	
Administrativna dejavnost	12	12	
Družboslovna jezikovna dejavnost	21	17	
— smučarski odd.	1		
Naravoslovna-matemat. dejavnost	20	15	
Osebnostne storitve	2	2	
Miličnik	5		
Vojaške šole	2		
Ostalo: zaposlitev	6	2	5 2 2 1
nadaljev. v osnov. š.		11 4	
usposabljanje			3 2
ni podatka	2	2	
SKUPAJ	339 167	31 10	7 4

Sodelavec v žerjavnem oddelku (foto S. Kokalj)

IGRICA ZA MLADE IN STARE: FESTIVAL ROPOTULJ, ZVONCEV IN KUHINJSKIH LONGEV

Igrica »Festival...« je bila sprva le radijska, kasneje pa lutkovna igrica. Mi pa smo jo priredili za izvajanje na odru. Opisuje občutke različnih kuhinjskih in gospodinskih predmetov, s katerimi največkrat grdo in slabo ravnamo.

V času tolikih različnih festivalov se predmeti odločijo, da bodo odšli od doma in priredili svoj »festival«, kjer bodo protestirali proti svojemu zapostavljanju. Ljudje izginotje predmetov opazijo seveda šele takrat, ko jih ni na njihovih mestih. Vendar se vse lepo konča in ob zaključku zavladata spet mir in sožitje.

Mlada pisateljica tega teksta Jana KOLARIČ, rojena leta 1954 v Mariboru, je absolventka akademije za gledališče, radio, film in televizijo — smer film in režija. Že kot študentka se je uveljavila s pesnikovanjem in so njena dela izhajala v domala vseh mladinskih in drugih revijah. Kasneje pa se je uspešno preizkusila tudi v pisanju dramskih del za mlade in stare.

Jana Kolarič je opisala dogajanja s prirčnimi verzi, na zabaven način, poosebljeni predmeti — igralci pa poskrbe, da ob njihovem petju nikomur ne bo dolgčas.

Sceno je pripravil Jože Bedič, igralce je opremil po zamisli 11-letnega Gregorja G., koreografijo je pripravila Blanka Palčič, inspicient je Mičo Oman, za luč skrbi Silvo

Škulj, suflerka je Dragica Škvarč, glasbo in petje je pripravil Gabrijel Skumavec, odrski mojster pa je Ludvik Erjavec.

OBTOŽENI VOLK — IGRA IGRE

V amaterskem gledališču Tone Čufar je mladinska skupina, okrepljena z nekaj veterani, zdajnji odigrala satirično igro Žarka Petana OBTOŽENI VOLK.

Kdo ne pozna Rdeče kapice, pravljice, ki smo jo vsi radi poslušali že tam v otroškem vrtcu?! Toda tokrat je stvar nekoliko drugače zasukana. Pravljica se dogaja kar na sodišču. Vse je sila resno: vrhovni sodnik, javni tožilec, odvetnik, le paznik rad zadržuje, zlasti kadar mora poklicati priče. Nesrečni volk na zatožni klopi pa kar tuli, da je lačen in do ne zavesti prisega, da Rdečo kapico komaj pozna. Rdeča kapica, babica in lovec tako zmedeno pričajo o hudobnem volku, da je že sam vrhovni sodnik ves obupan, tožilec in branilec se med seboj tako hudo spreta, da se skoraj stepeta, za protitež volku v bran pokličejo še medveda, zajčka in lisico, ki kljub nerodnosti, neumno-

KDO je režirala Stanka GERŠA-KOVA.

V igri sodelujejo še: Borut Verovšek, Igor Škrli, Jasna Ambrožič, Simona Anderlič, Katrina Tomazin, Mojca Strgar, Bojan Vister, Sandi Jakopič, Mile Crnovič, Franci Znidaršič, Bernarda Gešperčič, Klemen Klemenc, Betka Stefanciosa, Rado Mužan, Mira Bolte, Irena Varek, Igor Dečman in Drago Smolej.

Dobra ura zabave, petja in plesa vas bo ob pustnem času prav gotovo razvedrila in razveselila!

Predpremiera bo v nedeljo, 4. marca, ob 10. uri dopoldne.

Premiera pa bo na pustni torek, 6. marca, ob 19.30.

sti in premetenosti prepričajo poroto (občinstvo) o čistosti in nedolžnosti volka. Poroto prepričajo, vrhovnega sodnika pa ne. Medtem, ko ta slovesno razglasi volku smrtno obsodbo, vsi, kajpada zaradi zaspanosti paznika, pobegnejo v gozd, natančneje nazaj v pravljico.

Mladi člani amaterskega gledališča Tone Čufar so nas imenitno zabavali v režiji veterana Mirana Kende. Celotnemu satiričnemu tekstu Žarka Petana so bili kos, še več, sicer skromnemu, a hvaležnemu občinstvu so pokazali, kako smo vsi lahko včasih še kako smešni pred sodiščem! Škoda le, da glede na abonmajsko predstavo ni bilo več občinstva in da je kar precej sindikalnih vstopnic moralo romati v koši!

V vlogi obtoženega nesrečnega »zlobnega« volka se je sam s seboj, s tekstom in igro zabaval Klemen Klemenc (igra igre). Stročega vrhovnega sodnika, ki mu tu in tam nehote paragraf spolzi skozi prste, je izvršno predstavil Igor Škrli. Potem je tu še vrsta nadarjenih mladih igralcev, ki so sproščeno, veselo in z zanosom pokazali, kaj se lahko vse da storiti iz drobne satire, komaj uro trajajoče, za otroke in odrasle! V ostalih vlogah (veterani pravijo, da majhnih nil) so se izkazali: Simona Anderlič (tožilka), Mojca Strgar (branilka), Katrina Tomazin (Rdeča kapica), Sandi Jakopič (lovec), Jasna Ambrožič (babica), Rado Mužan (medved), Bojan Vister (zajček), Urška Hlebec (lisica), Franci Znidaršič (paznik). Na harmoniko je igral Gabrijel Skumavec, sonce (pesmi za pevske vložke) pa je napisal Ervin Fritz.

Tomaž Iskra

SREČANJE S KNJIŽEVNIKOM DANETOM ZAJCEM

(KAMENČKI IZ MOZAIKA POGOVORA)

Darja: S književnikom Danetom Zajcem smo se srečali na proslavi, ki smo jo na šoli pripravili ob letošnjem kulturnem prazniku.

Urška: Učenci literarnega krožka in najboljši bralci (tekmovalci za Finžgarjevo bralno značko) iz posameznih razredov smo po proslavi pesnika povabili na daljši pogovor. Zastavljali smo mu različna vprašanja. Z njim smo se pogovarjali sproščeno. Rad je odgovarjal na naša vprašanja.

Darja: O sebi je povedal, da rad hodi v planine in da včasih tudi v naravi — med zvrzolenjem ptic — kaj napiše. Zvedeli smo, da je bil najprej zaposlen na pošti, zdaj pa dela v pionirski knjižnici.

Urška: Nekdo ga je vprašal, če je v njegovi družini še kakšen umetnik.

— Moja žena je bila nekaj časa gledališka igralka, zdaj pa je režiser — je odgovoril.

Darja: Ko smo ga vprašali, katera je njegova prva pesem in katero svojo pesniško zbirko najbolj ceni, je odgovoril:

— Prva pesem je moja skrivnost. Pesniška zbirka Požgane trave je prinesla v našo literaturo — v tistih časih — največ vznemirljivega, novega...

Začudili smo se. Pomislila sem, če pri tem ne misli na kaj hudega, kar je v otroštvu doživel... Trenutek za tem ga je Nadja že vprašala, zakaj gleda ta svet skozi črna očala — in odgovoril ji je:

— Ne pretiravam — mislim, da je svet resnično tudi tak.

Eliza: Eva bi rada slišala razlago njegovih verzov: »Moje pesmi so v vojni z gorele, vojna nam pusti zme-raj veliko veliko pepela.«

Pa nam je odgovoril: — Moji prvi pesniški zapisi so zgoreli v domači hiši. Okupator jo je požgal...

To je bil njegov zadnji odgovor — začutila sem, kako se mu je stisnilo srce.

Vesna: Zanimalo me je: Kako nastane pesem?

Pripovedoval je, ampak jaz ga nisem dosti razumela. Spomnim se, da je zelo resno rekel:

— To je težko vprašanje...

Nataša: Vprašala sem ga, če so mu všeč pesmi, ki jih napiše. Rekel je, da mu je včasih, kakšna všeč, drugič pa spet ne.

Betka: Moje vprašanje je bilo v zvezi s pesmijo Bela mačica, ki sem jo skupaj z Natašo recitirala na proslavi: »Ali se vam je kdaj sanjalo o beli mačici, da ste o njej napisali pesem?«

Odgovoril je:

— Ne, ni se mi sanjalo o njej, imaš pa prav: Bela mačica je iz sanj, o tem pripoveduje ta pesem...

Nataša Z.: Zanimalo me je, zakaj je v pesmi Bela mačica popravljen verz:

»Če hočeš videti belo mačico — v: Če bi rad videl belo mačico... Povedal je, da zato, ker je v prvem verzu preveč Č-jev.«

Adrijana: Presenetljivo je bilo vprašanje, s kakšnimi barvami bi naslikal svojo pesem Veliki črni bik. Malo je pomislil in rekel:

— Z rjavo — zeleno in jekleno si-vo...

Martina: Za odrasle piše težke pesmi, saj je imel med vojno žalostno otroštvo... Na proslavi smo recitirali njegove pesmi.

Eva: Kot pesnik je imel večkrat težave tudi z oblastjo. Mnogi so ga zaničevali, ker ga niso razumeli...

Polonca: Pesnik (ki ne sliši rad, če mu kdo reče pesnik), se nam je na proslavi predstavil s pesmijo, ki jo je izbral prav za Kranjsko goro... Zdel se mi je zelo pozoren in lep človek. Pogovor z njim mi je bil všeč. Še dolgo se ga bom spominjala.

Eliza: Dane Zajc je resničen pesnik, saj gleda na ta svet resno — in ga prikazuje v pesmih takega, kot je. Nekateri pa ga opisujejo tako, kot da je vse lepo in dobro...

Špela: Proti koncu so se vprašanja že ponavljala. Bili smo utrujeni. Od gosta smo se lepo poslovili z željo, da bi se še kdaj srečali. Ta dan je bil zares zanimiv.

Kristina: Dane Zajc nam je z očmi pripovedoval, da je doživel med nami lep dan.

Literarni krožek osnovne šole Jeseniško bohinjskega odreda Kranjska gora

RAZSTAVNI SALON DOLIK — PROSTOR PRIJETNIH SREČANJ

Otvoritev razstave slik akademskega slikarja Janeza Ravnika z Bleda v petek, 24. februarja, v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah je bila pomembno prijeten kulturni dogodek na Jesenicah. Kljub slabemu vremenu se je otvoritve udeležilo veliko ljubiteljev likovne umetnosti.

Po tem, ko je moški vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica-Brezica pod vodstvom Marjana Jemca zapel šest pesmi, je umetnika in njegovo življenjsko pot predstavil Joža Varl. Dejal je, da razstavo odpiramo z velikim spoštovanjem do slikarja, ki ni samo zelo ustvarjalen in stalno iščeč umetnik, temveč tudi imeniten likovni pedagog in vztrajen organizator likovno razstavne dejavnosti na Bledu. Umetnik in pedagog, ki se zaveda, da si brez povezanosti teh treh elementov ne moremo predstavljati umetniške ustvarjalnosti, ki ne sme biti sama sebi namen, temveč mora s svojimi umetniško-estetskimi sporočili bogatiti človekovo osebnost. Le-to pa umetnost dosega, če so prebujeni in spodbujeni človekovi interesi in potrebe po tovrstnih sporočilih in jasno, če ima možnost ta sporočila spremljati oziroma si jih ogledati. Vse to pa z veliko zavzetostjo in zagnanostjo dela Janez Ravnik na Bledu. Ko je predstavil še življenjsko in slikarsko pot slikarja je odprl razstavo z željo, da bi Janez Ravnik na tej poti dosegel še veliko uspehov.

Janez Ravnik se je razstavnemu salonu DOLIK in likovnemu klubu DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, kot organizatorju raz-

stav, zahvalil za povabilo in zajeel salonu in DOLIKU veliko delovnih in umetniških uspehov.

Akademski slikar Janez Ravnik razstavlja 23 velikih olj pod skupnim naslovom SPOMENIKI CIVILIZACIJE. Slike so že ob otvoritvi doživele veliko zanimanje in prepričani smo, da bo razstava tudi pri drugih obiskovalcih toplo sprejeta.

Razstava slik Janeza Ravnika bo odprta do vključno 7. marca, in sicer vsak dan, razen nedelj in praznikov in sobot popoldan, od 9. do 11. ure in od 16. ure do 18.30.

Akademski slikar Janez Ravnik (na skrajni desni) se zavaljuje za tople sprejem njegove razstave slik (foto B. Blenkuš)

V NOvem RAZSTAVNEM SALONU DOLIK DOSLEJ ŽE 14 RAZSTAV

V likovnem salonu Dolik na Jesenicah smo, od kar je odprt, videli že 14 razstav. Lahko smo si ogledali že nekaj samostojnih razstav akademskih slikarjev, skupinske razstave del članov Dolika in pobratene skupine Relik iz Trbovelj, razstave fotografij Jaka Čopa Kozolci na Slovenskem, mednarodne razstave otroških ekslibrisov, foto klub Andrej Prešern z Jesenic nam je pokazal fotografije na temo Človek in jeklo. Veliko lepega smo videli ob razstavi barvnih fotografij Justa in Adija Fink, ki sta ob otvoritvi predvajala tudi barve diapozitive.

Z zanimanjem sem si ogledala tudi razstavo ob dnevu republike z naslovom Jesenice nekdaj in danes. Ker sem še premlada, da bi poznala stare dele Jesenic, sem vsaj na razstavi videla, kakšne so bile Jesenice nekoč.

Zelo lepe vtise sem odnesla iz likovnega salona z razstave likovnih del članov Dolika ob kulturnem prazniku Slovencev. Na vabilu za to razstavo je bilo tudi napisano:

»Likovni klub Dolik s to razstavo stopa v 38. leto neprekinjenega delovanja in sledovi likovnega ustvarjanja njegovih članov in likovnih razstav, ki jih je organiziral v tem času, so vidni v naraščanju zanimanja za likovno kulturo in v vedno večjem številu slik, ki krasijo poslovne prostore in stanovanja naših delovnih ljudi in občanov.«

Ob vsaki novi otvoritvi je vedno tudi kulturni program, ki ga popestrijo naši priznani umetniki pa tudi učenci jeseniške glasbene šole.

Na vsakem vabilu je zelo lepo opisano delo vsakega posameznega likovnega razstavljalca, tako da si lahko z rednim spremljanjem razstavne dejavnosti zelo obogatiš svoje znanje.

Dolikov likovni salon je odprt šele od 3. junija 1983, vendar smo v njem videli že 14 razstav. To je veliko delo organizatorjev, članov likovnega kluba Dolik pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki to delo opravljajo ljubiteljsko.

Janina

SAMOSTOJNA RAZSTAVA SLIK JANKA KOROŠKA V ISKRI NA BLEJSKI DOBRABI

Pretekli petek, 24. februarja, so v prostorih ISKRE, TOZD Blejska Dobrava odprli drugo letošnjo slikarsko razstavo, in sicer se tokrat s svojimi deli samostojno predstavljala član likovnega kluba DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice JANKO KOROŠEC. Slikar predstavlja 24 svojih del, in sicer 15 akvarelov in devet olj, pretežno krajino.

Osnovna organizacija zveze sindikatov te temeljne organizacije, oziroma njena komisija za kulturo in predsednica, si močno prizadevajo, da bi se kar največ slikarjev s svojimi deli predstavilo v njihovih prostorih, da bi popestrili kulturni utrip njihovih delavcev.

DIA VEČER

V sejni sobi Planinskega društva Javornik-Koroška Bela bo v torek, 6. marca, ob 18. uri predvajanje diapozitivov Marina Čemažarja »S poti po Nepalu.«

RAZGOVOR S PISATELJEM TONETOM SVETINA

V četrtek, 16. februarja, sva s sošolko Tatjano odšli na Mlino na Bledu k pisatelju Tonetu Svetini in ga prosili za razgovor. Na najina vprašanja nama je odgovarjal takole:

Bi nama lahko povedali nekaj več o vaših pisateljskih začetkih? Menda ste pisali dnevnik?

»Pisanje sega že v otroško dobo. V tretjem razredu osnovne šole na Bledu sem za spis Moj pogovor z vijolico dobil nagrado od nadučitelja Gradnika. Nagrada je bila nalivno pero. Dnevnik pa sem pisal od osnovne šole dalje, do danes. Pisal sem ga tudi med vojno; v najhujših borbah.«

Kdaj ste se lotili pisanja Ukane in zakaj?

»Knjige Ukana so izhajale leta 1965, 1967 in leta 1969. Za to delo sem dobil osem nagrad. V teh knjigah sem obdelal svoja doživetja in doživetja soborcev in prijateljev, da se ne bi izgubile izkušnje naše borbe. Gradivo za knjigo Ukana sem zbral 15 let.«

Je bilo potrebno za ta vojni roman preštudirati veliko gradiva?

»Rokopis tega romana je obsegal 6000 strani. Gradiva pa je bilo skupaj 10.000 strani. To je bil arhiv okupatorja in NOV ter pričevanja mnogih preživelih. Poleg tega sem prebral 40 svetovnih vojnih romanov.«

Povejte nam iz časa NOB dogodek, ki vas je najbolj pretresel, oziroma ki je bil za vas najtežji?

»Najbolj se spominjam dogodka, ko smo obkolili četnike, ki se niso hoteli predati. Četnik, ki sem mu poslal rafal skozi prsi, je debelo pogledal in telebnil na tla. Ko je padel, mu je v roki eksplodirala bomba. Drober bombe mi je raznesel komisarstvo torbico. Zlica, ki je bila takrat v torbi, mi je obvarovala hrbet. Če ne bi bilo nje, najbrž tudi Ukane ne bi bilo.«

Kateroga dogodka iz NOB pa se najraje spominjate?

Najraje se spominjam konca vojne — pogleda na Trst, ko sem zagledal ladje, zastave — to veličastno mesto.«

Kje ste pričakali svobodo?

»Pričakal sem jo v Trstu, ranjen v nogo zadnje dni vojne.«

Ali mislite, da je prav, da mladi zbiramo podatke o NOB?

»Za mladino je pomembno zbirati podatke o NOB, ker sedaj prihaja čas, ko se bo kmalu vse, kar ni napisano, pozabilo, kot da se ni nikoli zgodilo.«

Kakšne načrte imate za prihodnost? Boste napisali še kaj za nas, mlade?

»Pripravljam roman o šesti Lički diviziji. Imam pa v delu še en krajši roman o slovenski mladini. Za mlade bom napisal še en roman Na mrtvi straži.«

Za konec pa nama, prosim, povejte še nekaj o vaših skulpturah?

»Skulpture sem začel izdelovati v letih 1955—1960. Imel sem že preko 40 samostojnih razstav, med drugim v mestni galeriji v Ljubljani, v galeriji JLA v Beogradu in Pulju ter v muzeju Deutz v Kölnu. Napravil sem 40 spomenikov in obeležij NOB v Sloveniji in Jugoslaviji. Ena mojih večjih skulptur je v Ridhmondu v ZDA. Kaj več si pa preberite v knjigi Vojna proti vojni, ki jo podarjam učencem osnovne šole prof. dr. Josipa Plemlja.«

Bili sva navdušeni nad pisateljevo pripovedjo in med potjo domov sva se pogovarjali o njegovih skulpturah, ki so naju sprejele že pred hišo in naju spremljale tudi v stanovanju. Za spomin sva dobili pisateljevo fotografijo in knjigo Vojna proti vojni s posvetilom: »Narod, ki ne pozna poraza, ne more biti premagan!«

Tatjana Kolundžič in Vanda Iris,

literarni krožek

OŠ prof. dr. Josipa Plemlja, Bled

ŽELEZAR

13

SPREJET DRUŽBENI DOGOVOR O IZGRADNJI MUZEJA REVOLUCIJE GORENJSKE

Dolgoletna pobuda o pripravi na izgradnjo osrednjega muzeja revolucije Gorenjske, ki je predviden v Begunjah, se kljub težkim gospodarskim razmeram in vsestranskim omejitvam postopno že uresničuje.

Konec decembra lani so v Kranju na pobudo medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko že konstituirali odbor udeležencev družbenega dogovora o izgradnji muzeja revolucije Gorenjske (MRG). Za predsednika odbora so izvolili dolgoletnega družbenopolitičnega delavca, udeleženca NOB in izkušnega delavca Franca Jereta iz Radovljice, za tajnika pa kustosa Gorenjskega muzeja v Kranju Franca Benedika, ki poklicno že več let pripravlja izgradnjo muzeja.

Odbor za postavitvev MRG pri medobčinskem svetu SZDL za Gorenjsko je na decembrski seji ugovoril, da je doslej družbeni dogovor podpisalo 19 udeležencev iz vseh gorenjskih občin, s čimer so bili podani pogoji za ustanovitev odbora udeležencev in sprejem tega dogovora.

Pričakujejo, da bodo k dogovoru pristopili še drugi podpisniki iz vseh gorenjskih občin, ki tega še niso storili. Gre predvsem za občinske kulturne, izobraževalne in raziskovalne skupnosti in še nekatere regionalne organizacije in zveze.

Na seji odbora udeležencev so menili, da ne bi kazalo zaradi težkih ekonomskih razmer akcije za pričetek gradnje muzeja opuščati, pač pa je treba nadaljevati s pripravi, ki jih dopuščajo današnje razmere. Denar za to naložbo se po družbenem dogovoru zbira po ključu: za občino Kranj 42,6 %, Jesenice 18,5 %, Škofja Loka 18,2 %, Radovljica 13,4 % in Trzin 7,3 %. Predlog finančnega načrta za leto 1984 za uresničevanje programskih nalog v zvezi s pripravo iz-

gradnje MRG znaša 1.850.050 din, kar je 250.000 več kot lani. Za občinske deleže bo odbor skupaj z letošnjim programom poslal vsem občinskim skupščinam gradivo, ki med drugim vsebuje tudi predlog, da bi bil finančni delež iz vsake občine deljen tako, da bi 60 % prispevala občina iz proračuna, 40 % pa SIS iz svojih sredstev.

Na odboru sicer ni bilo obširnejše razprave o strokovnih pripravih, ki že od leta 1982 teko dokaj uspešno in organizirano v okviru Gorenjskega muzeja v Kranju, ker bo to ena od osrednjih tem prihodnjih sej. JR

PRVA SEJA IZVRŠNEGA ODBORA OBČINSKE TURISTIČNE ZVEZE

Predsednica Darja Kemperle je v sredo, 22. februarja, sklicala prvo sejo izvršnega odbora občinske turistične zveze. Predsednica in dosedanja člani so najprej seznanili nove člane z delom in problematiko, s katero se je ukvarjal dosedanja odbor.

Štefka Žnidar s Tomšičeve 70/d je imela v svojem stanovanju prejšnji teden prijeten in lep dogodek. Cvetel ji je namreč njen Amarilijus, ki je imel redke bele cvetove. Ima ga že šestnajst let. Stiri leta, dokler je stanovala na Javorniku, ki ni cvetel, odkar pa stanuje 12 let na Tomšičevi, pa ji vsako leto cvete. Ta, ki ga vidimo na sliki, je imel kar dvanaest cvetov. (Tekst in foto B. Blenkuš)

NASTOPILO SMO V RIBNEM

Na Gorenjskem imamo vsako leto srečanje gorenjskih lutkovnih skupin. Letos je po vrstnem redu organizacija te prireditve pripadala Zvezi kulturnih organizacij Jesenice.

Na naši osnovni šoli Prežihov Vranc Jesenice imamo lutkovno skupino, ki jo vodi Olga Rakovec. Pripravili smo glasbeno pravljico ob spremljavi otroškega pevskega zbora, ki ga vodi Stanka Mencinger. Pravljica pripoveduje o pomladi.

Z našo lutkovno predstavo smo v okviru letošnjega srečanja nastopili v Ribnem pri Bledu. Vsi nastopajoči smo se zbrali v nedeljo ob 8,30 pred osnovno šolo in se odpeljali v Ribno. Tam smo v zadržnem domu pred polno dvorano zaigrali našo predstavo. Bili smo lepo sprejeti, otroci pa so nas z zanimanjem poslušali. Vidi se, da imajo tam dobro zastavljeno delo z otroki in da bi jih lahko večkrat obiskovali.

Predstavniki kulturne dejavnosti nam je vsem nastopajočim dal za zahvalo bilten Kulturna dejavnost v Ribnem, v katerem opisujejo svoje delo od leta 1902 do 1982. Imajo več dramskih sekcij od članske do pionirske, nekako pred sedmimi leti pa je bila ustanovljena tudi likovna sekcija. Ta sekcija združuje slikarje amaterje iz krajevne skupnosti Rib-

no in okolice. Velik poudarek pa imajo na folklorni sekciji. Tončka Maroltova jim je nekoč pisala: »Kjer koli nastopate, ne pozabite, da je vaša naloga lepa. Pokazati svetu, da ste zavedni Slovenci, pravi otroci gorenjskega kota, ki ljubi svojo domaćo pesem.«

Vsi, ki smo nastopali v tem našem lepem turističnem kraju, se za topel sprejem zahvaljujemo in želimo še veliko sodelovanja.

Alenka

PRIPRAVE NA LETNO SKUPŠČINO TURISTIČNEGA DRUŠTVA JESENICE

Člani Turističnega društva Jesenice so se dogovorili, da bodo pregledali uspešnost svoje dejavnosti in sprejeli program dela za letošnje leto na letni skupščini, ki bo 20. marca ob 17. uri v hotelu Pošta.

Najprej bodo prikazali barvne diapozitive rož in nasadov iz najlepših parkov v Sloveniji in najlepša z rožami okrašena okna, balkone in vrtove na Jesenicah, nato pa bo kviz. Na njem bodo nastopili člani podmladkov vseh treh osnovnih šol na Jesenicah, ki se bodo pomerili v znanju o rožah. Pred-

sednik upravnega odbora bo v poročilu opisal tudi delo vseh petih komisij. Predsedniki komisij pa bodo o dejavnosti in problematiki spregovorili v razpravi. Po izvolitvi novega upravnega odbora, nadzornega odbora in sprejemu programa dela bo za ples zaigral trio Karla Stane.

Na seji so pregledali tudi priprave za izvedbo prireditve »MIS NARCIS« v času cvetenja narcis v Planini pod Golico. Na posebnem sestanku, ki je bil sklican, da bi pospešili razvoj turizma v Planini pod Golico in okolici, je bilo dogovorjeno, da morajo čimprej spet ustanoviti turistično društvo, ki naj bi že letos pripravilo to prireditev. Turistično društvo Jesenice je zaprosilo za pisno poročilo, kako daleč so s pripravi. Ker odgovora ni bilo, so na seji sklenili, da se za pripravo prireditve 12. marca ob 14. uri v hotelu Pošta skliče sestanek vseh, ki bodo pri tem sodelovali, da bi prireditev potekala tudi na ustreznem kvalitetnem nivoju.

Za turistično zabavno pustno prireditev »svinjska glava«, ki bo v Črnem vrhu v nedeljo, 4. marca, so za nagrade prispevali 2.000 din. Potrdili so tudi poročilo inventurne komisije in zaključni račun. Cirilu Čopu, predsedniku komisije za varstvo okolja, so na seji čestitali k njegovemu življenjskemu jubileju.

B. B.

OBVESTILO UPOKOJENCEM V OBČINI JESENICE

Koordinacijski odbor društev upokojencev jeseniške občine ima namen organizirati v mesecu marcu in aprilu po en izlet upokojencev v naš počitniški dom v Izoli. Izlet bo organiziran, če bo prijavljeno najmanj 30 upokojencev. V marcu naj bi bil izlet od 21. do 25. ali pa od 26. do 31. marca, v aprilu pa od 21. do 26. ali od 26. aprila do 1. maja. Cena izleta s prevozom za pet dni je 3.100,00 dinarjev, za izlet od 26. aprila do 1. maja, to je za šest dni, pa bi bila cena 3.640,00 dinarjev. Če bi stare mame vzele s seboj tudi vnuke stare od 4 do 10 let, pa je cena zanje, če bi koristili dodatna ležišča, skupno s prevozom 3.550,00 din.

V domu je poleg kopanja v bazenu z ogrevano morsko vodo na razpolago tudi vodna masaža. V Izoli je blaga klima in velike možnosti za izlete v okolico.

Prijave sprejema tajnik koordinacijskega odbora DU občine Jesenice, lahko pa se prijavite tudi pri svojih društvih in bodo ta posredovala prijave naprej. Prijavijo naj se le tisti, ki se bodo izleta zanesljivo udeležili. Ko bodo znani vsi prijavljenci, bo potrebno vplačati akontacijo (1.500,00 din na osebo), ali pa celotno ceno izleta pri svojih društvih.

Vabimo upokojence, da izkoristijo to priložnost in se prijavijo za izlet. Če bo dovolj zanimanja, bi take izlete organizirali tudi jeseni in tako koristili nižje cene dnevnih penzionov.

VLOGE ZA DELNO NADOMESTITEV STANARINE

Na podlagi določil 37., 67. in 68. člena zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS št. 3/81) ter 9. člena pravilnika o delnem nadomestanju stanarine Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice objavlja naslednji

JAVNI RAZPIS

za zbiranje vlog za odobritev delne nadomestitve stanarine za leto 1984.

SPLOŠNE DOLOČBE

- delna nadomestitev stanarine je odvisna od premoženjskega stanja nosilca stanovanjske pravice in članov njegovega gospodinjstva,
- delna nadomestitev stanarine lahko znaša največ 80 % višine pogodbenne stanarine,
- znesek, do katerega se delna nadomestitev stanarine ne izplačuje, je 100,00 din,
- delna nadomestitev stanarine se odobri za dobo enega leta (koledarsko),
- upravičenec do delne nadomestitve stanarine je dolžan Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice sporočiti vsako spremembo, ki bi vplivala na pravico oz. znesek nadomestitve stanarine.

UPRAVIČENCI ZA PRIDOBITEV DELNE NADOMESTITVE STANARINE SO:

- nosilci stanovanjske pravice v stanovanjih, ki so v družbeni lastnini,
- nosilci stanovanjske pravice v stanovanjih, ki so v lasti občanov.

POGOJI, KATERE MORAJO IZPOLNJEVATI NOSILCI STANOVANJSKE PRAVICE:

- a) Do delne nadomestitve stanarine so upravičeni tisti nosilci stanovanjske pravice, katerih gospodinjstva uporabljajo stanovanje, ki po površini ne presegata naslednjih normativov:

Število članov gospodinjstva	Površina na kv. m standardne stanovanjske površine plus 10 %
1	32 do 35,20
2	45 do 49,50
3	58 do 63,80
4	70 do 77,00
5	80 do 88,00
6	90 do 99,00

in vsakega nadaljnega člana družine še 10 kv. metrov.

- b) Delna nadomestitev stanarine je upravičena, kadar je odstotek stanarine v dohodku gospodinjstva iz preteklega leta, ki ga gospodinjstvo mora plačati, višji od odstotka znosne stanarine (kot je razvidno iz tabele glede na tip gospodinjstva).

Razlika med obema odstotkoma kaže na višino upravičenega nadomestila stanarine.

Tip gospodinjstva	% znosne stanarine od dohodka gospodinjstva
enočlansko	6,8
dvočlansko	6,0
tričlansko	4,6
štiričlansko	4,0
petčlansko	3,2
šestčlansko	3,1
sedem in več člansko	2,3

- c) Do delne nadomestitve stanarine je upravičen nosilec stanovanjske pravice, ki redno plačuje stanarino.

Ne glede na kriterije tega razpisa lahko odbor za solidarnost prizna nadomestitev stanarine imetnikom stanovanjske pravice, ki živijo v težkih gmotnih pogojih (nenadna ali neozdravljiva bolezen, invalidnost, otroci s telesnimi in duševnimi motnjami, druge hude obremenitve družine, ki so materialnega značaja), oziroma zavrne pravico imetniku stanovanjske pravice ali družini, ki formalno izpolnjuje pogoje za delno nadomestitev stanarine, živi pa v izredno dobrem gmotnem položaju, kar ugotovi pristojni organ v KS in Center za socialno delo.

DELNA NADOMESTITEV STANARINE NE PRIPADA IMETNIKU STANOVANJSKE PRAVICE, ČE:

- oddaja stanovanje v podnajem,
- sam ali drug član gospodinjstva uporablja del stanovanja v poslovne namene ali obrtno dejavnost,
- je sam ali drug član gospodinjstva lastnik vseljivega stanovanja, stanovanjske hiše ali vikenda,
- je sam ali drug član gospodinjstva imetnik stanovanjske pravice na drugem stanovanju.

DOKAZILA, KI JIH MORAJO DOSTAVITI UPRAVIČENI NOSILCI STANOVANJSKE PRAVICE:

- dokazila o osebnih dohodkih nosilca stanovanjske pravice in članov njegovega gospodinjstva oz. uporabnikov stanovanja za leto 1983 (tudi štipendije, preživnine, otroški dodatki, denarne pomoči, razen pomoči za tujo pomoč in oskrbo),
- dokazila o stalni prijavljenosti in številu članov gospodinjstva (prijavni urad),
- dokazilo o premoženjskem stanju nosilca stanovanjske pravice in članov njegovega gospodinjstva (davčna uprava),
- kopijo stanovanjske pogodbe,
- izjavo stanodajalca za tiste, ki zasedajo standardno stanovanje, da niso odklonili zamenjave za standardno stanovanje.

POSTOPEK ZA VLOŽITEV VLOGE ZA PRIDOBITEV DELNE NADOMESTITVE STANARINE:

Nosilec stanovanjske pravice, ki izpolnjuje pogoje, navedene v razpisu, vloži vlogo za pridobitev delne nadomestitve stanarine na posebnem obrazcu, ki ga dobi pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice, Titova 18.

RAZPISNI ROK

Ta razpis velja 15 dni od dneva objave. Vloge, ki bodo prispele izven omejenega roka, bodo obravnavane posebej (kasneje), delna nadomestitev stanarine pa se tudi v tem primeru odobri za dobo enega leta (koledarsko).

VABILO NA LETNO SKUPŠČINO TURISTIČNEGA DRUŠTVA JESENICE

Turistično društvo Jesenice vabi svoje člane na redno letno skupščino, ki bo v torek, 20. marca, z začetkom ob 17. uri v salonu hotela Pošta na Jesenicah. Pred začetkom bodo prikazali barvne diapozitive najlepših nasadov rož in parkov v Sloveniji. Poleg običajnega dnevnega reda bo zanimivo kviz tekmovanje, na katerem se bodo podmladki jeseniških osnovnih šol pomerili v znanju o rožah. Po skupščini bo za zabavo in ples igral trio Karla Stane.

JESENICE : OLIMPIJA 4:6 (2:2, 1:1, 0:0, 1:3)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 4.500, sodniki: Jakič (Lj) ter Petrič in Rozman (oba Jes); streli: 0:1 Vidmar 2, 0:2 B. Lomovšek 11, 1:2 D. Horvat 18, 2:2 Klemenc 20, 3:2 Bešić 26, 3:3 Lepša 36; kazenski streli za Jesenice: Šuvak 0, S. Ščap 1, Bešić 0; za Olimpijo Beribak 1, Sekelj 1, Gorenc 1; kazenske minute Jesenice 8, Olimpija 4.

Z izkoriščenimi tremi kazenskimi streli, ki so jih dosegli Beribak, Sekelj in Gorenc, so ljubljanski hokejisti v sobotnem prvem derbiju super finala dosegli veliko prednost.

Jesenjskih hokejistov v prvih desetih minutah tega derbija ni bilo prepoznavni. Delovali so kot družina, ki pravzaprav ne ve, zakaj je prišla na ledeno ploskev v dvorano v Podmežakli. Gostje so to znali izkoristiti in so v enajsti minuti vodili z 2:0. Šele takrat so se dvajsetkratni prvaki prebudili in zaigrali precej bolje. Plod takšne igre je bilo izenačenje v 20. minuti igre, Klemenc pa je dosegel drugi zadel za Jesenice, ko so imeli gostje številčno prednost na ledu.

Ko so naši povedli s 3:2 in igrali precej bolj zavzeto, kot na začetku srečanja, je kazalo, da se je tehnika obrnila na jeseniško stran. Toda to je bil le preblisk, ki nas je zapeljal.

Na obeh straneh so se vrstile začetniške napake, jeseniški hokejisti — ki so sicer več napadali — pa niso izkoristili vrste ugodnih priložnosti.

Konec je znan. Kazenski streli so odločili zmagovalca prvega superfinalnega

dvoboja, kajti Šuvaku in Bešiću pri Jesenicah je v odločilnih trenutkih zadržala roka, Stefan Ščap pa je zadel v črno.

Ali je tako Olimpija dosegla odločilno prednost, čeprav bo moral zmagovalac letošnjega superfinala, torej letošnji prvak, dojeti tri zmage? To je vsekakor prežgodaj trditi, kajti hokej je igra, v kateri se dogajajo velike spremembe in presenečenja. Toda dejstvo je, da so ljubljanci v prvem dvoboju superfinala pokazali več zrelosti in modrosti kot domačini, ki so sicer pripravili več priložnosti, pa jih niso znali izkoristiti. To je na eni strani prednost Olimpije, na drugi strani pa je težko pričakovati, da bodo dvajsetkratni prvaki — čeprav bodo nastopili tudi na ljubljanskem ledu — ponovili tako slabo, raztrgano in neučinkovito igro.

Ne glede na to, kaj se lahko zgodi, je Olimpija v precejšnji prednosti. Seveda pa ne pozabimo, da so bili Jeseničani v letošnji sezoni uspešni tudi na ljubljanskem ledu, da je trenutna kriza mogoča v vsakem moštvu in da se hokeja ne da pozabiti čez noč.

Tako kot so bili Jeseničani veliki favoriti pred srečanjem na Jesenicah, so sedaj veliki favoriti ljubljanci na svoji ledeni ploskvi. Naši vloge favorita niso upravičili, lahko se to zgodi tudi hokejistom Olimpije — čeprav so si, ponovimo še enkrat — ustvarili resnično veliko prednost.

D.

TRETJA TEKMA SUPER FINALA

V nedeljo, 4. marca, se bosta ob 16. uri v športni hali v Podmežakli v četrti tekmi super finala za državno prvenstvo SFR Jugoslavije srečali moštvi

HK JESENICE : HK OLIMPIJA Ljubljana

LEPE UVRSTITVE JESENIŠKIH DRŠALCEV NA REPUBLIŠKEM PRVENSTVU

V soboto in nedeljo, 25. in 26. februarja, je bilo drsalcišče v celjskem mestnem parku prizorišče letošnjega republiškega prvenstva v umetniškem drsanju za tekmovalce v vseh kategorijah. Nastopilo je kar 62 drsalcev iz štirih slovenskih klubov, med njimi tudi 12 jeseniških drsalcev.

Največ uspeha so tokrat imeli celjski tekmovalci, ki so pobrali kar pet naslovov republiških prvakov od devetih možnih in tako ekipno zanesljivo zmagali, njihovi pionirji pa so osvojili tudi prehodni pokal Stanka Bloudka. Tudi jeseniški drsalci so zadovoljili s svojimi uvrstitvami, čeprav so tokrat osvojili samo eno prvo mesto.

Med mladinkami je Irina Vauhnik v izredno močni konkurenci osvojila odlično drugo mesto za državno prvakino Mordejevo iz ljubljanske Olimpije. Odlično je drsala obvezne like in kratki program, nekaj napak v prostem programu pa ji je preprečilo, da bi pripravila presenečenje. Tudi Mojca Kurboš in Romana Kučina sta se izkazali s šestim oziroma devetim mestom in uvrstitvijo v republiško reprezentanco, ki bo konec tedna odpotovala na državno prvenstvo v Beograd. Tretje mesto Kurbošove po obveznih likih je obetalo celo še kaj več, vendar ji v nadaljevanju ni več najbolje šlo. Tako je bronasta medalja pripadala Mateji Grenko (HDK Cinkarna Celje), ki s svojim prostim programom vedno znova navdušuje.

Sandi Avenik je od jeseniških drsalcev najbrž najboljši razočaral, ne le »samo« z drugim mestom, temveč predvsem s slabim drsanjem. Če hoče v Beogradu dojeti vidnejšo uvrstitev, bo moral v tednu, ki mu je še preostalo, precej bolje trenirati.

Med pionirkami skupine A sta jeseniški klub predstavljali Petra Nagode in Alenka Hrovat. Dobro sta drsali obvezne like in po prvem delu tekmovalca zasedali tretje oziroma šesto mesto. Manj uspešni sta bili v prostem programu in sta zato obe zdrknili po lestvici za mesto navzdol, kar pa je še zmeraj dovolj za nastop na državnem prvenstvu, ki bo 10. in 12. marca v Vojvodini. V tej skupini drsalke je naslov prepričljivo osvojila Klavdija Perlič — HDK Cinkarna, pred Uršo Marn (DDK S. Bloudek Ljubljana) in klubsko tovarišico Petro Prodan.

Med fanti te skupine je zmagal Luka Klasine (DDK S. Bloudek) ki je navdušil zlasti s svojim prostim programom, pred celjanom Jernejem Zaknerjem.

Najštevilnejša je bila skupina B pionirk, kjer je zmaga mala Špela Perc (HDK Cinkarna). Bila je neprekosljiva v prostem programu. Odlična je bila Mojca Nagode, ki je zasedla četrto mesto, nekaj slabše, kot je bilo pričakovati, pa je drsala Stanka Podlesnik, četrta pionirka v Jugoslaviji, ki je tokrat zasedla »samo« peto mesto. Izkazala se je tudi Andreja Thaler, ki se je z devetim mestom ravno tako uvrstila med prvo polovico tekmovalk.

Edini naslov republiškega prvaka za jeseniške drsalce je osvojil Peter Novak, pionir skupine C. Drsal je dobro in prepričljivo zasedel prvo mesto pred klubskim tovarišem Primožem Čelešnikom, ki hitro napreduje ter Pavljem Kuraltom (HDK Cinkarna).

Med pionirkami skupine C Tina Berlot ni razočarala. Osvojila je osmo mesto in dokazala, da bo v naslednjem letu, ko se bo mnogo njenih izkušenejših tekmič preselilo v višjo skupino, že lahko segala tudi po odličjih. V tej kategoriji tekmovalk je zmaga Alja Beccari (HDK Cinkarna) pred Damjano Slovičec ter Pio Vraček, obe iz DKK Olimpija.

Po dolgih letih je jeseniški klub na republiško prvenstvo spet pripeljal tudi pionirski par. Tina Berlot in Primož Čelešnik se s svojima tekmečema, državniima prvakoma Mojco Kopač ter Lukom Klasincem (DDK S. Bloudek), po enomesečnem skupnem drsanju sicer nista mogla meriti, vendar sta z ljubko izvedenim programom navdušila gledalce. Če bosta v naslednjih dneh marljivo trenirala ter svoj program tehnično izboljšala, bosta morda tudi onadva potnika za državno prvenstvo.

Vrhunec prvenstva je bil nastop članov in članic, kjer sta zmaga državnega reprezentanta Metka Hladin in Matej Pongert, oba iz HDK Cinkarna Celje. Posebej Hladinova je bila od tekmič za razred boljša in če bo tako drsala na državnem prvenstvu, ji dobra uvrstitev ne more uiti.

Republiško prvenstvo je pokazalo, da je dobro delo obeh jeseniških trenerjev — Maje Zupančič in Vilija Povirka, z mladinci pa tudi vaditelj z mladšimi drsalci, že obrodilo sadove. Le nekaj več razumevanja in sredstev za razvoj tega športa na Jesenicah je treba najti, pa se bodo jeseniški tekmovalci z vseh večjih tekmovalnih vračali s še boljšimi uvrstitvami.

A. I.

V SOBOTO OTROŠKI PLES V MASKAH V TVD PARTIZAN JESENICE

TVD Partizan Jesenice in Zveze prijateljev mladine Jesenice prirejata v soboto, 3. marca, v telovadnici TVD Partizan Jesenice ples v maskah za otroke Jesenic. Otroško pustno rajanje se bo pričelo ob 16. uri.

USPELO DRŽAVNO PRVENSTVO

V Kranjski gori je bilo v soboto, 25. in nedeljo, 26. februarja, državno prvenstvo v judu za članice. Nastopilo je več kot osemdeset judoistk iz vseh republik in pokrajin, razen Črne gore in Kosova. V reprezentanci Slovenije so bile tudi štiri judoistke judo sekcije TVD Partizan Jesenice: Zoja Beriša, Irena Wolf, Marija Triplat in Erika Čerin.

Beriševa je v kategoriji do 61 kg z zmago in porazom zasedla peto mesto, čeprav bi lahko z malo bolj odločnim nastopom dosegla veliko več. Wolfova je v kategoriji do 66 kg v prvi borbi naletela na kasnejšo zmagovalko in izgubila zaradi poškodbe. Kljub temu je še enkrat stopila na blazine in je v končni razvrstitvi zasedla peto mesto. Triplatova je v kategoriji do 72 kg začela uspešno, izgubila nato drugo borbo, a v borbi za tretje mesto zmagala in si tako priborila tretje mesto v državi. Tudi Čerinova je v kategoriji nad 72 kg zasedla tretje mesto z dvema zmagama in porazom. Nastopila je še v absolutni kategoriji, kjer je osvojila peto mesto, kaj več pa ji ni dovoljevala poškodba kolena.

Z nastopom jeseniških judoistk smo lahko zadovoljni, čeprav bi lahko dosegle še več, če bi nastopile bolj sproščeno in če se svojih nasprotnic, ki so bile v večini starejše in rutinirane, ne bi bale že v naprej.

V celoti gledano je reprezentanca Slovenije dosegla lep uspeh. Kot ekipa je po dolgih letih zopet osvojila neuradno prvo mesto v ekipni razvrstitvi. Kot posameznice so namreč osvojile še dva naslova državnih prvakinj in štiri druga mesta. To je uspeh, ki ga pred začetkom prvenstva ni nihče pričakoval. Sama kvaliteta juda, prikazanega na državnem prvenstvu, ni zadovoljila, tako da verjetno na evropskem prvenstvu Jugoslavije ne bo zastopala nobena tekmovalka. Pozna se, da v jugoslovanskem judu še vedno prevladujejo starejše tekmovalke, ki se že počasi poslavljajo od tekmovalni, mlajše pa prepočasno prihajajo v sam vrh, obenem pa do teh starejših tekmovalk občutijo preveč strahopostovanja.

Prvenstvo, prvo v letu jubilejev, ko TVD Partizan Jesenice praznuje osemdesetletnico in judo sekcija dvajsetletnico, je v njuni organizaciji in ob pomoči Turističnega društva Kranjska gora, osnovne šole Jesenice-bohinjski odred Kranjska gora in podjetij iz jeseniške občine potekalo dobro in brezhibno, v zadovoljstvo vseh tekmovalk, ne pa tudi funkcionarjev in vodij ekip iz drugih republik in pokrajin, ki so ves čas tekmovalja iskali najrazličnejše napake, za kar pa niso imeli ne vzroka in ne povoda.

-tok

SANKANJE NA PRISTAVI

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna bluming štelal in športni referent Rajko Jagodic so organizirali sankško tekmovalstvo sodelavk in sodelavcev v sredo, 22. februarja. Izvedli so dva teka v težkih pogojih in močnem sneženju.

Rezultati:
MOŠKI: 1. Miloš Žvab 48.1, 2. Janez Smolej 52.7, 3. Peter Zupančič 53.5, 4. Rajko Jagodic 55.9, 5. Vojko Mikolič 56.2 itd.

ŽENSKÉ: 1. Olga Pervanja 56.2, 2. Karla Celarc 57.4, 3. Marija Šmid 62.3, 4. Tilka Blagne 70.2 itd.

Sodelovalo je 30 sodelavk in sodelavcev, proga pa je bila dolga 500 metrov. Najboljši bodo prejeli diplome in praktične nagrade.

Husein Kljunić

1. SLOVENSKA KOŠARKARSKA LIGA — ŽENSKÉ JESENICE : KLADIVAR (ŽIRI) 102:79 (52:36)

Jeseniske košarkarice nadaljujejo z uspešnimi igrami tako na domačem igrišču kot v gosteh.

V soboto, 25. februarja, so v telovadnici ŽIC na Jesenicah visoko premagale ekipo Kladivarja iz Žirov. Pravzaprav sodi tudi ta tekma v serijo lažjih srečanj zaradi nizke kakovosti nasprotnih ekip. Že v naslednjem kolu pa bo drugače.

Točke za Jesenice so dosegle: Vrdoljak 36, Vuleta 24, Vavpotič 22, Ulčar 14, Lah 6.

V soboto, 3. marca, gostujejo Jeseničanke v Murski soboti, kjer se bodo pomerile z ekipo Pomurja, ki je sicer na prvenstveni lestvici tretja, takoj za ekipo Jesenic.

V jeseniškem taboru tudi tokrat pričakujejo zmago, ki pa ne bo spremenila vrstnega reda. Na prvem mestu je namreč ekipa Save iz Kranja, ki vodi s štirimi točkami prednosti, tako da je Jeseničanke ne morejo prehiteti, čeprav jih doma premagajo. Skoraj verjetno bodo Jesenice ostale na drugem mestu, če ne bo prišlo do kakšnih presenečenj.

OBVESTILO ŠAHISTOM

Odbor šahovskega društva Jesenice obvešča svoje člane, da bo hitropotezni turnir za mesec februar jutri, v petek, 2. marca, ob 17. uri. Vabljeni

PO ZASNEŽENIH GAZEH NA SPOMINSKI POHOD

Od petka do nedelje je potekal letošnji 19. zimski pohod na Stol v spomin na bitko Jeseniške čete 20. februarja leta 1942 na pobojnih zasneženih Karavank pod vrhom Stola. Organizatorji skoraj ne pominjajo, da bi imeli toliko težav in preglavic pri izvedbi pohoda kot letos zaradi novozapadlega snega.

Pohod so tudi tokrat začeli mladi iz radovljiske in jeseniške občine, ki so v petek, 24. februarja, zjutraj odšli s Koroške Bele in Zirovnice po poteh Cankarjevega bataljona. Zjutraj je naletaval sneg in so nekaj časa celo oklevali, ali naj se mladi podajo na pot ali ne. Že med vzponom pa se je zvedrilo in posijalo se sonce. Ob zaključku pohoda je bila proslava pred Valvasorjevim domom, kjer je udeležene bitke na Stolu leta 1942 Franc Konobelj-Slovenko obudil spomine na to bitko. V kulturnem programu so nastopali učenci osnovne šole Kravaravski kurirji NOB Koroška Bela, vsak udeleženec pa je dobil spominsko značko.

Novozapadli sneg je skoraj ogrozil izvedbo sobotnega pohoda. Na vzpon na vrh tokrat nihče se pomislil ni. To je bilo jasno že v četrtek, ko so na zasnežena pobočja odšli jeseniški gorski reševalci in delavci milice. Na pobočju pod najvišjim vrhom je bril močan veter, obstajala pa je tudi rasna nevarnost plazov.

Tako so v petek člani alpinističnega odseka in gorski reševalci postaje GRS z Jesenic utrdili gaz po planinah pod Stolum, in sicer prvo žirovniško in zabreške planine do lovske kočice in nazaj do Valvasorjevega doma. V soboto so kljub močnemu sneženju začeli prihajati številni planinci iz različnih slovenskih krajev, tudi iz drugih republik, iz Novega Sada, Zagreba in drugih krajev. Zaradi močnega sneženja in nevarnosti plazov celo na spodnji trasi, so gorski reševalci morali za nekaj časa zaustaviti pohodnike in utrditi gaz že nižje po planinah, kjer te nevarnosti ni. Ta dan so našli 2.130 pohodnikov.

Pred Valvasorjevim domom je bila spet spominska svečanost, na kateri je zbranim spregovoril predsednik Planinske zveze Slovenije Tomaž Banovec. V kulturnem programu so nastopili člani okteta DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica Breznica in recitatorji DPD Svoboda Franc Mencinger Javornik-Koroška Bela. Na proslavi sta bila tudi dva borca februarске bitke od petih še živih, in sicer Ivanka Kozar in Franc Konobelj-Slovenko. Ob tej priložnosti so tudi podelili posebno plaketo članom radio kluba Kričič iz Ljubljane za sodelovanje in pomoč pri izvedbi pohoda.

Nedeljsko jutro ni obetalo nič dobrega. Celo noč in tudi dopoldne je močno snežilo, izredno se je povečala nevarnost plazov tudi na najnižjih utrjenih gazi. Člani postaje GRS Radovljica, ki so v nedeljo skrbeli za varnost pohodnikov, so se skupaj z organizatorji odločili, da pohod po planinah ni izvedljiv. Tako so vsem tistim, ki so prišli do Valvasorjevega doma, priznali udeležbo na letošnjem pohodu. V nedeljo je bilo tudi bistveno manj pohodnikov, le nekaj sto. Na spominski proslavi je spregovoril predsednik Skupščine občine Radovljica Boris Setina, v kulturnem programu pa so nastopili člani pevskega zbora DPD Svoboda Podnart.

Tudi na letošnjem pohodu so vsem, ki so bili že deseti na Stolu, podelili posebno spominske plakete in diplome. Letošnjega pohoda sta se udeležila tudi Jože Bernard iz Kranjske gore in Stane Skrabar iz Ljubljane, ki sta bila že na vseh dosedanjih pohodih.

Kljub slabemu vremenu in snegu je letošnji pohod vendarle uspel. Tokrat še posebno priznanje zaslužijo alpinisti in člani GRS z Jesenic in iz Radovljice ter delavci milice s postaje Jesenice, ki so z velikimi naporji v snegu in vetru utrdili gazi in tudi ves čas skrbeli za varnost vseh udeležencev.

J. R.

TEK TREH DEŽEL — GRACER DRUGI

Tudi izredno salbo vreme ni ustavilo tistih, ki so se v nedeljo, 26. februarja, želeli spoprijeti s 30 kilometrov dolgo potjo in na smučeh — brez depozita — prekorati dve državni meji in obiskati kar tri dežele. S tem se ne morejo pohvaliti niti najbrž znani evrolopjeti, pet jih je: Mac-halanga, Dolomitenlauf, Finlanden Hih-to, Kenig Ludwig lauf in pa najbolj sloviti Vasalopet.

Priti v Kranjsko goro je bila v nedeljo umetnost in hkrati drznost, ne glede, ali so teka željni smučarji prihajali z avtobusi ali osebnimi avtomobili. Toda pravi smučarski zagnanci se niso ustrašili niti pol metra novozapadlega snega, čeprav se je bilo potrebno napotiti iz Delnice, Maribora, Celja in Novega mesta, ali drugače povedano iz Stare Gorice, Trsta, Vidma in celo Varseja.

Že petič so se smučarji tekači iz treh dežel potili in preizkušali svoje moči na tekaški progi od Kranjske gore, prek italijanskega ozemlja, do Sela na avstrijskem Koroškem. In ob letošnjem petletnem jubileju lahko rečemo: škoda je, da se kdo ni spomnil že prej, da bi začeli s temi smučarskimi srečanj, ki ne poznajo državnih meja in različnih družinskih ureditev, poznajo pa ljubezen do športa in smučanja ter dobrososedskih odnosov.

Več kot 1500 tekmovalk in tekmovalcev je bilo prijavljenih. Toliko jih seveda ni startalo, ker so nekateri ali obupali nad slabim vremenom, ali pa so na poti proti Kranjski gori obšli v visokem snegu. Toda na pot jih je odšlo — tako trdijo — več kot 1200, ki so se podali v težko in počasno smučino. Le-ta pa je neusmiljeno jemala in izčrpavala moči.

Daleč največ prijavljenih je bilo naših smučarskih zagnancev, kar 770 in nam je

tako ponovno pripadlo posebno priznanje — trofeja dr. Juliusa Kugyja — za najštevilnejšo udeležbo.

Tudi tokrat je treba reči, da je bila organizacija zelo dobra, pri čemer so se še posebej izkazali Kranjskogorci, kajti vse skupaj se je začelo pred hotelom Kompas in je bilo potrebno precej iznajdljivosti in predvsem garanja, da so uredili vse za normalen začetek teka. Poleg tega ne smemo pozabiti, da organizacija takšne prireditve zahteva veliko znanja in organiziranosti, saj je štart v eni, cilj v drugi, razglasitev rezultatov pa v tretji državi.

Ob petletnem jubileju teka TREH DEŽEL bi se morali zamisliti, kako v prihodnje?

Ali ne kaže, da bi denimo v Kranjski gori pred to prireditvijo organizirali teden smučarskega teka. Privabiti v vasico pod Vitancem številne rekreacije željne smučarje, naj se preizkusijo na 10, 15 in 20 kilometrov. Tako bi Kranjska gora poleg alpskega smučanja zaslovela tudi kot središče smučarskega teka. To se ponuja samo po sebi, kajti dolina skalnec in Planici in nato še dolina Tamarja sta nam dobro znani, za sosede Avstrije in Italijane pa tako ali tako ni daleč. To zna biti sila vabljivo in donosno, kar drugje še kako vedo.

In kako je bilo po 30 kilometrih dolge poti. Pri moških je zmagal nekdanji italijanski reprezentant Rupel, ki je za pot potreboval 2 uri, dve minuti in 32 sekund. Le osem sekund za njim je prispeval odlični Kranjskogorec Marko Gracer, ostali najboljši Jugoslavlani so se uvrstili takole: 4. je bil Zupan, 6. Kofler, 7. Kern in 9. Priman.

Pri dekletih je bila najboljša naša predstavnica Metka Munih.

D.

NA REPUBLIŠKEM PRVENSTVU SO KRANJSKOGORSKI SMUČARJI DOSEGLI NAJVEČJI USPEH DO SEDAJ

V soboto, 25. in nedeljo, 26. februarja, je Kranjska gora gostila najboljšo mlade smučarje Jugoslavije. Kljub obilici snega je Alpskemu smučarskemu klubu uspelo odlično izvesti tekmovalstvo, seveda ob veliki pomoči TOZD Žitnice, tehničnega delegata Marka Žitnika in vseh tekmovalcev. Tako je bila oba dneva proga kljub neprestanemu sneženju odlično pripravljena in varna. Meritve je strokovno opravil Timing Mojstrana.

Glavni pokrovitelj tekmovalja je bila HTDO Gorenjka, njihov direktor Janez Štojs pa je bil predsednik organizacijskega komiteja. Knjižgozveznica in tiskarna Radovljica je za mlade smučarje natiskala lične plakete z likom Kečka.

Najbolj uspešen tekmovalac je bil Janez Slivnik, SK Kranjska gora, ki je oba dneva zmagal in postal republiški prvak v obeh kategorijah. Srebrni medalji so prav tako osvojili domačini, in sicer v slalomu Uroš Oman, v veleslalomu pa Marko Klofutar. V slalomu je tudi bron ostal doma, osvojil pa ga je Marko Klofutar.

Pri dekletih se je najbolje izkazala domačinka Sandra Kotnik, ki je v slalomu osvojila bron, v veleslalomu pa srebro. Nehvaležno četrto mesto pa je oba tekmovalna dneva osvojila Jeseničanka Barbara Koblar.

Kranjskogorski smučarji so tako od 12 medalj odnesli kar sedem, to pa je velik

uspeh in nagrada za trdo delo vseh tekmovalcev in trenerja Eda Slivnika ter velika spodbuda za delo naprej.

Obenem je to velika nagrada za člane kluba in obenem plačilo za tisoče ur, ki so jih opravili na delovnih akcijah ali na tekmovaljih.

REZULTATI SLALOM:
CICIBANKE: 1. Urška Hrovat (SK Olimpija) 1.12.04, 2. Jana Česnik (Alpetour) 1.13.09, 3. Sandra Kotnik (SK Kranjska gora) 1.14.79, 4. Barbara Koblar (SK Jesenice) 1.14.14, 5. Barbara Macus (SK Valentin Vodnik) 1.15.62.

CICIBANI: 1. Janez Slivnik (SK Kranjska gora) 1.08.22, 2. Uroš Oman (SK Kranjska gora) 1.11.48, 3. Marko Klofutar (SK Kranjska gora) 1.12.15, 4. Zoran Do-bravec (SK Rudar Velenje) 1.12.68, 5. Vassja Grmek (SK Branik) 1.12.99.

VELESALOM:
CICIBANKE: 1. Brigita Baša (SK Novinar) 39.37, 2. Sandra Kotnik (SK Kranjska gora) 40.27, 3. Petra Kasper (SK Alpetour) 40.28, 4. Barbara Koblar (SK Jesenice) 40.86, 5. Andreja Rakuša (SK Branik) 40.86.

CICIBANI: 1. Janez Slivnik (SK Kranjska gora) 35.87, 2. Marko Klofutar (SK Kranjska gora) 36.30, 3. Željko Pustoslavšek (SK Mežica) 26.36, 4. Urban Stojanovič (SK Triglav) 36.80, 5. Aleš Piber (SK Bled) 37.22.

VEBER IN MARKEŽEVA ZMAGOVALCA

Mladi jeseniški namiznoteniški igralci že nekaj časa vidno napredujejo. Tokrat pa so že posegli v sam vrh na Gorenjskem.

Selekcijski turnir mladincev Gorenjske je bil v Kranju. Nastopilo je dvanajst izbranih mladincev, od tega štirje z Jesenic. Tekmovali so med seboj vsak z vsakim, pri čemer se je najbolj izkazal Jaka Veber z osvojitvijo prvega mesta. Tudi pionir Džukič, ki je tokrat nastopil prvič

v skupini mladincev, je bil uspešen z dvema zmagama in je zasedel deseto mesto.

Podoben selekcijski turnir je bil istočasno na Jesenicah za mladince. Nastopilo je trinajst izbranih igralcev Gorenjske, brez treh najboljših. Nepričakovano je zmaga Barbara Markež, ki lepo napreduje. Četrto mesto je osvojila mladinska gorenjska prvakinja Aupičeva pred Avdičevco.

(S)

Tomaž Dolar na eni izmed tekem